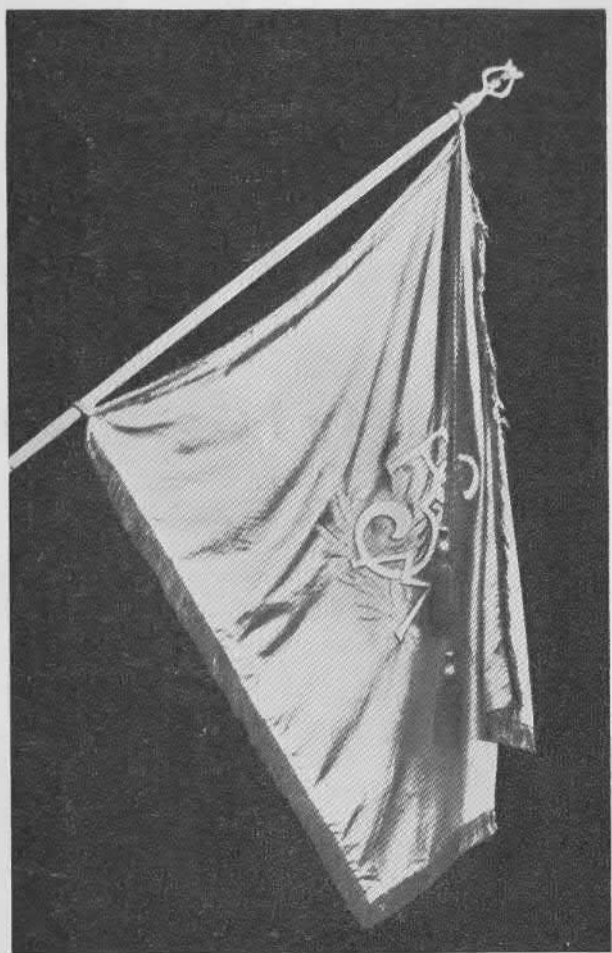

78.7206

1919 - 1939

P. S. M:n lippu.

PORIN SUOJELUSKUNNAN
MIESKUORO

MUISTOJULKAISU

II

1929—1939

*

LAATINUT

H. FR. NIKKI

*

Porissa 1939.

Satakunnan Kirjateollisuus Oy:n

Kirjapaino

*

PORIN KAUPUNGIN KIRJASTO

S 1418

Porin Suojeluskunnan Mieskuoron

Laulu

*Nyt, veikkoset, laulumme kaiutamme,
oman laulumme reippahin sävelin!
Se luokohon intoa rintahamme
ja uskoa toivoa mielihin!
Kevätremussa laulavan leivon lailla
se nouskohon liitäen taivasta kohti,
rauhan kun on työ sulo Suomemme mailla
ja Luoja sen kohtalot onnehen johti!*

*Mut jos idän sorto ja vainojen kauhu
meit uhkaa, se soikoon kuin ukkosen pauhu,
yli taistelukenttien hurmeisen hiekan
soinnut sen yhtyköön iskuihin miekan.
Väkivallan uhka kun torjuttu on
ja valjennut taasen on voittoisa huomen,
ylylistystä sävelet sen soikohon
ja vapauttansa vaalivan, voittoisan Suomen!*

H j. N o r t a m o.

Porin Suojeluskunnan Mieskuoro

Piirteitä toiminnasta vv. 1929—1939.

Porin Suojeluskunnan Mieskuoron perustamiskokous pidettiin lokakuun 20 p:nä 1919 silloisessa Porin Suojeluskunnan huoneistossa Porin Teatteritalossa.

Kuoron perustamiseksi oli valmistettavaa työtä suoritettu jo etukäteen. Elihän maamme silloin valtavan isänmaallisen innostuksen vallassa äskettäin saavutetun valtiollisen vapauden takia. Se löi leimansa kaikkiin silloisiin juhlatilaisuuksiin. Tarvittiin siis laulutaitoisia suojeluskuntalaisiakin. Useissa isänmaallisissa juhlatilaisuuksissa vuosina 1918 ja 1919 esiintyikin tilapäinen mieskuoro tri A. Järvisen johdolla. Tämä veikin siihen, että jo keväällä 1919 useissa syntyi ajatus saada oma vakinainen mieskuoro Porin Suojeluskunnan yhteyteen. Esikunta harkitsi asiaa kokouksissaan ja antoi mielihyvin luvan perustaa yhteyteensä sellaisen. Johtajaksi perustettavalle kuorolle pyysi esikunta tri Altti Järvisen.

Perustamiskokouksessa oli noin 30 suojeluskuntalaista. Kokouksen avasi ja puhetta johti siinä tri A. Järvinen. Hän esitti kokoukselle esikunnan päätökset ja kehoitti läsnäolijoita liittymään kuoroon. Kaikki ilmoittivatkin liittytävänsä kuoroon. Näin oli Porin Suojeluskunnan yhteyteen syntynyt oma vakinainen mieskuoro, joka otti tehtäväkseen omalta osaltaan pitää vireillä

isänmaallista henkeä suojeluskuntaväen keskuudessa. Vakainainen musiikkinumero suojeluskunnan juhlatilaisuuksiin oli näin myös tiedossa. Samalla oli kuoron tarkoitus tietysti edelleen kehittää mieskvartettilaulua paikkakunnalla.

Kaupungissa toimi ennestään kaksi mieskuoroa nimittäin "Mieslaulajat" ja B.S.B. (Björneborgs Sångarbröder). Näistä kummastakin liittyi vasta perustettuun kuoroon huomattavasti jäseniä, edellisestä niin paljon, että se katsoi parhaaksi lopettaa toimintansa kokonaan ja lahjoittaa omaisuutensa uudelle kuorolle.

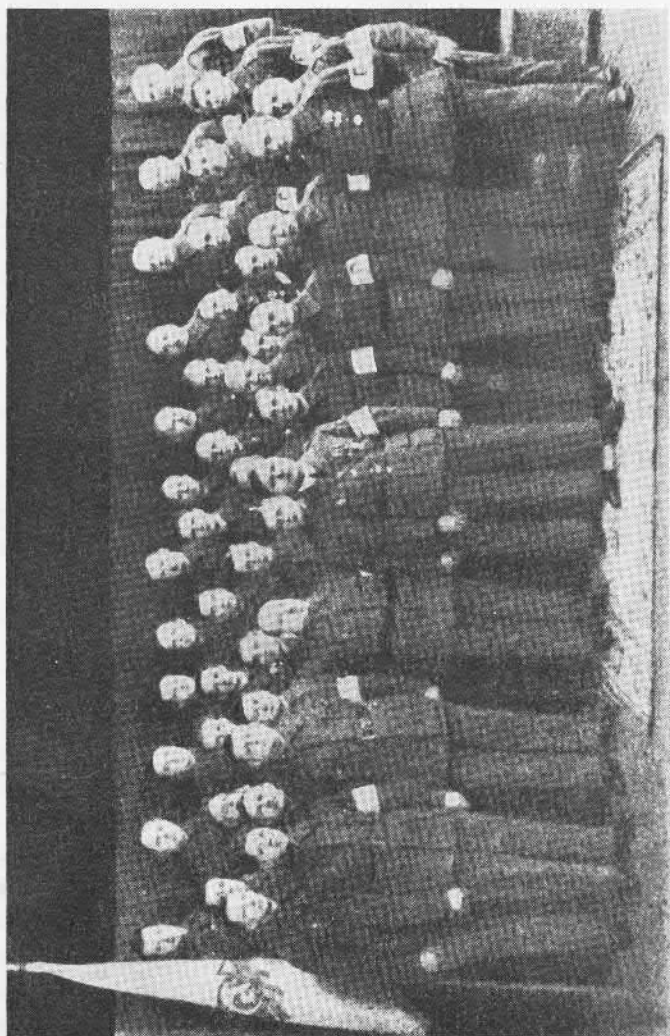
Koska edellisessä julkaisussa on tarkasti ja asiallisesti kerrottu Porin Suojeluskunnan Mieskuoron toiminnasta sen ensimmäisenä kymmenvuotiskautena, niin tässä ei puututa siihen, vaan jatketaan kertomusta siitä.

1929 Kuoron kymmenvuotiskonsertti oli 22 p:nä maaliskuuta 1929. Se oli Marianpäivän aatto, jota seurasi kaksi pyhäpäivää, joten konserttipäivä oli konserttia ja sitä välittömästi seurannutta juhlaa illallisineen hyvin sopivasti valittu. Juhlakonsertti annettiin Suojeluskunnantalossa. Sali oli ahdinkoon asti täynnä innostunutta yleisöä. Arvostelussa kirjoitetaan tästä m.m.:

"Kuoroja on täällä toiminut kautta vuosikymmenien, lyhyempiä ja pitempiä aikoja eläneitä, jopa muutamia melko huomattujakin, mutta vasta Porin Suojeluskunnan Mieskuoro on laulullaan voinut vallata tiensä välittömästi, vaikuttavasti ja pysyvästi tämän kaupungin ainakin porvarillisen koko yleisön sydämeen. Sen osoitti mahdollisimman selvästi ja voimakkaasti kuoron 10-vuotisen toimintansa johdosta eilen illalla Suojeluskunnantalolla antama juhlakonsertti. Vain harvoin tapaa vilkkaimmissakaan musiikkikeskuksissa sellaista sydämellistä ja välitöntä innostusta, jopa yleisön suoranaista musikaalista haltioitumista. Se ei kyllä ilmennyt yli äyräitten tulvehtivissa, rajuisissa ulkonaisissa muodoissa, mutta se oli syvästi tunteettua ja aitoa."

Kainuun Sissi kirjoittaa m.m.:

"Pitkän ja menestyksellisen vaikutuskautensa kuluessa on kuoro asettautunut maamme kaikkein etevimpien joukkoon. — — — Länsi-Suomessa

P. S. M. 10-vuotisjuhlassaan 22. 3. 1929.

pidetään kunnia-asiana saada laulaa suojeluskuntakuorossa. Onnittelemme tätä sarkatakkien kuuluisaa laulajajoukkoa."

Suojeluskuntain Ylipäällikön ja Yliesikunnan terveisinä toi majuri A. Liukkonen johtajalle omistetun tahtipuikon. Mieskuorot "Björneborgs Sångarbröder", "Laulu-Miehet", "Laulajat" ja "Laulun Ystävät" toivat onnittelutervehdyksensä laakeriseppeleiden muodossa. Satakunnan Suojeluskuntain Piiri-esikunta, Kauvatsan Suojeluskunta, Satakuntalainen Osakunta ja Satakunnan Kirjallinen Kerho yhtyivät onnitteluihin kukkais-tervehdyksin. Ennen konsertin alkua antoi P.S.M. omasta puolestaan suositulle ja ihaillulle johtajalleen upean lahjan omistuskirjoituksineen ja tunnusmerkkeineen.

Konsertin jälkeisillä juhlaillallisilla Teatteritalossa olivat edellämainittujen kuorojen sekä yhdistysten edustajat mukana sekä niiden lisäksi joukko kaupunkilaisia kutsuvieraita. Kuoron puheenjohtaja J. N. Vainio lausui vieraat tervetulleiksi juhlaan. Insinööri M. Ikonen kiitti kuoroa kohdistuen sanansa erikoisesti sen johtajalle Porin Suojeluskunnan esikunnan puolesta. Tohtori T. Vanhatalo lauloi tri A. Järvisen säestyksellä muutamia Nortamon lauluja. Kiitospuheitten sarja sinä iltana oli loistava. Onnittelusähkösanomia juhlaan lähettivät seuraavat henkilöt ja yhtymät: Kenraali L. Malmberg, eversti V. Palojärvi, Oy. W. Rosenlew & Co., Ab., sekakuoro Sirpaleet, säveltäjä V. Pesola, Ylioppilaskunnan Laulajat — Poijärvi — Saarinen, laulaja H. Virkkunen, toimittaja K. Könni, Lotta-Svärd Satakunnan Piirihohtokunta, E. Ylätupa, Kokemäen Mieslaulajat, Rauman Mieslaulajat, K. Kumpulainen, Porin Näyttämö, "Porilaiset", H. Sarantola, Huittisten Mieskuoro, "Tuusulaiset", professori H. Klemetti, U. Salmi, J. Leivo, N. Juusela ja V. Ikonen. Soitto ja laulu kaikuivat aina välillä, ja ruoka maistui erinomaiselta. Olipa ruumista varten muutakin kuin ruokaa, oli kahvia ja pullaa, vichyvetä ja pilsneriä, varsinkin vichyvesi oli haluttua, sitä kului paljon. Siinä sivussa kuluivat tunnitkin,

jotta juhlat loppuivat vasta myöhään taikka oikeimmin aikaiseen, aamulla nimittäin.

Kymmenvuotisjuhlallisuuksien jälkeen sopivan levon perästä alkoivat taasen tavalliset harjoitukset. Lähestyttiin kevään juhlaa, vappua. Vapun aattoiltana järjesti kuoro tavanmukaisen vappujuhlan Suojeluskunnantalossa. Siellä vallitsi oikea mutta "hillitty" vapputunnelma. Saman kuun 9 p:nä tehtiin konserttimatka linja-autoilla Nakkilaan ja Kokemäelle.

Koska kuoroa lähellä olevan naisväen taholta oli kuulunut pientä napinaa siitä, etteivät he juuri milloinkaan olleet päässeet mukaan kuoron sisäisiin juhlallisuuksiin — karonkat nim. ovat aina olleet varatut vain miehille —, niin järjesti II basso perheiltaman Naisliiton talossa 11 p:nä toukokuuta poistaakseen tai vähentääkseen edellämainittua puutetta.

Vasta kun tamperelainen sekakuoro "Hämeen Laulu" oli tullut kahvikestein vastustettua 19/5, pääsi kuoro hyvin ansaitsemalleen kesälomalle. Sen aikana 25 p:nä elokuuta tehtiin siikaretki Mäntyluotoon.

Juuri kun kesäloman loputtua piti alettaman uuden lukukauden työ, kohtasi kuoroa aivan odottamatta murheellinen viesti. Syyskuun 4 p:nä levisi tieto, että tohtori Lauri Lautsia oli äkkiä siirtynyt rajan toiselle puolen. Hänen poismenonsa aiheutti kuorolle ehkä raskaimman tappion. Satakunnan Kansa kirjoitti hänestä:

"Lauri Lautsian erikoisharrastus ja alinomainen innoituksen lähde oli musiikki. Hänellä oli suuret luontaiset musiikkimiehen lahjat. Hän oli hyvin taitava pianisti ja omasi erinomaisen kauniin äänen. Hänen musiikkilukeneisuutensa oli harvinaisen. — — Porin musiikkielämän kaikkein keskeisimpiä henkilöitä Lautsia oli koko täällä olonsa ajan. — — Porin Suojeluskunnan Mieskuoroon on Lautsia kuulunut kuoron alkua ajoista lähtien, toiminut sen varajohtajana ja ollut jokavuotinen solisti. Paljon aikaa ja harrastusta omisti Lautsia myös Porin

Lauri Lautsia.
Varajohtaja 1921—1929.

Jos milloin vikaa haettiin, niin kyllä hän tiesi paikalla sen sanoa, mutta sen korjaamisessa hän aina esiintyi niin hienovaraisesti, ettei siitä milloinkaan kukaan voinut loukkautua. Hänen jalo ja herkkä luonteensa kiinnitti hänet lähtemättömillä siteillä kuuroon. Hän oli "Pappa" kurossa, ei iän perusteella vaan herttaisen olemuksensa ja suuren kykynsä takia.

Siitä yllämainittu lehti sanookin:

"Mutta paitsi etevää lääkäriä ja musiikkimiestä sekä keskeistä kulttuurihenkilöä on hänessä myös menetetty todella jalo ja hyvä ihminen, joka kansalaisena, toverina ja ystävänä oli kaikkein parhaita ja vilpittömiä."

Samasta asiasta sanoo eräs sepelettä laskiessaan:

"tohtorien triolle", jonka hienot täysipitoiset esitykset antoivat P.S. M:n illanvietoille monta korkean taidenautinnon hetkeä. — — Vaikean menetyksen kärsii paikkakuntamme musiikkielämä Lauri Lautsian poismennessä."

Laulaja, joka on ollut yhdessä Lautsian kanssa kurossa laulamassa, yhtyy empimättä tuohon edellämainittuun. Ei yksikään harhaääni missään "stemmassa" päässyt ohi hänen absoluuttisen korvansa.

"Porin Trio."

Altti Järvinen. Toivo Vanhatalo.
Lauri Lautsia.

"Lauri Lautsian kultainen toveisuus oli vain vähäinen siru hänen palavasta ihmisystävyydestään ja koko hänen elämänsä kulki lähimmäisenrakkauden pettämättömissä merkeissä. Se sävelhurma, joka niin lukemattomat kerrat tyydytti ja kirkasti hänen ijäisyyskaipuutaan, löysi täyttymyksensä."

Mukana olleet tuntevat sen sävelhurman jäljet sydämissään.

Varsinaiset syyskauden harjoitukset alettiin 23 p:nä syyskuuta. Samana iltana tutustuttiin uusiin tulokkaisiin. "Karljalan Laulun" laulukirja hankittiin ja osaksi siitä ja osaksi muistakin valittiin ohjelmisto seuraavaan konserttiin, jota varten harjoituksiin nyt ryhdyttiin. Koska 10-vuotisjuhla oli kuluttanut voimia ja varajohtaja L. Lautsian äkillinen poismeno antanut ankaran iskun, niin ei saatu konserttiohjelmaa niin valmiiksi, että olisi voitu konsertoida syyslukukauden aikana. Se jäi siis kevääseen. Otettiin sentään osaa satakuntalaiseen radio-iltaan marraskuun 11 p:nä laulamalla siinä muutamia lauluja. Radiokuuntelijain lausuntojen mukaan onnistuivat esitykset melko hyvin.

Ennenkuin sivuutamme vuoden vaihteen, mainitsemme vielä yhteenvetona, että kuorolla oli vuoden varrella ollut 62 har-

J. N. Vainio. Perustajajäsen.
Puheenjohtaja 1921—1934.

joitusta, neljä konserttia, joista kaksi omassa kaupungissa, yksi Nakkilassa ja yksi Kokemäellä ja yksi radiolauluesitys. Sitäpaitsi oli kuoro järjestänyt vappujuhlan, siikaretken, perheiltaman, illallistanssiaiset "Ylioppilaskunnan Laulajille" ja kahvikekkerit "Hämeen Laululle". Kymmenvuotisen toimintansa muistoksi julkaisi kuoro kuvitetun ja ansiokkaasti toimitetun muistojulkaisun, jonka kirjoitti rouva Tyyne Söderström. Edustajiansa kautta oli kuoro

edustettuna "Kansallis-Kuoron" 10-vuotisjuhlassa Helsingissä, "Karjalan Laulun" 10-vuotisjuhlassa Viipurissa ja SULA-SOLin (silloisen Suomen Kuoroliiton) kokouksissa.

Johtokuntaan kuuluivat tri Altti Järvisen lisäksi tri Lauri Lautsia varajohtajana, ylifaktori K. J. Penttinen varajohtajana edellisen kuoleman jälkeen, opettaja J. N. Vainio puheenjohtajana, isännöitsijä Arvo Valio varapuheenjohtajana, prokuristi Väinö Koskinen taloudenhoitajana, isännöitsijä Artturi Valio sihteerinä sekä tri Toivo Vanhatalo ja tuomari Paavo Bergius salkuttomina jäseninä.

Kuoron jäsenluku oli 49.

Siirrymme vuoteen 1930. Syyskaudella alettua konsertti-ohjelman valmistusta jatkettiin. Työn lomassa huviteltiin, sillä helmikuun 8 p:nä pidettiin Suojeluskunnantalossa perheiltama. Sen järjestivät vuorollansa I tenorit. Siellä oli kaikenlaista — nim. ohjelmaa, jopa yllätyksiäkin. Järjestäjät esitivät m.m. kvartettilaulua omin voimin, jopa sellaisenkin laulun kuin "Pohjahan juo". (Siitä asti onkin sitten ollut tapana, että perheiltaman järjestäjät esiintyvät tilaisuudessa omalla kuorolaan.) "Tärrä" (A. Toivonen) hukutti itsensä melko vaatimattomaan Rio Negroon (kuului kuvaelmaan).

Konserttiohjelma valmistui hyvin helmikuun 28 p:ksi, jolloin oli konsertti Suojeluskunnantalossa. Edellisestä konsertista olikin kulunut melkein vuosi.

Ohjelma oli kokonaisuudessaan seuraava:

Laululinnut	Lindblad
Tårar	Palmgren
Suomalainen kansanlaulu	sov. Kajanus
Solo: Toivo Vanhatalo	
Vilppulan urhojen muistolle	Klemetti
<hr/>	
Minä olen Ruuski Kuurtaneelta	sov. Klemetti
Fridolin dansar	Törnudd
Oli ennen ukko, akka	Törnudd
Porsaita äidin	Haapalainen
<hr/>	
Kunniavahti (käsikirj.)	Ranta
Tuutulaulu	Palmgren
Kallistappas kannuas	Palmgren
Pohjolan isännän manaus (käsikirj.)	Könni

Konsertista sanoo Satakunnan Kansassa nimimerkki J. A.(uer) m.m.:

"Konsertti onnistui sekä yleisömenestykseen että taiteelliseen saavutukseen nähden oivallisesti."

Tässä konsertissa oli myös ensi kertaa käytännössä uusi "penkkijärjestys" s.o. laulajat olivat kahdessa puoliympyrän muotoisessa kaaressa siten, että takarivin miehet näkivät eturivin miesten lomitse. Korokkeita ei tämä järjestelmä tarvinnut lainkaan. Kukin ääniryhmä muodosti erillisen osaston tässä rivistössä siten, että yleisöstä katsoen vasemmalla oli I tenori, sitten II tenori, I basso ja äärimäisenä oikealla ensi tenoreja vastapäätä II basso. Mainittu kuorojärjestys oli kotoisin ulkomailta ja toi sen Suomeen eräs tšekkoslovakialainen mieskuoro v. 1929. Viipurissa se omaksuttiin ensinnä ja meillä Porissa sitten. Arvostelija sanoi siitä:

"Mille mieskuorolle hyvänsä, mutta eritoten suojeluskunnan laulajille, jolle tuo "paraatiasenne" on kuin luotu, sopii suositella tätä järjestystä."

Noinkin hyvillä edellytyksillä hankittu uusi kuorojärjestys sai kuitenkin pian väistyä vanhan hyväksi koetellun tieltä.

Mutta palataksemme vielä konserttiin täytyy antaa arvostelijan jatkaa:

"Ohjelma oli täysin nautittava kaikin puolin. — — Klemetin "Minä olen Ruuski Kuurtaneelta" oli tyyppillistä Klemettiä ja pani väkisinkin ajattelemaan verenottoaikkaa ja kuoro sanoi "tappelemass' voitan" niin uskottavasti, ettei kuulijalle jäänyt pienintäkään epäilystä. — — Esitys oli kauttaaltaan aitoa ja kuoron vakiintuneen taidetason arvoista. Palautettakoon muistiin vain Palmgrenin "Tuutulaulu". Suuren harmaatakkisen äijäsakin pianissimo oli suorastaan liikuttava. — Kukat ja innokkaat paukuttukset, "eläkööt" ja muut tyytyväisyyden osoitukset lähtivät salintäyteisen kuulijakunnan sydämistä."

Maaliskuun 9 p:nä konsertti uusittiin. Saman kuun 15 p:nä esiinnyttiin Porin Radioyhdistyksen 5-vuotisjuhlassa m.m. "porsaina äidin". Annettiinpa konsertti vielä Noormarkussakin 29 p:nä. Aikomus oli saman tien mennä aina Kankaanpäähän saakka, mutta siitä kuitenkin luovuttiin, sillä liika on aina liikaa. Osa kuorosta esiintyi seuraavana päivänä Ulvi-

lassa varajohtaja K. J. Penttisen johdolla. Että tämäkin oli täysipainoinen, näkyv sikäläisen kirjeenvaihtajan sanoista:

"Seurasi ohjelman loistonumero, Porin Suojeluskunnan Mieskuoron jäsenistä muodostetun kuoron lauluesitykset varajohtaja K. J. Penttisen johdolla. Yleisön hartaista pyynnöistä esiintyi kuoro vielä uudelleenkin. Oli todellakin ainutlaatuinen tilaisuus maalaisoloihin nähden saada iltama-ohjelmaan niin täysipainoista kuorolaulua, jota tunnettu mieskuoro pystyy tarjoamaan. Kuinka vakuuttavalta nykyhetkellä kuuluikaan esim. Vilpulan urhojen muistolle."

Huhtikuu oli sitten hiljainen kuukausi, odoteltiin ja valmisteltiin vapun vastaanottoa. P.S.M:n vappukemukut olivat vuosien mittaan muodostuneet hyvin pidetyksi vappujuhlaiksi, eikä siinä suhteessa tällöinkään annettu perään. Paitsi kuoron reipasta laulua oli illan ohjelmassa kirj. Hj. Nortamon tunnetun laulun mukaan sovitettu erityisen onnistunut kuvaelma "Bellona ja Rodrigo", josta muodostui illan vetonumero. Klo 12 varsinaisena vapunpäivänä laulettiin Raatihuoneen edustalla ja illaksi oli vielä järjestetty tanssi-iltama jazz-bandin säestyksellä.

Vapusta alkoi kesäloma. Tällä lomalla kuoleman viikatemies kulki taas kuoron keskuudessa temmaten äkkiarvaamatta joukosta yhden sen innokkaimmista, isännöitsijä Artturi Valion 30 p:nä toukokuuta. Pikku pojasta saakka hän harrasti musiikkia kuuluena kaupungin erilaisiin musiikkiyhdistyksiin. Erikoisesti on hänen toimintansa P.S.M:ssä mainittava. Hän oli mukana jo kuoroa perustettaessa, kuului kuoron johtokuntaan alusta saakka sekä toimi sen sihteerinä kuolemaansa asti, mutta ennenkaikkeaa sen innokkaana laulajajäsenenä. Kesäkuun 6 p:nä saatettiin hänet viimeiseen leposijaansa haikein mielin ja kiitollisuutta hänelle tuntien.

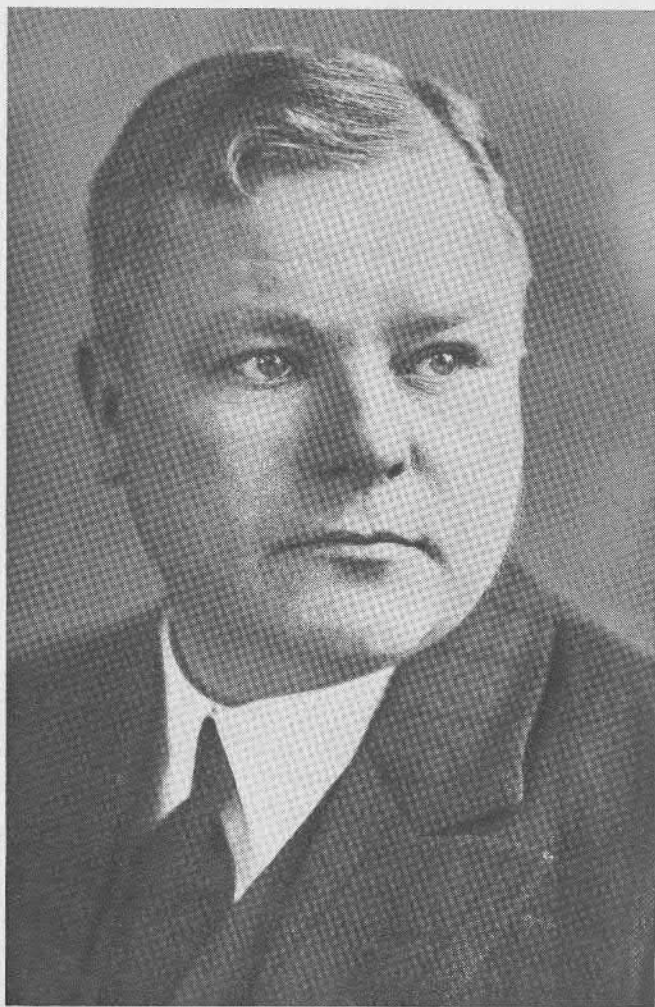
Koska Satakunnan Nuorisoseurojen Liiton laulujuhlatoimikunta oli kuorolle tarjonnut kohtalaisesta maksusta konsertin antamisen Yleisillä laulujuhlillaan Luvialla 30 p:nä kesäkuuta, niin käytettiin tilaisuutta hyväksi ei rahan puutteen vuoksi,

vaan ajatellen, ettei lisä pahaa tee. Siksi velvoitettiin miehet keskeyttämään kesäloma siksi päiväksi. Autoilla suoritettiin matka yleensä melko tyydyttävästi, vain "nuoremman Taipa-leen" autosta oli ojavaihte epäkunnossa, joten siinä kulkeneet miehet olivat myös jonkin verran mainitusta asiasta joutuneet kärsimään. Juhlien selostaja sanoo:

"Yleisöä sali täynnä. Kuoroa tervehdittiin jo sen sisään tullessa vilk-kain suosionosoituksin, joilla laulujen jälkeen ei tahtonut olla minkään-laista rajaa. Konsertin aika oli kuitenkin niin rajoitettu — vaivainen tunti —, että uusintoja ei voitu antaa lukuunottamatta Kajanuksen sov-itamaa "Taivas on sininen ja valkoinen", jossa tri T. Vanhatalo lauloi solon. Ohjelmassa oli m.m. pari erikoista tällaisena lapualaisena aikana yleisöön menevää laulua. Kansa piti niistä vallan tavattomasti ja suuren tahimisen jälkeen saatiin vielä ylimääräisenä kuulla "Sotamarssi"."

Heinäkuun 6 p:nä lauloi kuoro varajohtajan johdolla Ra-vanin kesäjuhllilla, johtaja ja eräät muut kuorosta olivat nim. matkalla Helsinkiin ottaaksensa siellä seuraavana päivänä osaa "Talonpoikaismarssiin". Saman kuun 11 p:nä oli kuoro taas tekemässä viimeistä palvelusta. Kuolema oli vierailut johtajan perheessä ja ottanut sieltä ilman edelläkäypää sairautta van-himman lapsista, Juhan.

Syyslukukausi aloitettiin 4 p:nä syyskuuta esiintymisellä tri L. Lautsian hautakiven paljastustilaisuudessa. Samana päivänä oli vaalikokous, jossa johtajaksi edelleen valittiin tri Altti Jär-vinen, varajohtajaksi K. J. Penttinen, puheenjohtajaksi J. N. Vainio, varapuheenjohtajaksi A. Valio, taloudenhoitajaksi V. Koskinen ja sihteeri edesmenneen Artturi Valion tilalle H. Fr. Nikki sekä muiksi johtokunnan jäseniksi T. Vanhatalo ja P. Bergius. Uusia laulajia hyväksyttiin kuoroon 7. Näin suuri joukko uusia laulajia olisi edellyttänyt tavanmukaisen tu-tustumisillanvieton, mutta sitä ei kuitenkaan katsottu voitavan pitää maassa vallinneen yleisen pula-ajan takia, vaikka ei kuoro olekaan koskaan mitään puutetta kärsinyt, mitähän on vain muilta kuullut.

P. S. M:n johtaja Altti Järvinen.

Pula-ajasta huolimatta ei kuitenkaan "siikaretkeä" jätetty tekemättä, yhdistettiinpä siihen hyötykin. Käytiin nim. verottamassa reposaarelaisia. Ohjelma konsertissa oli sama kuin keväällä kaupungissakin. "Vilpas" vei kuoron saareen ja siirsi sen sieltä Mäntyluotoon, missä retken pääohjelma suoritettiin. Pula-aika kyllä löi leimansa retkeen sikäli, että Mäntyluodon hotellista tilattiin vain perunat, kalja ja "sopiva kohtelu". Siit ja nahkiaiset olivat

*Arvo Valio. Perustajajäsen.
Varapuheenjohtaja 1924—1936.*

näet matkassa mukana. Retkestä jäi mieluinen muisto, mikäli sitä yleensä jäi, sieltä nim. tultiin junalla takaisin.

Satakuntalaisen Osakunnan järjestämällä "Osmo"-juhlilla 4 p:nä lokakuuta Teatteritalossa laulettiin "Olaf Trygvason", "Öinen myrsky" ja "Haaksirikko". P.S.M. esiintyi silloin hyvin arvokkaassa seurassa, muina ohjelman suorittajina esiintyivät kirjailijat Hj. Nortamo ja M. Talvio, laulajatar Hanna Granfelt ja tri T. Vanhatalo. Seuraavana päivänä oli kuorolla yhtä arvokas esiintyminen Reposaaarella, jossa S 2:n patsas paljastettiin puolustusministeri A. Mannerin ja kenraali H. Österman'in m.m. kunnioittaessa tilaisuutta läsnäolollaan.

Näinä päivinä kohtasi itse kuoroakin murheen sanoma.

Kuoron perustajajäsen kultaseppä J. E. Saha sai kutsun täältä. Rehti ja innokas laulajaveli saatettiin viimeiseen leposijaansa 15 p:nä samaa kuuta.

Koko syyskauden harjoitteli kuoro uutta konserttiohjelmaa, mikä tällä kertaa oli tavallisuudesta poikkeava, koska sen viimeisen numeron esittämiseen tarvittiin orkesterin säestys. Se oli Johann Straussin tunnettu valssi "An der schönen blauen Donau" (Tonava kaunoinen). Koko ohjelma oli seuraava:

Työnsä kumpasellaki	Sibelius
Sydämeni laulu	Sibelius
Säv, säv, susa	Palmgren
Haaksirikko	Haapalainen
—————	
Sulhasen vastaanotto	Maasalo
Längtan	Söderman
Käki	Linnala
Hyvämäen Manta	sov. Haapalainen
—————	
Tonava kaunoinen	Strauss
(An der schönen blauen Donau)	

Paljon työtä edellisen harjoittelussa antoi juuri sen viimeisen numero, mutta saatiin se kuitenkin hyvin valmiiksi konserttipäiväksi marraskuun 27:ksi. Arvostelija J. A.(uer) sanoo:

"Eikä sillä hyvä, että konserteilla jo on perintätapainen menestysvarmuus. Meille on annettu oikeus odottaa aina jotakin suurimman inhimillisen heikkoutemme, uteliaisuutemme ravinnoksi sopivaakin, kaunistellen sanottuna: uutta. Kuiviksi emme kuoron konsertteja ole kuulleet koskaan sanottavan. Tällä kertaa oli konsertin ohjelma laadittu ehkä tavallista enemmän herkuttelijoiden mielitekoja silmälläpitäen. Kyllä se sentään hyvin "meni" vanhaankin väkeen. Esitys oli kauttaaltaan aitoa, kuoron tunnettua korkeata tasoa. Vai olisiko herrasväellä ollut jotain muistuttamista esim. Sibeliuksen "Sydämeni laulun" esityksen johdosta? — — Armas Maasalon "Sulhasen vastaanotossa" on aimo annos pulpahtelevaa huu-

morja ja on sävellys muutenkin mielenkiintoinen. Scolon lauloi tri T. Vanhatalo remseästi. — — V. Haapalaisen kansanlaulusovitus "Hyvämäen Manta" oli repäisevän hauska musiikkiparodia, jota olisi synti rinnastaa tavallisiin ilmiöihin tällä alalla.

Viimeiseen numeroon Johann Straussin tunnettuun valssiin (Tonava kaunoinen) nähden olimme tulleet muodostaneeksi ennakkomielipiteen. Sitä kun on maailman kaikilla kulmilla hangattu harpuin, huiluin, kantelein, arvattavasti kaikkein alkeellisimmillakin soittimilla, arvelimme sen jo kulu- neen niin banaaliksi, että se kävisi paremminkin ulospotkimis- kuin kon- serttinumerosta. Erehdyimme, sen tunnustamme rebellisesti. Tietenkin oli suurelta osalta (kai noitumalla kokoon saadun) erinomaisen orkesterin, mutta luonnollisesti myös karskin laulajajoukon ansiota, että kappale meni yleisöön kuin häikä. Oikeinhan se meinasii ruveta vanhemmankin kon- karin liikkumalihaksia nytkimään."

Kuten suopeasta arvostelusta huomaamme, onnistui tämä hieman erikoislaatuinenkin konsertti varsin hyvin ja vahvasti siis kuoron uskoa, että yleisön mielenkiinto saadaan jatkuvasti pysymään hereillä käyttämällä tällaisia erikoislaatuista sivu- tekijöitä sopivasti mukana. Ulkonaisestikin oli kuoro sillä ker- taa tavallisuudesta poikkeava. Esiinnyttiin pitkästä aikaa fra- keissa ja "kauluksetkin olivat taas kerran kuten Arvo Valiolla". Hyvin suoritettu työ päätettiin yhteisillä illallisilla Teatteriläm- piössä, mukana olivat kutsuvieraina avustajat.

Kaupungin erilaiset sivistysjärjestöt järjestivät Sibelius- juhlakonsertin 8 p:nä joulukuuta. Siinä P.S.M. esitti "Työnsä kumpasellakin", "Sydämeni Laulun" ja "Isänmaalle". Saman kuun 13 p:nä tohtorit A. Järvinen ja T. Vanhatalo edustivat kuoroa Tampereen "Laulajien" 20-vuotisjuhlallisuuksissa.

Näin on tullutkin kerrottua kuoron työstä musiikaalinen puoli v. 1930, mutta tähän on kuitenkin vielä lisättävä kuoron ampumaharrastelut. Vuorineuvos E. Rosenlew lahjoitti kuorolle kiertopalkinnon ampumaharrastuksen elvyttämiseksi. On luonnollista, että tammöinen toiminta sopii juuri erikoisesti suo- jeluskuntakuorolle. Kiertopalkintoa käytetään "stemmojen" vä- lisenä. Siitä suoritettiin kahdet kilpailut. Kummallakin ker-

ralla sai ensi tenori kiertopalkinnon haltuunsa seuraavaan kilpailukertaan saakka. Kilpailut suoritettiin pienoiskiväärillä, 5 pystystä, 5 polvelta ja 5 makuulta. Ensimmäisissä kilpailuissa ensi tenorin keskitulos oli 82,46 pistettä, ensi basson 81,20, toisen basson 72,59 ja toisen tenorin 68,80.

Yhteenvetona mainitsemme vielä, että vuoden varrella oli pidetty 46 harjoitusta, 2 vappuiltamaa, 1 perheiltama ja annettu 6 konserttia. Uusi vuosi voitiin siis ottaa vastaan tyytyväisin mielin. Toivottiin voitavan saavuttaa yhtä hyviä tuloksia jatkuvasti.

1931 Seuraavan vuoden toimintaan heti aluksi sisällytettiin konsertti, jossa ohjelma oli sama kuin edellisen vuoden viimeisessä. Tämän jälkeen alettiin sitten uuden ohjelman harjoittelu. Se oli kokonaan uusi, koska se oli kauttaaltaan hengellistä ja se esitettiin Porin kirkossa. Olikin kulunut pitkä aika siitä, kun kuoro viimeksi oli antanut kirkkokonsertin. Jälkeen helators-tain v. 1926 ei kuoro ollut uskaltanut kirkkoon sellaisissa aiheissa, sillä kokemukset Turun Mikaelinkirkosta silloin eivät suinkaan olleet rohkaisevat, vaikkakin sama "Requiem" meni Porissa edellisenä pitkänäperjantaina vallan hyvin. Huolimatta silloisesta päätöksestä, että ei ikänä, niin oli kuitenkin aika parantanut haavat ja siis yritettiin. Ohjelmaa laadittaessa todettiin, ettei mieskuorolle ollut tarpeeksi sävellettyä sopivaa hengellistä mieskuoro-ohjelmistoa, mutta kun kaikki kirjat käytiin läpi ja pyydettiin säveltäjiltä lisää, niin saatiin kokoon täysipainoinen ja hyvä ohjelma. Konsertti oli Marianpäivänä 25 p:nä maaliskuuta. Ohjelma oli seuraava:

Juhla-alkusoitto koraaliin "Kiitos nyt Herran"	Gade
Urkutaiteilija Kyösti Alho	
"Sen suven suloisuutta" S.V.K. N:o 532, sov.	Klemetti
Rauhaa kaipaen	Klemetti
Mun paimen Herra on	Klein

Kulkijan huokaus	Järnefelt
Solo: Pastori Väinö Forsman	
Jumalan kunnia luonnossa	Beethoven
—————	
Terve, Davidin poika	Klemetti
Vanha kirkko	Kilpinen
Oi, Herra, luoksein jää	Klemetti
Solo: Pastori Väinö Forsman	
—————	
Kevät keralla päivän kuulakkain	Madetoja
Ihmisen polku	Kotilainen
Kun maan melu haipeuu	Bull
Etsijän retki	Haapalainen
Kuinka ihanat on Sun asuntos	Hela

Pastori Väinö Forsman Helsingistä esiintyi laulamalla kokonaan soloina konsertin keskiosan sekä solotehtävän "Kulkijan huokauksessa" ja esilaulajan osan Helan kantaatista "Kuinka ihanat on Sun asuntos". Urkusäestyksestä samoin kuin ensimmäisen numeron suorituksesta huolehti urkutaiteilija Kyösti Alho. Pianosäestykset hoiteli rouva A. Lindroos. Arvostelija sanoo m.m.:

"Ohjelma oli hyvän maun ja arvostelukyvyn tulos. Sen suoritus ansaitsee yksimielisen tunnustuksen. — — Kuoro esitti herkän hartaasti Klemetin ihmeen ihanan koraalin "Sen suven suloisuutta", mikä samoin kuin muutkin ohjelmassa olleet kotimaisten taitajaimme sävellykset antoivat sen vakuutuksen, että meillä jo aletaan saada hyvää kotimaista kirkkomusiikkia aikaan. — —

Tri M. Helan kirkkokantaatti "Kuinka ihanat on Sun asuntos" (84 ps.) oli tavallaan yllätys. — — Sävellyksen täydelliseen esitykseen vaadittaisiin seka- ja mieskuoro sekä pianon sijasta mieluummin harppu, mutta näinkin esitettynä se kuului täyteläiseltä ja tuotti hartaan, tunnelmallisen nautinnon. Kappale esitettiin kaikin puolin antaumuksella. On joskus sanottu, että piano olisi kirkossa "profaani" soitin. Riippunee siitä, mitä ja miten sillä esitetään. Rouva Lindroos osasi loihkia siitä tosiaankin harpun säveliä. — —

Runsas yleisö oli kiitollinen ja meni kotiinsa "hurskaampana" s.o. mielenlennystä saaneena."

Ennen kevätkonserttia maaliskuun 14 p:nä vieraili mieskuoro Tampereen "Laulajat" täällä P.S.M:n toivomuksesta. Tamperelaiset tunnustivat mielihyvin, että porilaisten voimaperäisten ennakkovalmistusten vuoksi konsertti onnistui odottamattoman hyvin. Heidän historiansa sanoo m.m.:

"Illaksi porilaiset isännät olivat järjestäneet mitä hupaisimman laulajajuhlan, missä keskeisimpänä henkilönä oli sikäläisen kuoron kunniajäsen tohtori Hj. Nortamo. — — Illan ohjelma oli mitä repäisevin. Monet yksitotisista hämäläisistä katselivatkin aluksi suu ammollaan sitä aito porilaista menoa."

Erittäin ihastuneita olivat he kuoromme tohtorien Altti Järvisen ja Toivo Vanhatalon soitto- ja lauluesityksiin. Ilmoittivat kuitenkin kaikki "ehjin nahoin ja hengissä" päässeensä kotiinsa.

Koska kevätkonsertti saatiin suoritetuksi tarpeeksi ajoissa, jäi aikaa jonkin verran, sanokaamme kuorohuvitteluun. Siitä piti huolta toinen tenori järjestämällä perheiltaman teatteritalolla 18 p:nä huhtikuuta. Ohjelma oli rikas erilaisista "vivahteista". "Perhe" poistui juhlasta aamutunneilla näköjään vapautuneena ajan vaivoista ja murheista.

Vapputanssiaiset jätettiin pitämättä "sattuneesta syystä". Tavanmukainen ulkoilmakonsertti Raatihuoneen edustalla Vapunpäivänä kokosi yleisöä sankat parvet lähikaduille. Rouva Nyysösen tarjoamat "simat" Teatteritalossa maistuivat, ja "taas leivoset ilmassa leikkiä löivät".

Satakunnan Parantolassa annettiin ilmainen konsertti 3 p:nä toukokuuta. Tämä olikin jo toinen käynti lyhyen ajan sisällä Harjavallassa, sillä edellisen kuun 23 p:nä johtajamme isä ti-rehtööri Ulrik Järvinen täytti 75 vuotta. Kuoro kunnioitti tätä tapausta kutsumalla laulutervehdyskäynnillään hänet kuoron kunniajäseneksi.

Harjavallan konsertin jälkeen alkoi kuoron kesäloma. Sen aikana 19—21 p:nä kesäkuuta osallistui 13 miestä Yleisiin Laulu- ja soittojuhliin Helsingissä. Osanotosta sai jokainen kuorolta palkkioksi 50 mk, muuten niitä harvoja kertoja, jolloin kuoro on jäsenilleen palkkiota suorittanut. Maakuntajuhlilla Ravanin leirillä oli P.S.M. runkona siinä yhdistetyssä mieskuorossa, mikä kerättiin kokoon ympäri Satakuntaa siksi, että juhla oli tavallista arvokkaampi "Ukko-Pekan"

Väinö Koskinen.
Taloudenhoitaja 1922—1936.

y.m. korkea-arvoisten herrojen ollessa kutsuvieraina juhlassa. Tätä yhdistettyä kuoroa johti tri A. Järvinen.

Syyskausi alettiin johtokunnan kokouksella 1 p:nä syyskuuta Teatteritalossa. Taloudenhoitaja V. Koskinen lienee aavistellut, että tämä kokous pidettäisiinkin juuri siellä, koska hän oli varannut vapun antimista paketin erääseen kaappiin ja lukinnut sen. Ovi aiottiin avata samalla avaimella, mutta eipäs se auennutkaan, ennenkuin kaikki johtokunnan ja talon avaimet oli käytetty. Sylkikin ehti jo herahtaa kielelle siinä sitä lukkoa rassaillessa. Kun se lukko vihdoin saatiin auki ja paketti esille, todettiin, että "tippaleivät" olivat ihmeen hyvin säilyneet. Pantiin piiriksi ympäri pöydän ja avattiin kokous.

Uusia jäseniä otettiin kuoroon 6 p:nä ja samana päivänä suoritettiin vaalit. Johtajaksi valittiin edelleen yksimielisesti hammaslääkäri Altti Järvinen, varajohtajaksi ylifaktori K. J. Penttinen, puheenjohtajaksi opettaja J. N. Vainio, varapuheenjohtajaksi isännöitsijä A. Valio, taloudenhoitajaksi prokuristi

V. Koskinen, sihteeriksi opettaja H. Fr. Nikki sekä johtokunnan muiksi jäseniksi edellisten lisäksi tohtori Toivo Vanhatalo ja tuomari P. Bergius. Tilintarkastajiksi valittiin K. Näsman ja N. Mantere, fiskaaleiksi valittiin I tenoriin A. Vuorio, II tenoriin Y. Jyrämä, I bassoon Y. Tuulos ja II bassoon R. Hakaniemi. Kaikki vaalit tapahtuivat yksimielisesti. Muutkin entiset tavat päätettiin säilyttää m.m. harjoitusiltoihin, harjoituksesta poissaoloihin, "viimeisten terveisten" lähettämisiin y.m. Konserttikiertue Kauvatsa—Tyrvää Mikkelinpäivänä päätettiin myös toteuttaa.

Syyskonserttiohjelmaa harjoitellessa esiinnyttiinkin, m.m. Satakunnan Osuuskauppa r.l:n järjestämässä Osuustoimintajuhlissa Porin Suojeluskunnantalossa 20 p:nä syyskuuta.

Jo huhtikuussa oli Johtokunta keskustellut laulunopettaja Heikki Teittisen kutsumisesta Poriin antamaan äänenmuodostusopetusta kuorolaisille. Syksyllä otettiin asia uudelleen esille ja tuumasta tuli tosi. Lokakuun 16 p:nä opettaja tuli, viipyi täällä 10 päivää, antoi jokaiselle kuorolaiselle 4 tuntia opetusta. Kuoro oli opetusta varten jaettu 9 ryhmään. Tämä toimenpide oli varsin tarpeellinen, sillä huomattiin, että useimmilla kuorolaisilla ääni kulki vallan vääristä lävistä. Opettaja osasi antaa kullekin hyvin tähdellisiä neuvoja äänen käyttöä varten. Opetus ei tietysti tehnyt kuorolaisista solisteja, mutta kuitenkin sen vaikutus kuorokaikuun oli sangen tehokas.

Äänenmuodostusharjoittelun jälkeen varsinaisen ohjelman harjoittelu jatkui entistä paremmalla vauhdilla, mutta oli se kuitenkin vähällä keskeytyä, sillä kuoroa kohtasi ankara menetys. Professori Hjalmar Nortamo-Nordling sai kutsun paremman laivaston "amiraaliksi" 30 p:nä marraskuuta. Kuoro jäi vaille ensimmäisen kunniajäsenen isällisen rakasta huolenpitoa. Hj. Nortamo oli kuoron perustamisesta alkaen sen harras ystävä. Hän sepitti kuorolle uusia lauluja, suomenteli ja mukaели toisia sekä opetti kuoron jäseniä aina taistelemaan hy-

vän ja kauniin puolesta. Hänen muistonsa säilyy kirkkaana kuorolaisten keskuudessa. Haikein kaipauksin saattoi kuoro kunniajäsentänsä Rauman kirkkomaan multiin. Suruasuun verhoittuna vartioi kuoron lippu vainajan paareja Rauman kirkossa ja siunaten suurta poikaansa levisi se arkun kannelle kuulussa äänen "Maasta olet sinä tullut".

Syyskonsertti valmistui määräpäivään nim. 11 p:ään joulukuuta. Ohjelma siinä oli seuraava:

Suksimiesten laulu	Maasalo
Säestää rva Alfhild Lindroos	
Vackra sky	Brolén
Soutelin, soutelin	sov. Kyander
Hilu, hilu	sov. Ranta
—————	
Talonpoikaishäät	Söderman
—————	
Revontulten leikki	Palmgren
Friseglarens sång	Palmgren
Annina	(sov. Haapalainen) Merikanto
Solo: Eero Leivo	
Herää, Suomi!	Genetz

Ohjelma oli vaikea, mutta kuoro on tottunut puremaan kovia pähkinöitä ja suoriutui se tälläkin kertaa tehtävästä voitajana huolimatta lyhyestä harjoitusajasta ja matkalla sattuneista vastoinkäymisistä. Sanottiin, että konsertti oli tähänastisista paras. Sen parempaa arvostelua tuskin voitaneen antaaakaan. Solisti Eero Leivo valloitti "Anninallaan" erikoisesti naisväen suosion. Konsertin alkuun ennen varsinaista ohjelmaa lisättiin puhe äsken kuolleen kunniajäsenen Hj. Nortamon muistolle sekä sen jälkeen laulu "Pohjahan juo". Satakunnan Kansassa sanotaankin konserttiselostuksessa parin päivän perästä:

”Toisiltainen tilaisuus Suojeluskunnantalon juhlasalissa muodostui erikoisemman juhlalliseksi sen johdosta, että konsertin alkupuoli omistettiin juuri manalle menneen kuoron kunniajäsenen professori Hj. Nortamon muiston kunniottamiselle. — — Varsinainen ohjelma sisälsi paljon uutta sekä kuorolle että suurimmalle osalle yleisöäkin. Maasalons sävellys ”Suksimiesten laulu” oli upea ja kiintoisa tuttavuus klaveerisäestyksineen. — — Merikannon ”Annina” sai aikaan oikean innostuksen myrskyn. Kuoro säesti ihanteellisesti. — — Taas Altti Järvinen poikineen valmisti yleisölle todellisen taidenautinnon.”

Mitään ”karonkkaa” ei konsertin jälkeen ymmärrettävistä syistä pidetty, sen sijaan vain pienet istujaiset, joissa jokainen maksoi oman ruokansa sekä eli muutenkin ”omavaraistaloutta”.

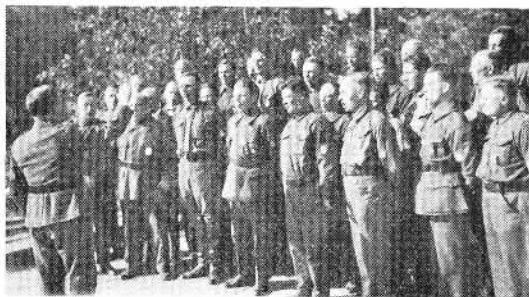
Vuorineuvos E. Rosenlewin lahjoittamasta kiertopalkinnosta pani kuoro vuoden kuluessa toimeen kahdetkin kilpailut. Kummallakin kerralla voitti kilpailun I tenori. Keväällä se sai 100,03 pistettä keskimäärin miestä kohden ja syksyllä ”täyden määrän”, nim. 96 pistettä.

Kuoron sihteeri lopettaa vuosikertomuksen vuodelta 1931 seuraavin sanoin: ”P.S.M:n 12 vuoden ikä osaltaan todistaa sitä, että se on perustettu vankalle pohjalle ja että sillä on taattu tehtävä Porin ja koko Satakunnan sivistyselämässä. Tähän saakka on se sen kunnialla täyttänyt. Suurin ansio ja kunnia siitä lankee tohtori Altti Järviselle, joka on koko ajan kuoroa johtanut hellittämättömän sitkeästi ja vaivoistaan palkintoa pyytämättä. Toivomme hänen johdolla saavamme yhä edelleen uusia voittoja. Eläköön P.S.M. ja sen johtaja Altti Järvinen.”

1932 Uuden vuoden kuoro aloitti heti esiintymisillä. Käytiin laulu-tervehdyksellä sairaaloissa samoin kuin oli tehty jo edellisenäkin vuonna. Seuraavana päivänä avustettiin Satakuntalaisen Osakunnan järjestämää Gallén-Kallelan ja Nortamo-Nordlingin muistojuhlaa Teatteritalossa.

Konsertti-matinea hätääkärsivien hyväksi annettiin Palokunnantalossa 7 p:nä helmikuuta. Ohjelma oli sama kuin edel-

*Laulua Ravanin
maakuntajuhlassa.*

lisen vuoden syyskonsertissa. Konsertista saatu puhdas tulo n. 1.000 mk jätettiin asianomaisille elimille käytettäväksi kaupungin hädänalaisten hyväksi.

Useiden esiintymisien ohella valmistettiin kevätkonsertti-ohjelmaa. Se oli taas jonkin verran tavallisuudesta poikkeava, niinkuin kuorolla usein on ollut tapana sisällyttää jotakin tavanomaisuudesta poikkeavaa tavanmukaiseen. Se sisälsi melkein yksinomaan vanhaa kvartettia, vanhaa hyvää ja kaunista. Toinen erikoisuus tässä konsertissa oli oopperalaulaja Oiva Soinin esiintyminen solistina. Tällä toimenpiteellä ei suinkaan haluttu väheksyä omia solisteja, vaan haluttiin nimenomaan tarjota yleisölle uutta ja erikoisen täysipainoista sen mielenkiinnon viireillä pysymiseksi jatkuvasti. Ohjelma oli kokonaisuudessaan seuraava:

Meren laulu	Reissiger
Kyöpelin laulu	Sivori
Fredmans epistel N:o 14	Bellman
Lemmen muisto	Sörensen

Serenadi	Ahlström
Serenad	Abt
Armaasta erotessa	Hermes
Solo: Oiva Soini	

Voi, jos ilta joutuisi sov. Genetz
Solo: Oiva Soini

Rannalla istuja	Hannikainen	} Oiva Soini Säest.: Rva Alf- hild Lindroos
Hyvästi	Merikanto	
Elämälle	Merikanto	

Oi, kallis Suomenmaa	Klemetti
Soturi (käsikirjoitus)	Linnala
Sotalaulu (Unkarilaisesta sarjasta, käsikirj.)	Ranta
Hakkapeliittain marssi	Haapalainen

Konsertti oli 15 p:nä huhtikuuta Suojeluskunnantalossa. Kuten etukäteen oli arveltu, niin tapahtuikin. Yleisömenestys oli loistava. Arvostelija J. A.(uer) selostuksessaan moittii paikkakunnan musiikkielämän näivetystautia ja pitää P.S.M:n konserttia taas "keitaana erämaassa", jonne sävelten tenho-voimaa rakastava "kanssa" oli kilvan rientänyt nauttimaan reippaasta ja hyvästä mieskuorolaulusta ja kohoamaan hetkeksi "irti maasta" jokapäiväisen elämän suurista ja pienistä suruista ja näperryksistä. Konsertin ohjelma oli hänen mielestään monestakin näkökulmasta katsoen erikoisen "jännä". Kuuntelijat rakastavat intohimoisesti vaihtelua. Ohjelman viimeisen osan uudet Klemetin, Linnalan, Rannan ja Haapalaisen sotahenkiset sävellykset sanoo hän jonkinlaiseen uusasialliseen tyyliin rakennetuiksi, melko vaikeasti sulaviksi, mutta toisaalta erinomaisen iskeviksi ja sytyttäväiksi, varsinkin kun esityksissä on sitä voimaa ja tulta, jota juuri tällä kuorolla on. Haapalaisen "Hakkapeliittain marssi" oli melkein häkellyttänyt arvostelijan. Kun hän edellisenä iltana oli tullut kuunnelleeksi "Laulu-Miesten" konserttia Helsingistä, niin joutui hän vertailemaan näitä kahta kuoroa. Siitä hän sanoo: "Ja on nyt ilo tunnustaa, ettei ollenkaan ole häpiämisen aihetta." Oiva Soinista hän sanoo: "Ai-

van erikoisen loiston antoi konsertille etevä oopperalaulajamme Oiva Soini. Taiteilijan ilmestyminen "näyttämölle" keskellä ohjelman toista osaa sähköisti yleisön yhdellä iskulla." Kehotti toistekin varaamaan taiteilijoita mukaan ja kiitti johtaja A. Järvistä, kuoroa ja säestäjää nautintorikkaasta taideillasta.

Konserttikaronkkakin oli jonkin verran uudenmallinen entisiin verrattuna. Se johtui siitä uudesta laista, mikä äskettäin oli astunut voimaan. "Pari mittaa" jäi hankkimatta ja "gröönruusi" tekemättä, koska ne valmisti Gust. Ranin.

Suomen Kuoroliiton Esilaulajavalmennuskursseilla Helsingin Konservatoriossa 22/3—24/3 oli kuorostamme viisi edustajaa nim. tri Altti Järvinen, ylifaktori K. J. Penttinen, insinööri E. Viitanieniemi, kaupunginpuutarhuri A. Koskinen ja opettaja H. Fr. Nikki.

Kevätlukukauden lopulla tarkemmin sanottuna toukokuun 8 p:nä tehtiin konserttimatka Merikarvialle ja Kristiinaan. Ohjelma Merikarvian Palokunnantalossa oli suurin piirtein sama kuin edellisessä Porin konsertissa, tietysti kokonaan suomenkielinen. Solon "Armaasta erotessa" lauloi insinööri Pauli Vartia. Kristiinan konsertissa kaupungintalon juhlasalissa esitettiin kokonaista 4 kpl. lauluja ruotsinkielellä. Matka suoritettiin linja-autoilla ja se onnistui kaikin puolin hyvin, vaikka ei mitään erikoisempaa "yhteenottoa" paikkakunnan asukkaiden kanssa syntynytkään. Toukokuussa tehtiin vielä toinenkin matka nim. 26 p:nä Satakunnan Parantolaan.

Kesäloman aikana kuoro esiintyi suojeluskuntaleirin maakuntajuhlilla Ravanissa. Juhlilla vieraili sotamarsalkka Mannerheim. Hänen kunniakseen pidetyillä päivällisillä Mäntyluodossa samana päivänä esiintyi osa kuorosta.

Oltiin myös aikeissa antaa konsertti Ahlaisissa pidetyillä Pohjois-Satakunnan laulu- ja soittojuhlilla heinäkuussa, mutta koska ei päästy yksimielisyyteen siitä maksettavasta korvauksesta, niin aikeesta luovuttiin.

Olympiarahaston hyväksi pelattiin ystävyyspotkupallo-ottelu Porin Suojeluskunnan Soittokunnan ja P.S.M:n välillä kesäkuun 3 p:nä Pallokentällä, jonne juhallisesti marssittiin soittoain ja laulain.

P.S.M:n pelijoukkue:

Viitaniemi.	Järvinen.	Lindroos.
Hakaniemi.	Björkroth.	
Taipale.	Lindstedt.	Jyrämä.
	Tuominen.	Toivonen.
	Hagström.	

Eversti Vickstrand V. Laitisen avustuksella tuomitsi pelin. Piiripäällikkö Ikonen ja kapteeni Volf ilmoittivat pallon rajanlytykset. Tulokseksi merkittiin 3.300 markkaa ja kaksi maalia. Samaista olympiakassan kasvua oli kuoro myös avustamassa toukokuun 25 p:nä järjestetyssä koko kaupungin liikkeelle pannaessa "tempauksessa".

Syyslukukausi alkoi johtokunnan kokouksella Kauppaseurassa. Varsinainen alkajaiskokous pidettiin syyskuun 8 p:nä. Silloin toimitettiin vaalit. Kuoron johtajaksi valittiin edelleen A. Järvinen, varajohtajaksi K. J. Penttinen, puheenjohtajaksi J. N. Vainio, varapuheenjohtajaksi A. Valio, taloudenhoitajaksi V. Koskinen, sihteeriksi H. Fr. Nikki ja muiksi johtokunnan jäseniksi T. Vanhatalo ja P. Bergius. Äänifiskaaleiksi valittiin I tenoriin A. Vuorio, II tenoriin Y. Jyrämä, I bassoon Y. Tuulos ja II bassoon R. Hakaniemi. Siikaretki päätettiin tehdä Mäntyluotoon 18 p:nä. Johtaja esitti suuntaviivoja alkavalle työkaudelle. Erikoisella mieltymyksellä hyväksyttiin Kuopio—Jyväskylä matka näistä johtajan esittämistä suuntaviivoista. Ryhdyttiin innokkaasti harjoittelemaan seuraavaa ohjelmaa:

Laululleni	Haapalainen
Syysiltana	Pohjanmies
Chrysanthemum	Backman

Annina	Merikanto—
Solo: Pauli Vartia	Haapalainen
<hr/>	
Eteläpohjalainen kansanlaulu	sov. Könni
Hilu, hilu	„ Ranta
Kyöpelin laulu	„ Sivori
Hiljalleen	„ Haapalainen
<hr/>	
Loitsu	Törnudd
Revontulten leikki	Palmgren
Sotalaulu	Ranta
Hakkapeliittain marssi	Haapalainen

Edellämainittu ohjelma harjoitettiin varsin hyvin, olihan kyseessä Sisä-Suomen valloitus. Ennen Porin konserttia 31/10 pantiin toimeen oikeat tentit, kuoro jaettiin pikkukvartetteihin, jotka kukin joutuivat esittämään ohjelman tarkan valvonnan alaisina. Tuliteräkunnossa oltiinkin. Satakunnan Kansassa sanotaan konsertista:

”Kuoro oli todella loistovireessä, mikä on hauska todeta senkin takia, koska kyseinen konsertti oli samalla jonkinlainen kenraaliharjoitus ”oikeiden immeisten” maahan tehtävää vierailumatkaa varten.”

Lehti on tyytyväinen ohjelmaan sekä esityksiin, ei huomautta siitäkään, ettei tavanmukaista ruotsinkielistä laulua ole tällä kertaa ollenkaan ohjelmassa (siis ensimmäinen kerta, jolloin konserttiohjelma oli täysin suomenkielinen lukuunottamatta aikaisempaa kirkkokonserttia). Se sanoo vain:

”Kaikki saivat arvonsa mukaisen tulkinnan. Kyllä kehtaa tällä kuudekkakymmentä miestä käsittävällä valiojoukolla lähteä valloitusretkelle, tietäen, että se sekä tahtoo että pystyy pitämään jo saavuttamaansa maikka yllä.”

Lehti toivotti koko kuorolle (eri kumarrus sen jyliseville 2-bassoille) ja sen tulisieluiselle johtajalle onnea matkalle.

Vappulaunua 1931.

Jännitystä ja odotusta oli kuoron keskuudessa, kuta lähemmäksi tulivat matkapäivät 5—6/11. Matka suoritettiin junalla, kahdella makuuvaunulla, sillä junassa myös asuttiin. Se oli siis junakoti. Nopeasti heti Porista lähdettäessä kotiuduttiin hytteihin ja vähitellen pääsi eri osastoissa käyntiin vilkas seurustelu. Menomatalla uhkasi matka keskeytyäkin, sillä Jyväskylässä jätettiin vaunut kytkemättä Pieksämäkeen menevään junaan. Elleivät aina valpas johtaja ja piiri-isä olisi tapausta huomanneet, olisi se voinut käydä kohtalokkaaksi. Kuopiossa sikäläinen Suojeluskunnan Laulajat otti kuoron iloitte vastaan, tarjosi kahvit ja kuljetti Puijolle nähtävyyksiä katsomaan. Pohjois-Savon rykmentin sotilaille käytiin laulamassa samoin myös Snellman'in patsaalla. Illalla onnistui konsertti suurenmoisesti, ainakin 500 kuulijaa oli siellä. Opettaja T. Kankkunen ja toimittaja A. Kemppainen toivat kuoronsa pienoislipun edellisen lausussa P.S.M:n tervetulleeksi Kuopioon. Koska on tärkeätä, mitä sanottiin konsertin onnistumisesta, niin annamme sikäläisten arvostelijain puhua. "Savon" arvostelija sanoo:

"Kuoro tervehti yleisöä "Savolaisten laululla" ja Sulho Rannan säveltämällä kuoron omalla laululla, siirtyen sitten ohjelmaan, joka suurimmalta osaltaan oli täällä aikaisemmin kuulematon. Sen alkupuolella sai varsinkin J. Pohjanmiehen "Syysiltana" kauniin, herkän tulkinnan. Hj. Backmanin "Chrysanthemum" kykeni niinikään miellyttämään. Merikan-

non säveltämä ja V. Haapalaisen sovittama "Annina" on kiitollinen kauniin soolo-osan esittämiselle. Herra P. Vartiolla on miellyttävä barytonääni. Matkarasituksesta lienee johtunut, että se miltei kauttaaltaan tahtoi painua alavireisyyteen.

Ohjelman keskiosan muodostivat neljä huumorinkylläistä kansanlaulusovitelmaa, jotka tavallaan omalaatuisena sikermänä erinomaisesti puolustavat paikkaansa sekä yleisön kiitollisuuden kannalta että muutenkin.

Tunnettua on, että sotisopaan pukeutunut mieskuoro pääsee parhaiten oikeuksiinsa ponnekkaissa, voimaa uhkuissa lauluissa. Niinpä nytkin valloittivat lämpimämmän suosion Törnuddin "Loitsu", Palmgrenin "Revontulten leikki" ja Haapalaisen "Hakkapeliittain marssi". Viidenkymmenkahden miehen voimalla, tarkalla iskevällä rytmillä ja oivasti ilmehtien ne todella sytyttivät."

Savon Sanomat sanoo m.m.:

"Porilaiset valloittivat Kuopiossa kuulijat täydelleen sydämiin käyvällä, kauniilla ja hiotulla laulullaan. Aluksi esitetty Savolaisen laulu herätti jo tunnelman hyvään vireeseen ja säilyi kosketus kuoron ja kuulijain välillä ohjelman loppuun saakka herkkänä ja välittömänä. Varsinainen ohjelma oli melkein kauttaaltaan Kuopiossa ennen kuulematonta uutta, kauniita, soinnukkaita lauluja, jotka hyvin esitettyinä menivät suorastaan kuulijoiden veriin.

Ohjelman keskiosan viehättävät kansanlaulusovitukset virittivät hilpeän, kevyen tunnelman ja loppuosan ponnekkaat laulut nostattivat mielen juhlavireeseen, joka huipentui ylimääräisenä esitettyyn Porilaisten marssiin.

Lähtemättä yksityiskohtaisesti luettelemaan eri lauluja, on mainittava, että ohjelma esitettiin alusta loppuun ihastuttavan hyvin, puhtaasti, soinnukkaasti ja eloisasti. Erikoisesti herätti huomiota sanojen selvä lausunta ja konsonanttien kaunis sointi kaikissa esityksissä. Tohtori A. Järvinen, joka kuoroa on toistakymmentä vuotta johtanut on tehnyt hyvää ja viimeisteltyä työtä synnyntäisen musiikkimiehen antaumuksella. Niinpä onkin P.S.M. nykyisin kaikista parhaimpiin kuuluva — ellei suorastaan paras mieskuoro maassamme. Porilaisille on lausuttava vilpittömät kiitokset, että he pitkälle vierailumatkalle vaivautuen valmistivat kuopiolaisille tilaisuuden kuulla mainion kulttuurikuoron esityksiä."

Pohjois-Savo sanoo m.m.:

"Loitsu oli illan parhaita suorituksia ja voipa siitä antaa senkin maininnan, ettei sen parempaa ilmehtimistä yleensä kuulekaan."

Hotelli Kuopiossa nautittiin konsertin jälkeen isäntien tarjoama illallinen. Hyvänä he pitivät "poekoa" ja hyvältä myös maistui muikun mäti. Monet kuorolaiset "piästelivät" Savon suomee, seleevee suoroo ihan niinkuin pärenuoroo Kuopiosta Jyväskylään tultaessa. Suojeluskunnan Sekakuoro otti siellä laululla vastaan ja tarjosi päivälliset Suojatalossa. Heidän johtajansa opettaja M. Korpilahti puhui päivällisillä. Puheeseen vastasi J. N. Vainio. Hetket sikäläisen isäntäväen kanssa kuluivat miellyttävässä seurustelussa nopeasti. Konsertin onnistumista Jyväskylässä oli kuoron taholta etukäteen pelätty enemmän kuin onnistumista Kuopiossa monistakin syistä, vähäarvoisin niistä ei suinkaan ollut matkasta johtunut äänellinen väsymys. Sieltä saatavia arvosteluja pidettiin hyvin tärkeinä tulevaa työskentelyä varten. Siksi lienee paikallaan jäljentää myös niitä tähän. "Sisä-Suomen" arvostelija sanoo:

"Satakunnan rantakaupungeissa ei kuorolaululla ole vanhoja, syvälle käyviä juuria. Vielä vuosisadan vaihteessa oli Porikin ilman huomattavampaa kuoroyritystä. Nuorempi polvi on ottanut ohjat käsiinsä ja ryhtynyt jatkamaan silloisten "lauluveikkojen" yrityksiä kuorolaulun viljelyksessä ja nyt on sikäläisen suojeluskunnan kuoro, jonka esitykset ovat mitantäyttäviä vaativastikin ottaen. Kuoron johtajana lienee tohtori Järvinen ollut alusta alkaen, ja hänen määrätietoisien työnsä tulokset tuntuvat nyt tasaisessa ja selvässä kuorokaiussa, hyvässä kuorokurissa ja yleensä terveessä, musikaalisessa käsityksessä. Johtajan työn tarkkuus tuntuu sitäkin selvemmin siksi, että kuoron ääniaines ei suinkaan ole parhainta. Hyvällä maulla valittu ohjelma suoritettiin ryhdikkäällä varmuudella alusta loppuun toistoinen ja ylimääräisineen. Ohjelman ensi osassa lauloi solon tri Vanhatalo Haapalaisen sävellykseen Laululleni, ja insinööri Vartia Merikanto—Haapalaisen lauluun Annina. Varsinkin jälkimäisen koruttoman luonteva esitys otettiin mieltymyksellä vastaan. Ohjelman toinen osa oli omistettu pilailulle hyvässä mielessä sanottuna. Könnin, Rannan ja Haapalaisen laulut ovat sävellyksissä raikkaita, kekseliäitä ja hauskoja ja luonnehdittiin maukkaasti. Siksi jäi ihmettelemään, miksi niin hyvään seuraan oli eksynyt "Kyöpin laulu", joka sovituksena on mitätön ja muutenkin kuuluu toisenlaisiin tilaisuuksiin. Jossakin suhteessa kuvaavaa oli kyllä se riemu, jolla esitys otettiin vastaan.

Ohjelman vankka loppuosa sisälsi Loitsun, Palmgrenin säkenöivän Revontulten leikin sekä Rannan omaperäisen sävellyksen Sotalaulu. Arvosuorituksia kaikki."

"Keski-Suomalaisen" arvostelija sanoo m.m.:

"Tohtori Altti Järvinen tuntuu olevan tunnontarkka, terävöitteinen johtaja, joka tietää, mitä kuoroltaan vaatii. Hänen johtotapansa on selväpiirteinen ja naseva ja hallitsee hän kuoronsa täydellisesti. Siitäpä johdettiin, että laulut teknillisesti laulettiin naulan päähän osuvalla tavalla. Makuasioista on turha riidellä, sanotaan, ja siksi me sivuutammekin eräät pienet epätavallisuudet. Kuitenkin on meidän mainittava ohjelman viimeisestä laulusta Haapalaisen Hakkapeliittain marssista, että se mielestämme voittaa, jos se lauletaan ehdottomasti tinkimättömässä marssin tahdissa ja pidetään myöskin "loppuveto" keski- ja loppuosissa täysipitkinä. Muuten siitä katoaa se järkkymätön rytmi ja poljento, jonka säveltäjä siihen niin onnistuneesti on saanut luoduksi. Edelleen toteamme, että Pohjanmiehen suorastaan ihastuttava Syysiltana — joka muuten laulettiin erittäin kauniisti — vaatisi jonkun verran nopeamman tempon.

Konsertti oli mieluisa siinäkin mielessä, että kuoro tarjosi ohjelmassaan suuren joukon uutuuksia ainakin täkäläiselle yleisölle. Haapalaisen "Laululleni" vaikuttaa varsin tehdyttä, kun taas Backman'in "Chrysanthemum" on kaikessa yksinkertaisuudessaan hyvä ja paljon antava laulu. Merikanto—Haapalaisen Annina hieman makeahko barcarole "meni" yleisöön kuin vesi kiukaalle.

Omalla alallaan ovat johtaja ja kuoro silloin, kun kyseeseen tulevat kansanlaulut ja humoreskit. Rannan Hilu, hilu on verrattoman veikeä — ja vaikeakin. Sivorin Kyöpelin laulu esitettiin parhaiten, mitä olemme kuulleet. Könnin Eteläpohjalainen kansanlaulu on rempsakka ja raisu. Tunnelma on tavattu tarkalleen. Haapalainen antaa "Hiljalleen"-jenkassaan hyvän näytteen sovitustaidostaan. Kaikki edellämainitut laulut esitettiin tavalla, joka kestää ankarankin arvostelun.

Loppuosassa selvisivät äänet, joten laulut muodostuivat todella nautittaviksi. Palmgrenin Revontulten leikki esitettiin raisulla otteella, mukaansatempaavasti. Rannan Sotalaulu tulee varmaankin pitämään puolensa ohjelmistossa.

Kukkia, biseerauksia, jyliseviä suosionosotuksia kuorolle ja sen pontevalle johtajalle. Kuoro lauloi itsensä jyväskyläläisten sydämiin. Terve-tuloa vastakin!"

Arvostelut kummastakin kaupungista saatiin siis suorastaan

loistavia. Vain joistakin makuusioista oltiin erimielisiä kuten aina.

Kun oli hätäisesti nautittu "Sirkkojen" tarjoama teeillallinen, siirryttiin hyvin suoritetun työn jälkeen junakotiin kotimatkaa varten. Se tulomatkan olikin vallan rattoisa. Sitä varten olikin varattu yllätys, taisi olla useampikin. Viulu, suuharpuri ja Vanhatalon punainen suupeli soivat ahkerasti, laulut helkkyivät, välillä aina kuului "soittajille — — — — —". Mieluisat muistot jäivät matkasta, yksimielisesti myönnettiin, että matkat ovat sivistäviä.

Koska edelläkerrottu matka tuotti tappiota huomattavasti, niin verotettiin Pohjois-Satakuntaa vielä ennen joulua. Tehtiin siis toinen matka, vaikka paljon lyhempi edellistä, ja annettiin konsertti Kankaanpäässä ja Parkanossa. Taloudellinen puoli kyllä tästä matkasta kuivui kokoon kuten "lasaretin suurus". — — — — — reisu, mutta tulipahan tehtyä.

Huvipuolesta pitivät huolta I basso ja II basso. Edellinen järjesti perheiltaman 20/2 Teatteritalossa ja jälkimäinen 17/12 samoin Kauppaseurassa.

Kuoron jäsenistä muodostettiin oma erikoinen joukkue Porin Suojeluskuntaan, nimittäin niistä, jotka eivät ennestään kuuluneet johonkin erikoisjoukkueeseen. Tämä joukkue sai nimen P.S.M. (Tällä joukkueella samoin kuin yleensä kuorolla on vaikeuksien hetkellä ollut tapana tuosta nimestä keksimänsä leikillisen tunnuksen tavoin sanoa: "— — — — — murheemme olkoon".) Joukkueen johtajaksi valittiin reserviluutnantti A. Järvinen. Se jaettiin kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän johtajaksi valittiin Arvo Valio, toisen K. E. Hagström, varalle Y. Tuulos, kolmannen E. Viitaniemi, varalle A. Vallenius (Varla). Joukkueen vääpeliksi valittiin K. E. Hagström.

Yhteenvetona kuluneesta vuodesta 1932 voidaan mainita, että kuoro antoi kaikkiaan 9 konserttia, esiintyi suojeluskunnan

ja lottien juhlissa, piti 62 virallista harjoitusta sekä esiintyi tilapäisluontoisena kuorona lukemattomissa tilaisuuksissa pitkin vuotta. Paitsi edellä kerrottua sotilaallista järjestäytymistä suoritettiin huhtikuun aikana pienoiskiväärkilpailut entiseen tapaan ensi tenorin saadessa jälleen kaivertaa nimensä kierto-palkintoon 96,07 pisteen keskimääräisellä tuloksella.

Uupumatonta johtajaa kiittäen ja luottamuksella tulevaisuuteen katsoen sivuutettiin vuoden 1932 vaihdos seuraavaksi.

Vuosi 1933 aloitettiin tavanmukaisilla sairaaloissa käyn- 1933 neillä. Saman kuun 6 p:nä vieraili Merikarvian Suojeluskunnan mieskuoro Porissa. Vuosikokous pidettiin 16 p:nä ja siis silloin alkoi varsinainen työkausi. Kuoron puheenjohtaja J. N. Vainio alkajaispuheessaan kiitti kuoron johtajaa, varajohtajaa, johtokuntaa ja sen virkailijoita sekä kaikkia kuoron jäseniä erinomaisesti suoritetusta edellisen vuoden työstä. Tavalliset muutkin vuosikokousmenot suoritettiin, minkä jälkeen johtaja esitteli alkavan lukukauden työsuunnitelmaa. Mitään matkaa ei tietenkään voitu ajatella juuri hiljattain suoritettujen pitkien matkojen takia, tyydyttiin vain konsertin valmistamiseen kotikaupungissa. Tavallisen 12-kappaleisen a capella ohjelmaisen sijaan suunniteltiin vain kahdeksan kpl. kuorolle sekä keskiosa kokonaan solistille, joksi aiottiin oopperalaulaja Väinö Sola. Tämän mukaiseksi sitten konserttiohjelma järjestyikin ja sitä ruvettiin ahkerasti harjoittelemaan, mutta koska se oli tavallista lyhempi, niin jäi hyvää aikaa monille tilapäisille esiintymisille. Ensimmäinen sellainen oli suojeluskunnan vuosikokouksen jälkeinen perheiltamassa 28/1, sitä seuraava Porin seudun rintamamiesten juhlassa Palokunnantalossa 11/2.

Kevätkonsertti, jonka ohjelma oli seuraava:

Vapauden laulu	}	Kuula
Yllätä ikuinen yö		
Ne tulevat taas		
Kullervon laulu		

Suutelo	Kuula
Karjapihassa	"
Vainajille. Aaria oopp. Evankelimies	Kienzl
Sotalaulu näyt. Regina v. Emmeritz	Söderman
Oopperalaulaja Väinö Sola	
Säestää Pirkko Sola	

Oolannin sota	sov.	Maasalo
Vanha sotilaslaulu	"	Klemetti
Mannerheim-marssi		Palmgren
Jääkärien marssi		Sibelius

Kahdessa viimemainitussa pianosäestys: Alfhild Lindroos.

pidettiin tiistaina huhtikuun 4 päivänä. Ohjelmasta näkyy selvästi, että myöskin P.S.M. omalla tahollaan osallistui niihin 15-vuotisjuhlallisuuksiin, joita pidettiin koko valtakunnassa isänmaan 15-vuotisen itsenäisyyden muistoksi. Sen nimenomaan arvioi konsertinselostajakin sanoessaan:

"Konsertissa oli tavallista enemmän juhlatuntua. Siihen vaikuttivat useatkin seikat. Ohjelma oli jo sinänsä arvokas ja vaihteleva ja lisäksi oli tilaisuuteen saatu solistiksi oopperalaulaja V. Sola, joka jo vuosikausia on ollut konserttiyleisön suuri suosikki. Kun sitten vielä ohjelman loppuosasto, tahi oikeamminkin suuri osa ohjelmaa, oli kokoonpantu pariaikaa vietettävää 15-vuotismuistoa silmälläpitäen, on aivan luonnollista, että tilaisuus muodostui lämmittäväksi ja isänmaallista mieltä nostattavaksi. Kaiken tämän ulkonaisen juhlavuuden kruunasi esityksellinen valmius.

Ohjelman ensi osasto käsitti yksinomaan säveltäjämestari Kuulan teoksia. Kuulan musiikista musiikkina nauttii aina, mutta tällä kertaa oli juuri häneen kohdistetulla huomiolla syvämmänpikin merkitys. — Se oli kunnianteko liian aikaisin poismenneelle suurelle sävelsepolle ja vapauden laulajalle.

Taiteilija V. Sola oli hyvässä vireessä ja valloitti yleisönsä heti. Virallisen ohjelmansa päätti hän tutulla sotalaululla Regina v. Emmeritzistä. Uusi kuitenkin, sillä taiteilija oli aktualisoinut sen laatimalla siihen uudet sanat. Kustaa II Aadolfin ja Ruotsi-Suomen maljojen asemesta juotiin laulussa nyt jääkärien, Valkean kenraalin ja Suomen maljat.

Kuoron johtaja, tohtori A. Järvinen, hallitsi nyt niinkuin ennenkin suvereenisesti joukkoaan ja jälleen pani ilolla merkille sen täsmällisyyden ja tarkkuuden, joka karakterisoi kuoron prestatiot. Tekstin lausunta ja yleensä myös soitintuuphaus sekä aito miehinen "riuska meininki" ovat vallan malliksi kelpaavia."

Konsertin jälkeen pidetyssä illanvietossa oli tietysti illan solisti läsnä. Myöskin oli siellä piiripääällikkö V. Ikonen, vuorineuvos E. Rosenlew sekä useita Porin Suojeluskunnan esikunnan jäseniä. Opettaja J. N. Vainio piti valaisevan puheen liian aikaisin poismenneen säveltäjä Kuulan elämäntyöstä sekä hänen merkityksestään Suomen säveltaiteen ja nimenomaan kuorolaulun historiassa. Useita muitakin puheita pidettiin ja välillä kajautettiin reipas laulu "palan" painimeksi, taiteilija Sola liitettiin P.S.M:ään kuoron kultaisin merkein.

Porin vapautumisen 15-vuotisjuhlallisuuksiin otettiin osaa esiintymisellä juhlahjumanpalveluksessa sekä Lyseon pihamaalle pystytetyn patsaan paljastustilaisuudessa. Edellisenä iltana osa kuorosta esitti lauluohjelmaa vuorineuvos E. Rosenlewin luona pidetyillä päivällisillä kenraali E. Linderin kunniaksi.

Vapusta alkoi kesäloma. Sen aikana 14/6 antoivat Y.L:n Kesäkuoron Länsi-Suomen laulajat konsertin Porin Palokunnantalossa. Kuoro järjesti vierailijoille rivakat illallistanssiaiset. Koska P.S.M. vain verraten harvoin on järjestänyt vierailijoitensa kunniaksi sellaisia juhlia, joihin kuorolaisten naisväki on saanut osallistua, olivat nämä poikkeukselliset juhlat erikoisesti heille mieleiset ja omatkin pojat olivat pitkän aikaa "kultaisia" suodessaan tällaisen ilon "tytöilleen".

Hieman ansaitsemistarkoituksessa osaksi edellisestäkin joh-tuen annettiin konsertti Satakunnan Nuorisoseurain Liiton laulu- ja soittojuhlilla Ulvilassa juhannuksena, vaikka usean kuorolaisen täytyikin siihen uhrata osan parasta kesälomaansa. Viikon päästä edellisestä kuoro taas joutui esiintymään Ulvi-

lassa, sillä silloin oli Ravanissa maakuntajuhla suojeluskunta-leirin päättymisineen.

Syystoiminta alkoi 11/9 vaalikokouksella, mikä poikkesi edellisen vuoden vaaleista vain siinä, että ensi tenorin äänifiskaaliksi valittiin I. Impivaara. Uutta on myös se, että lipunkantajaksi valittiin Y. Tuulos. Entinen ja kokouksessa uudelleen valittu johtokunta oli jo valmistellut syyskauden toimintaa. Johtokunnan mielestä oli tarpeeksi hyvin valmistauduttava seuraavan vuoden alkupuolella vietettävää 15-vuotisjuhlaa varten, siksi se vaalikokouksessa ehdottikin, ettei syyskonserttia pidettäisi ollenkaan Porissa, vaan käytettäisiin kaikki harjoitusaika kokonaan edessä olevan juhlakonsertin valmistelemiseen. Tämän johtokunnan esityksen vaalikokous täysin hyväksyikin. Kuitenkin arveltiin, että jokin vierailumatka voitaisiin hyvinkin suorittaa, koska ohjelma sitä varten olisi varsin helposti ja melko vähällä vaivalla kokoon saatavissa. Huomioon ottaen "Matkojen sivistävän vaikutuksen" johtokunta ehdottikin matkan Seinäjoki—Vaasa. Kun tätä ajatusta sitten tarpeeksi haudottiin, valmisteltiin ja kypsytettiin, tuli siitä Uusikaupunki—Turku matka 3 p:nä joulukuuta. Ohjelma oli seuraava:

Syysiltana	Pohjanmies
Chrysanthemum	Backman
Tindrände stjerna	Witt
Serenaadi	Kjerulf
Solo: Vilho Viikari	

Kirkossa	Haapalainen
Hiljalleen (kansanlaulusovitelma)	„
Kaksi vanhaa sotilaslaulua	sov. Klemetti

Voi, jos ilta joutuisi	sov. Genetz
Solo: Vilho Viikari	

Friseglarens sång	Palmgren
Vapauden laulu	Kuula
Taiston tiellä	Palmgren

Matka tehtiin autoilla. Uudessakaupungissa konsertoitiin päivällä Kasvin huoneessa, menestys oli hyvä. Sikäläisten ystävien toimesta lotat pitivät hyvää huolta ruumiillisesta hyvinvoinnista, jotta tyytyväisin mielin ja täysinäisin vatsoin jatkettiin matkaa Turkuun, missä ensinnä jouduttiin Turun Sekakuoron vieraksi Aschan-kahvilaan. Konsertti oli kuorolle entisiltä matkoilta jo tutussa Akademia-salissa. Vanha arvokas sali ja hyvää kuoromusiikkia kuulemaan tottunut yleisö teki kuoron hiukan araksi, ehkä myös edellinen konsertti ja matka olivat vaikuttaneet, etteivät esitykset Johtajan mielestä sujuneet täysin puhtaasti, kuitenkin menestys tuli yli odotusten ja arvostelijain lausunnot olivat kauttaaltaan kiittävät. Lieneekin paikallaan toistaa tässä osa siitä, mitä he sanovat. Uuden Auran musiikkiarvostelija sanoo m.m.:

"Nimenomaan suojeluskuntakuorona on täällä vierailleella mieskuorolla takana meillä omalaatuinen kunniakas taival, mutta myös kuorona taiteelliselta kannalta yleensäkin ottaen erikoiset ansionsa. Laulukunnan johtaja Altti Järvinen on kuoronsa edessä mies paikallaan. Jo pelkästään hänen johtonsa ulkonainenkin eleily on rauhallista ja miellyttävää, mutta samalla asiallista. Ohjelman suorituksessa pani merkille laulujen yleisen musikaalisen käsittelyn, joka ei koskaan horjautanut tehotavoitteeseen liit-

Tenorien juhlatöimikunta 1933.

teluun, vaan aina pysyi taiteellisesti terveellä ja normaalilla pohjalla. Tälle sitten rakentui kaikki muu, mikä esityksistä ilmeni, kuten johtajan täydellinen perehtyneisyys esitettäviin ja kuoroonsa sekä tulkintojen ehdoton täsmäkyys.

Yli 50-miehisen laulukunnan esitykset kaikuiivat näinollen rytmillisen nasevina ja iskevinä. Nyansointiin nähden kuuli ohjelman mittaan paljon onnistunutta, herkästi niin johtajan kuin laulajienkin puolelta vaistottua. Kuoron bassot ovat mukavat. Sellaiselle perustalle kelpaa muu rakentaa. Ensi tenori (osalta varmaan senkin vuoksi, että kuorolla päivällä jo oli ollut konsertti Uudessakaupungissa) tuntui jossain määrin rasittuneelta ja epätasaiselta, mutta piti silti kunnioitettavan sitkeästi puoliaan.

Ohjelmassa oli monen tunnetun mieskuoronumeron ohella myös useita täällä ennen kuulemattomia lauluja, keskiosa kokonaisuudessaan. Tämä herättikin yleisön taholta vilkasta huomiota, hilpeän sisältönsä ja mainion esityksensä vuoksi. Ohjelman eri numeroihin tarkemmin puuttumatta mainittakoon vielä, että konsertti aloitettiin S. Rannan Nortamon sanoihin säveltämällä kuoron nimikkolaululla ja päätettiin ponnekaasti laulettuun ja yleisön seisaaltaan kuuntelemalla "Porilaisten marsilla". — — Baritoonisoolot lauloi taidolla ja äänellisellä kauneudella herra Vilho Viikari.

Turun Sanomat taas sanoo konsertista m.m.:

"Porin Suojeluskunnan Mieskuoro on vanhan maineensa veroinen edelleen. Eri äänet ovat hyvin tasasuhtaiset ja kuorosointi täyteläisen ehyt. Sointupuhtaus ja tekstin lausutus on korkeinta luokkaa, samoin yhteislaulun rytmillinen täsmällisyys. Kuoron sielu, sen kocsapitävä voima on jatkuvasti tohtori Altti Järvinen ja hänen pitkäaikainen, suuri mieskuoro-tuntumuksensa kuvastuu kuoron esityksistä kauttaaltaan. Hänen vähäeleinen jchtonsa innostuttaa laulajaa saavutuksiin, joissa on musikaalista kulttuuria, ja kun tarvitaan, sytyttävää tultakin. Taiteellisesti parhaimmat esitykset olivat Haapalaisen laulut, niinhyvin ohjelmassa olleet, kuin ylimääräisenäkin laulettu. Loppuosaston Palmgrenin ja Kuulan laulut niille ominaisella iskevällä ja kalskahtavalla äänellisellä loistolla. Kuorolla oli hyvä solisti, Vilho Viikari, joka irtonaisella, hyvällä äänellä ja terve-vaistoisella musikaalisuudella lauloi soolot, jotka molemmat toistettiin."

Konsertin jälkeen syötiin "Laulun-Ystävien" tarjoama illallinen Suomalaisella Pohjalla. Koska oli kiire kotimatalle, niin jäi syöminen jonkin verran hataraksi, joten piti ottaa "eväitä" mukaan autoihin.

Kun Satakunnan Parantolassa annettu lahjakonsertti 5/10 liitetään mukaan, onkin tullut mainittua päätapahtumat vuoden taipaleelta.

Johtokunta ansaitsee kuitenkin vielä eri maininnan siksi, että se kokoonpanoltaan on sellainen, että se pystyy myöskin hoitamaan lauluesitystehtäviä, jopa vaativiakin. Niinpä tohtori V. Rosenlewin täyttäessä 60-vuotta kävi johtokunta hänen luonaan laulutervehdyksellä. Kun Suojeluskuntien Ylipäällikkö Kenraali L. Malmberg piti kotonaan juhlia Suomen piiripäälliköille naisineen, sotamarsalkka Mannerheimin, armeijan korkeimman päällystön y.m. korkeiden vieraiden läsnäollessa, oli johtokunta siellä nimenomaisesta kutsusta lauluohjelman suorittajana. Se on pidettävä suurena kunnianosoituksena kuorolle. Ylioppilaskunnan Laulajain 50-vuotisjuhlassa oli edustajana tri T. Vanhatalo, M.A:n juhlassa insinööri K. E. Hagström ja Eestin Laulajain Liiton juhlassa Eestissä opettaja J. N. Vainio.

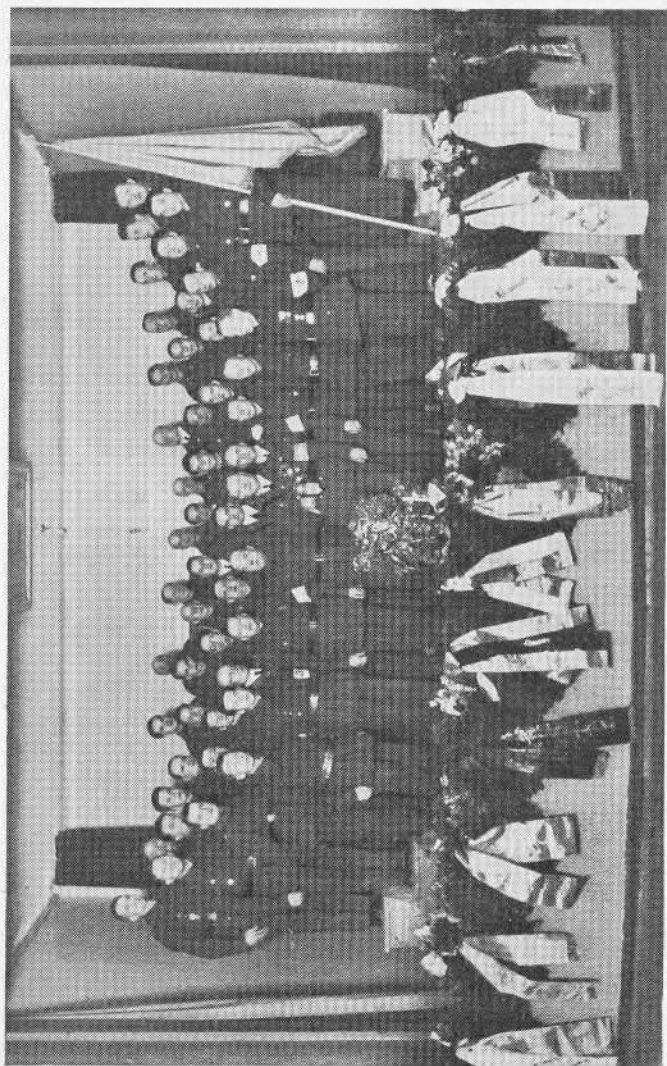
Kuoro piti myös yllä entistä huvittelumuotoa naistensa kanssa. Se tapahtui 21/10 Palokunnantalossa perheiltamassa. Sen järjestelypuolessa sattui muutos sikäli, että sen hommasivat kaikki tenorit, kun sen sijaan aikaisemmin järjestelyt olivat tapahtuneet stemmottain. Ohjelma olikin erikoisen onnistunut sillä kertaa kuuluen siihen m.m. Juhlatoimikunnan Juhlalaulajain Juhlakonsertti, mikä sisälsi kaikkiaan 14 numeroa ja esitettiin "tarpeen tullen j.p.p.". Varojen niukkuuden takia jäi siikaretki vallan tekemättä, korvaukseksi siitä sai kuoro ilmaisen saunamatkan Ravaniin piiripäällikkö V. Ikosen vieraana vieläpä siikasoppaakin löylyn päälle.

Eri äänien väliset pienoiskiväärikipailut suoritettiin 1—2/6. Voittajaksi pääsi silloin ensi tenori ja sai se meritä kierto-palkintoon tuloksen 91,25 pistettä.

Vuoteen 1932 verraten oli vuoden 1933 lukumääräinen tulos pienempi, mitä esimerkiksi tulee konsertteihin, mutta mu-

siikilliselta tasoltaan ne eivät suinkaan olleet alempana, sen kyllin selvästi aikakirjoihin tehdyt merkinnät osoittavat. Eikä suinkaan ole ihmeteltävä jonkinlaista pientä herpaantumista, kun muistaa edessä olevat tärkeät tapahtumat ja takana olleet voimia kysyneet matkat. Näin ajatellen aloitettiin uusi vuosi 1934.

1934 Vuosikokous pidettiin tammikuun 22 p:nä, vaikka harjoitukset olivatkin alkaneet jo 11 p:nä. Puheessaan vuosikokouksessa kuoron puheenjohtaja J. N. Vainio erikoisesti korosti 15-vuotisjuhlan tärkeyttä. Sen onnistumiseksi oli tehtävä voimaperäistä työtä ja otettava kaikki asiaan vaikuttavat seikat huomioon. Säännöllinen ja määrätietoinen työ jatkuikin sitten kuoron harjoittelu-iltoina maanantaisin ja torstaisin. Varsinainen kuoro ei juhlan suhteen juuri muuta joutunut tekemään, mutta sensijaan johtokunnalla oli paljon muuta päänvaivaa siitä, joten se aika oli johtokunnalle oikein raskasta. Senkin seitsemästä asiasta piti huolehtia. Piti hommata solistit, laatia hyvä ja asiallinen ohjelma, kutsua vieraat juhlaan, tuumia tarkkaan, ketä kutsutaan, ketä ei, suunnitella illalliset itselle ja vieraille, miettiä, mitä siellä tarjota syömisiksi ja mitä juomisiksi, hankkia rahat kaikkeen tähän. Ei ollutkaan ihme, vaikka johtokunnan kokouksista väliin kehittyi kaksipäiväisiä neuvottelupäiviä ja vaikka pitkällisestä ajatustyöstä toisinaan seurasi päänkivistystäkin. Enemmän huolta tuotti rahan hankkiminen, sitä varten piti miettiä monenlaisia keinoja Elon pikkukamarissa. Erään niistä voimme mainita, koska se tuotti yksin 3.000: —. Se oli juhlaillallisten ruokalista. Sen kirjoitti kirjailija Unto Koskela raumanmurteella. (Johtokunta hyväksyi sen nimenomaan muistellen edesmennyttä kunniajäsentään Nortamoa.) Ruokalista on kokonaisuudessaan toisessa paikassa tässä kirjassa. Mainospäällikkö Eero Suominen hommasi siihen ilmoituksia niin, että puhtaaksi tulokseksi jäi ylläkerrottu summa.

P. S. M. 15-vuotispöytäjuhlassaan 23. 3. 1934.

Uutterasti harjoitellen valmistui seuraava juhlakonsertti-ohjelma 23 päiväksi maaliskuuta:

Milloin Pohjolan nähdä saan?	Klemetti
Sydämeni laulu	Sibelius
Tindrände stjerna	Witt
Solo: Sigurd Nordman	
Kitkat katkat	Törnudd
<hr/>	
Terve sa talveni taas!	Linnala
Kirkossa	Haapalainen
Niinkuin ennen	Pesola
Solo: Mauno Tamminen	
Kansanlaulu kissankellosta	Ranta
<hr/>	
Taiston tiellä	Palmgren
Den store, hvide Flok	Grieg
Solo: Sigurd Nordman	
Iltatunnelma	Kuula
Karjala	Genetz
Tenorisolo: Toivo Vanhatalo	

Juhlakonsertti onnistui hyvin. Siinä saattoi monin tavoin huomata, miten suuren suosion P.S.M. on saavuttanut ei ainoastaan kotikaupungissaan ja Satakunnassa vaan myös muualla maassa. Liput konserttiin myytiin loppuun jo pari päivää aikaisemmin. Konserttisali, Porin Suojeluskunnantalon juhlasali oli ääriään myöten täynnä juhlapukuista yleisöä, jonka innostus kasvamistaan kasvoi, mitä enemmän ohjelman suoritus edistyi. Kuoron täytyi yleisön kiihkeistä vaatimuksista esittää useita lauluja kahteen kertaan ja lisäksi vielä ylimääräisiä numeroita. Myöskin solistit johtaja S. Nordman, laulaja M. Tamminen ja tri T. Vanhatalo saivat ansaitun osansa suosiosta.

Jo ennen konsertin alkamista ojennettiin johtaja A. Järviselle ruusukimppu ja tervehdyksiä jatkui sitten pitkin iltaa. Piiripäällikkö V. Ikonen ja varatuomari U. Salmi tervehtivät juhlivaa kuoroa ja sen johtajaa vuorineuvos E. Rosenlewin Suojeluskuntasäätiön puolesta. Piiripäällikkö ilmoitti, että säätiön hallitus oli päättänyt lahjoittaa 25.000:— tri Järviselle käytettäväksi suojeluskuntatarkoituksiin hänen harkintansa mukaan. B.S.B:n laakeriseppeleen toivat arkkitehti T. Nordman ja insinööri R. Hernberg, Viipurin Lauluveikkojen liikennetarkastaja E. A. Pinomaa ja eläinlääkintäeverstiluutnantti L. Sarparanta, Karjalan Laulun säveltäjä V. Haapalainen ja hovioikeudenneuvos A. Järvilehto, Suomen Kuoroliiton (SULASOL) voimistelunopettaja A. Saarinen ja johtaja E. Karjalainen, Porin Kirkkokuoron tirehtööri K. Alho ja johtaja K. Peltola, Kuopion Suojeluskunnan Laulajain opettaja T. Kankunen, sekakuoro Sirpaleiden toimittaja K. Könni, Laulun Ystävään johtaja E. Tuominen, Musices Amantes'in asessori E. Olsson, Sällskapet M.M:n johtaja S. Nordman ja pankinjohdaja L. Karsten, Laulu-Miesten johtaja E. Karjalainen ja kamreeri R. Spolander, Suomen Laulun opettaja A. Saarinen ja Y.L:n kamreeri R. Spolander. Porin Lotta-Svärd y:n kukkatervehdyksen toivat rouva A. Moberg ja neiti S. Nuikkinen, A. Ahlström yhtiön kasööri J. Salmi ja Rauman Mieslaulajain lehtori L. Härkönen, Satakunnan Lotta-Svärd Piirijohtokunta, Suomen Punaisen Ristin Satakunnan piirihallitus sekä useat yksityiset tervehtivät juhlivaa kuoroa niinikään kukin.

Kun ohjelma oli lähenemässä loppuaan, astuivat opettaja J. N. Vainio ja tohtori T. Vanhatalo esiin muiden kuorolaisten joukosta, edellinen piti puheen tohtori Altti Järviselle muistuttaen hänen suurista ansioistaan ja uupumattomasta työstään kuoron hyväksi. Kuoron jäsenten kiitollisuuden näkyväisenä osoituksena antoi lähetystä tri Järviselle hopeisen haarikan.

samalla kuoro kohotti kolminkertaisen hei-huudon pidetylle johtajalleen.

Juhlakonsertti onnistui loistavasti, nimimerkki J. A.(uer) sanoo siitä arvioinnissaan m.m.:

"Tiesimmehän, että P.S.M. on "maankuulu", mutta niin upeaa juhlimista tuskin lie osattu odottaa. Olemme jo aikoja sitten tuhlanneet koko superlatiivi-varastomme yrityksiin ilmentää ajatuksiamme tästä valiokuorosta. — — Voimmehan yksinkertaisesti todeta, että kuoro on valloittanut paikkansa auringossa, että sen taiteellista tasoa on pidettävä jo täysin vaikiutuneena.

Suurin ansio kuoron erinomaisesta menestyksestä lankeaa kieltämättä sen tarmokkaalle ja musikaaliselle johtajalle tohtori Altti Järviselle, joten tätä juhlaa on pidettävä hänenkin henkilökohtaisena taiteilijajuhlaan. Niinhän asia on käsitettykin, joten onnitelut ja kunnianosoitukset kohdistuivat kumpaankin tekijään. — — Konsertilla oli loistomenestys joka suhteessa. — —

Kun yli puolet ohjelmaa oli kuorolle uusia, voi käsittää, että oli siinä saatu hikoilla ja hinkata, ennenkuin oli saatu näin tosivalmista.

Jokainen pani varmaan merkille sellaiset 50 miehen pianissimot, jommoisia kuulee vaan joskus.

Yleisö poistui haltioituneena."

Juhlaillalliset olivat Teatteriravintolassa. Eri kuorujen edustajien lisäksi oli kutsuvieraiden joukossa piiripäällikkö V. Ikonen, Porin Suojeluskunnan esikunnan jäsenet, Porin sotilaspääpiiripäällikkö eversti K. Niemeläinen, poliisimestari G. Moberg ja sanomalehtien edustajat, yhteensä noin 100 henkeä. Kuoron puheenjohtaja J. N. Vainio lausui puheessaan vieraat tervetulleiksi. Insinööri M. Ikonen kiitti Porin Suojeluskunnan puolesta, piiripäällikkö V. Ikonen Piiriesikunnan puolesta, Tohtori T. Vanhatalo puhui vainajille erikoisesti muistellen Lauri Lautsaa ja Hj. Nortamo. Muista puhujista mainittakoon johtaja E. Karjalainen, liikennetarkastaja E. Pinomaa ja pankinjohtaja L. Karsten. Juhlaan saapui ystäviltä 19 sähkösanomaa, niistä 2 Tukholmasta nim. Suojeluskuntain Ylipäällikön kenraali L. Malmbergin ja vuorineuvos E. Rosenlewin. Kun juhla lop-

pui, niin toteutui tarkalleen ruokalistan lause: "Nääks helkkris, paistak auring ja taevaranna yli?"

Juhlakonsertista on myöskin nimimerkki "Manda" Satakunnan Kansassa kirjoittanut monissa kohdin niin sattuvasti, ettemme malta olla ottamatta siitä tähän joitakin kohtia. Hän sanoo m.m.:

"Ne mee pojat laulo taas ninko leivoset. Yks toistas nätempii laului. — — Estiks he sai laakerperilehtise kranssi joka poika kaulaas nii pitkäll. ko ihmiset — joit oli tullu kaikist Suame kaupunkeist, Tornioo lukkuu-ottamat, tuamaa — ulettu ne oijjentammaa. Passoil heiteltii viäl puketeit ja sähkösanomii ja kukkaskorej ja rahapreivej ja kaljatoopej ja mitä ny vaa kuki oli nähny parhaaks senkät.

Stää lähetystöi jonnoo oli kadull astikka ja joku, joka oli kattonu klasist uls, sano ett se kiärsi kolmee kerttaa enttise Alfa talo.

Friski haju niist kukkaspukeist leviski ympärs sallii ain kannatus-jäsenete penkeill astikka, joit oli jouruttu sortteerammaa pitki seinäviarui ja konkej, mutt pia se minttuhaju sekos yhteisee toverihenkee ja taas oli yht mukavaa."

Edellä kerrotun suurjuhlan takia ovat pienemmät tapaukset jääneet ajoissa sanomatta, etteivät unohtuisi vallan, niin luettelaa ne. Helmikuun 21 p:nä lauloi kuoro radioon, lähetys tapahtui Antinlinnasta. Saman kuun 28 p:nä esiintyi kuoro Satakunnan Suojeluskuntapiirin ja Lotta-Svärd Satakunnan piirin yhteisessä juhlassa. Kun Turun Sekakuoro huhtikuun 29 p:nä vieraili Porissa, muistettiin visiittivelka.

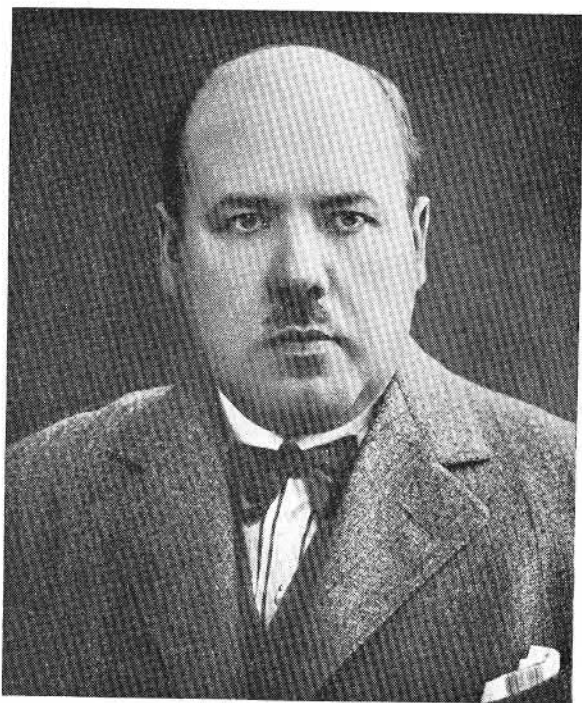
Vapusta sai kuoro hyvin ansaitsemansa kesäloman. Aikaisemmista kesälomatapauksista ei ole tullut mainittua vakiintuneeksi tavaksi tullutta laulutervehdyskäyntiä 19/6 johtajan perheessä. Nyt se on syytä mainita, koska se oli johtajan 45 syntymäpäivä. Siellä vieraanvaraisessa Juhlassa vietti kuoro iloisen aamuhetken. Silloin totesi Toivo V. puheessaan Altille, että "kukkaset kuihtuvat ja — — — — murenee, mutta rakkaus kestää ijäti". Nämä harvat mutta hyvät sanat ilmentävät kuoron ja johtajan keskinäistä lämmintä suhdetta erinomaisesti.

Suomen Kuoroliiton (SULASOL) toimeenpanemille laulujuhlille Tampereella kesäkuun 30 ja heinäkuun 1 päivinä osallistui sangen pätevä joukko kuorosta, muuten saatiin kesäloma viettää rauhassa laulamisilta.

Syyskuun 11 p:nä kokoonnuttiin alottamaan syysluku-kautta. Silloin pidetyssä vaalikokouksessa valittiin kuoron johtajaksi ja varajohtajaksi entiset, puheenjohtajaksi Toivo Vanhatalo, muut virkailijat ja johtokunnan jäsenet entiset, paitsi tuomari P. Bergiuksen tilalle insinööri K. E. Hagström. Muissa vaaleissa ei tapahtunut henkilövaihdoksia.

Uusi johtokunta kokoontui 13 p:nä syyskuuta Elon pikkukamarissa. Silloin uusi puheenjohtaja kiitti luottamuksesta, mikä oli kohdistettu häneen, erikseen hän kiitti eroavaa puheenjohtajaa 15-vuotisesta puheenjohtajakaudesta. Kun entinen puheenjohtaja oli vastannut puheeseen ja toivottanut menestystä uudelle, ryhdyttiin asioiden käsittelyyn. Niistä tärkein oli konserttimatkan suunnittelu Viipuriin. Kun pitkän keskustelun jälkeen päätös tuli myönteinen, niin päätettiin myös olla järjestämättä syyskonserttia Porissa, jotta jäisi tarpeeksi runsaasti aikaa matkaohjelman mahdollisimman hyvin valmiiksi saamiseen. Keväällä annettu juhlakonsertti aiheutti myös osaltaan, ettei katsottu tarpeelliseksi vaivata kotikaupungin yleisöä syyskonsertilla, koska sitäpaitsi oli tiedossa aivan riittävän paljon arvokkaita esiintymisiä, vaikkakin avustusluontoisia. Ylläolevat johtokunnan päätökset kuoro vahvisti.

Varsinainen harjoittelu koski siis aiottua matkaa, mutta sen ohessa harjoiteltiin myös edelläkerrottuja tilapäisiä esiintymisiä varten. Mainitsemme niistä Kivi-juhlan Tettteritalossa 10/10, jolloin laulettiin "Metsämiehen laulu" ja "Sydämeni laulu". Säveltäjä Väinö Pesolan sävellyskonsertissa 16/11 lauloi kuoro säveltäjän johdolla "Jop' on syöty", "Niinkuin ennen" ja "Suomenmaa". Tietenkin myös 5/10 annettiin tavanomainen lahjakonsertti Satakunnan Parantolassa, vieläpä toi-

Toivo Vanhatalo.

Hallituksen jäsen 1926—. Puheenjohtaja 1934—.

nenkin nim. Harjavallan Piirisairaalassa (ensimmäinen P.S.M:n konsertti siinä talossa). Kun ei sitäpaitsi unohdeta jokavuotista itsenäisyysjuhlaa 6/12, niin kerääntyikin esiintymisiä runsaastikin.

Kuoroa M.M:n konsertissa Porissa 10/11 edustivat johtaja ja puheenjohtaja puhein ja laakerilyyrin. Laulu-Miesten 20-vuotisjuhlassa oli edustajana johtaja. Pohjan-Miesten 5-vuotisjuhlassa Vaasassa opettaja J. N. Vainio hoiti edustuksen. Kuoroliiton kokouksessa Tampereella laulujuhlien aikana joh-

taja A. Järvinen ja Kuoroliiton Satakunnan piirin vuosikokouksessa toukokuussa H. Fr. Nikki.

Perheiltaman järjestivät bassot 27/10 Otavassa. Näissä järjestelyissä syntyi pientä kilpailua edellisten järjestäjien (tenorien) kanssa, mitä varsinkin ohjelmaan tulee. Jos oli hyvä edellisen vuoden perheiltamaohjelma, niin täytyy sanoa, ettei tämä bassojen aikaansaama tainnut jäädä yhtään jälkeen. Tanssipari "Martell & Isolabella" ihastuttivat yleisöä tanssiesityksillään, mutta oikean riemu-ulvonnan synnytti "Issikan valitus", "isä" Taipaleen vielä vanhoilla päivillään synnyttämä orhi oli illan suosikki. Bassojen saama sähkösanoma tenoreilta "Kosto elää" viittasi siihen, ettei oltu vielä viimeistä sanaa sanottu tällä alalla.

Toukokuun 28 ja 31 p:nä toimeenpantu pienoiskiväärakilpailu saatti kiertopalkinnon taas ensi tenorien haltuun keskituloksella 99,01 pistettä.

Kuoron juhluvuoden voimme päättää sihteerin sanoilla: "Johtajamme Altti Järvinen, joka koko tähänastisen toiminnan ajan on vienyt kuoroa voitosta voittoon, uskoo kuoron hyvin suoriutuvan myös edessäolevista tehtävistä. Kuoro vastaa tähän luottamuksella, sillä tässä kuorossa on aina vallinnut oikea lauluhenki, sellainen luottamuksellinen henki, joka velvoittaa kaikkia kuoron jäseniä parhaansa mukaan toimimaan yhteisen päämäärän hyväksi ja auttamaan toinen toistansa. Tämä henki on elävöittänyt johtajan ja hän on sitä oikealla tavalla osannut valaa johdettaviinsa. Menestyksestä kiitos lankee hänelle. Tosi ystävinä jokainen kuorolainen toivoo hänelle jatkuvasti voimia hänen paljon kysyvällä edesvastuullisella paikallaan. Silloin saa kotikaupunki ja koko Satakunta iloa Porin Suojeluskunnan Mieskuorosta."

1935 Vuosi 1935 on P.S.M:n elämässä varsin tapausrikas. Uudenvuoden juhlamuotoihin liittyy tällöin eräs uusi nimittäin

"kirKKoölvIn" nauttiminen kuoron puheenjohtajan Toivo Vanhatalon luona Rojohoppen kartanon peräkamarissa.

Ensimmäinen harjoitus pidettiin jo 7 p:nä tammikuuta, siitäkin näkyy, että oli hyvin tärkeätä tekeillä. Vuosikokouksessa 21 p:nä samaa kuuta puheenjohtaja samalla, kun hän kiitti johtajaa ja kuoroa edellisen vuoden työstä, erittäin toivoi, että Viipurin matkaa silmällä pitäen kaikki työtarmo kohdistettaisiin sen onnel-

K. J. Penttinen.
Varajohtaja 1929—.

lisesti toteutumiseen saattamiseksi, jottei P.S.M:n maine mainehikkaana suojeluskuntakuorona laskisi, vaan saisi ehkä uuden menestyksen laakerin liittää entisten joukkoon.

Matka oli päätetty tehdä maaliskuun 23 ja 24 p:nä. Matkasta johtuvien suurten kustannusten takia järjestettiin menomatalla konsertti myös Lahdessa. Harjoittelu oli tavallista tiiviimpää, sillä suoraan sanoen pelättiin laulavan Viipurin arvostelua enemmän, kuin ehkä mitään muuta aikaisemmin oli pelättykään. Oli kyllä katsottu jo Helsinki, Turku, Vaasa, Tampere, Kuopio, Jyväskylä y.m., mutta Viipuriin ei oltu uskallettu, sillä matka sinne on kovin pitkä, ja oli puuttunut uskoa lähteä rasittavan matkan takaiseen laulun kaupunkiin, joka

kantaa maamme ensimmäisen kuorokaupungin mainetta. Ohjelma viimeisteltiin pikku kvarteteissa. Olipa aikomus suorittaa kar-sintakin ja viedä matkalle vain parhaat, mutta siitä ajatuksesta kuitenkin luovuttiin. Matkaohjelmalla annettiin konsertti Po-rissa ikäänkuin kenraaliharjoituksena 15/3. Ohjelma oli seu-raava:

Kansanlaulu kissankellosta	Ranta
Kehtolaulu	Sarparanta
Niinkuin ennen	Pesola
Solo: Eero Leivo	
Loitsu	Törnudd
<hr/>	
Kirkossa	Haapalainen
Hiljallensa	sov. "
Tukholmaan läks Heppenepetep	Fougstedt
Vanha sotilaslaulu	Klemetti
<hr/>	
Kullervon laulu	Kuula
Sydämeni laulu	Sibelius
Chrysanthemum	Backman
Taiston tiellä	Palmgren

Tästä konsertista sanotaan paikkakunnan lehdessä m.m.:

"Aivan lähelleen täysi huone hymyilevää, odottavan näköistä kansaa istui tähyten konserttilavan verhoa, kunnes se aukeni paljastaakseen uh-kean, pystypäisen, suojeluskuntapukuisen laulajajoukon. Siinähan tuo nyt taas oli tämä kaikille tuttu ja rakas P.S.M. — — Kuoron eri "äänikerrat" vaikuttivat ihanteellisen tasasointuisilta, tukenaan jäyhä ja mehevä II basso. Nyanssit ja tempot olivat musikaalisesti harkittuja ja vaikuttivat herkullisilta. Mitä ohjelmaan tulee, oli se pantu kokoon juuri niinkuin mieskuoron konserttiohjelma on laadittavakin, varsinkin suojeluskunnan mieskuoron: osa sotilaallisen jykevää, osa humoristista, osa runollisromant-tista hienonhienoa jopa mystillistäkin. — —

Toinen uutuus nuoren turkulaisen säveltäjän Fougstedtin oli repäise-vän hauska "sovitus", kuten se ohjelmalehdellä mainittiin: "Tukholmaan

läks Heppenepetep", eikä vain siksi, että "Kaarinakin joutui putkaan", vaan juuri hauskojen musiikkiniensä takia.

Koko ohjelmahan esitettiin erinomaisen loistavasti, mutta tuskinpa Backmanin "Crysanthemumia" vielä koskaan on laulettu niin läpikuultavan hienosti. Samaa voisi sanoa "Sydämeni laulusta", jossa jo pieteettikin tuntuu asettaneen kuorolle korkeat vaatimukset. Kuoron tarmokas johtaja tohtori A. Järvinen voi olla poikiinsa erinomaisen tyytyväinen ja lähteä "turneellekin" täysin rauhallisena siitä, että miehet kyllä tekevät tehtävänsä."

Marianpäivän aatonaattona 23 p:nä lähdettiin sitten kauan odotetulle ja kauan valmistelun alaisena olleelle matkalle. Kiipeää jännitystä tunsii jokainen mielessään, onnistuisiko matka, vai sattuisiko kommelluksia ja millaisia. Miehillä olikin kova urakka edessä, pitkä matka, konsertti Lahdessa ja matkan päässä laulaminen arvostelukykyiselle, hyvään kuorolauluun tottuneelle yleisölle. Ei sentään hermostuneita oltu. Reippain mielin tehtiin matkaa, Toijalassa yhtyi joukkoon solisti ja Riihimäellä juuri ulkomailta palannut puheenjohtaja. Kuoron saavuttua Lahteen oli sitä asemalla vastassa Lahden Mieskuoron puheenjohtaja T. Jyrkänköskei. Kuorolaiset vietiin sen jälkeen Kaupungin hotelliin, missä Lahden Mieskuoro tervehti laululla. Klo 20 alkoi konsertti Loviisankatu 8:ssa, jonka juhlasali oli kertynyt lähes täyteen yleisöä. Nimimerkki "Veetee" arvioidessaan tätä konserttia sanoo m.m.:

"Porin Suojeluskunnan Mieskuorolla on edellytyksiä selviytyä vaativastakin ohjelmasta menestyksellä. Sillä on ensiksikin erinomainen johtaja, lahtelaisille tuttu tohtori Altti Järvinen, joka pystyy johtamaan puolisen-sataa miestä käsittävää kuoroaan hillityllä tarmolla ja täsmällisyydellä sekä samalla esityksiä herkästi nyansoiden. Seuratessa hänen kiinteää, suorastaan sotilaallisen tiukkaa johtoaan sai sellaisen vaikutelman, että sen alaisena on kuoron pakko kehittyä ja kyetä yhä suurempiin saavutuksiin. Tri Järvinen tuntuu kiinnittäneen erikoista huomiota tekstin lausunnon selvyyteen, äänten vivahdusrikkaaseen väritykseen, yhteislaulun eheyteen ja esityksen teknilliseen puoleen yleensä. Näissä suhteissa onkin kuoro päässyt jo varsin pitkälle. Kuoro omaa aika hyvät äänivarat, ja soivat eri äänet pehmeästi, mikä ilmeni erityisen herkästi pianissimoissa."

Lahdessa oltiin yötä, seuraavana päivänä puolilta päivin jatkettiin matkaa Viipuriin. Kouvolaasta tuli junaan säveltäjä V. Haapalainen, joka kertoi, että vastassa olisivat Karjalan Laulu ja Viipurin Lauluveikot, jopa virallisesti kaupunkikin sekä piiriesikunta. Niinpä sitten tapahtuikin, olipa vielä suuri 100-miehininen sotilassoittokuntakin. Soitettiin, laulettiin, pidettiin puhe, tuskin kuoro tointui vastaamaan Karjalaisten laululla kaikkiin tervehdyksiin. Kaikista pikkuseikoistakin oli pidetty hyvää huolta. Kolme linja-autoa kuljetteli kuoroa ympäri kaupunkia, majoitus oli järjestetty. Tuliainkahvi juotiin rovasti A. Santavuoren vieraanvaraisessa kodissa.

Sydämellisesti otti yleisö vastaan kuoron itse konsertissa. Kukkia ja laakereita toivat edellämainitut mieskuorot sekä Viipurin Mieskuoro, Viipurin Suojeluskunta ja lotat ja Viipurissa asuvat satakuntalaiset. "Karjalan" musiikkiarvostelija Th. Björklund kirjoittaa konsertista:

"Porin Suojeluskunnan Mieskuoron vierailukonsertti muodostui vakuuttavaksi todisteeksi kuoron huomattavasta laullisesta tasosta ja taitavan johtajansa, toht. Altti Järvisen työskentelytavasta. Kuoroon kuuluu n. 50 miestä, pääasiallisesti vartuneempaa laulajakaartia, joilla on suuret etunsa jos varjopuolensakin. Edellisistä avuista puhuttaessa täytyy alleviivata järkähtämätön varmuus esityksessä, varmuus, jossa esiintymiskuumeella ei ole sijaa ja esimerkillinen tilanteeseen sopeutumistaito. Johtaja tuntee tässä suhteessa laulajansa ja voi täysin luottaa heihin hädänkin hetkellä. Kuoron kielteisistä ominaisuuksista tahtoisimme ensi sijassa mainita yhtenäisyyden puutteen eri äänissä. Tästä oli seurauksena vissi samuus siellä täällä kuorosoinnissa ja eri äänten yksintehtävissä havaitsi kokonaisuutta häiritsevää solistisuuteen pyrkimistä, mikä varsinkin forte- tehtävissä helposti johti ylivireiseen pinnistykseen ja luonnollisesti myöskin sointupuhtauden himmentelyyn. Nämä kielteiset seikat unohtuivat kuitenkin piankin, kun seurasi kuoron ilmeikkäitä, sisältörikkaita esityksiä. Tohtori Järvinen asettaa esitysten tulkinnallisen puolen sille kuuluvalla kunniasijalle, hän haluaa ensi sijassa antaa kuulijalle yleiskuvan esitettävän sävellyksen ajatuksellisesta sisällöstä, etu, jonka avulla kuoro saavuttikin parhaimmat voittonsa, tämä silloinkin, kun kuulija olisi suonut alleviivatumpaa detalityötä. Muistuu tässä yhteydessä mieleen Backmanin herkkä "Chry-

santhemum". Sibeliuksen syvälinen "Sydämeni laulu". Illan eheimmiksi suorituksiksi muodostuivat Törnuddin "Loitsun", Klemetin "Sotilaslaulun" ja Fougstedtin mainion taidonnäytteen "Heppeneppetep läks" Tukholmaan" osalle tulleet. Tekstin käsittely oli malliksi kelpavaa.

Ohjelma sisälsi parhaasta päästä meille viipurilaisille uutuuksia. Sarparrannan "Kehtolaulu" on avokatseisen kuoromiehen työtä, se soi hyvin olematta kuitenkaan tekijänsä parhaimpia. Pesolan laulussa "Niinkuin ennen" kiinnostaa pääasiallisesti soolo-osa, säestävän kuoron sanoessa vähän. Haapalaisen "Kirkossa" on taitajan käsialaa. — — Saman säveltäjän sovitusta "Hiljallensa" ei suotta vaadittu uusittavaksi.

Kuoron solistin hra Eero Leivon korkea, taipuisa ja kiinteäsointinen ääni on tenorisävystä huolimatta täyteläinen. Hän lauloi koruttoman vaikuttavasti soolon Pesolan lauluun "Niinkuin ennen". Kaiken kaikkiaan oli Porin Sk:n Mieskuoron konsertti merkittävä vierailu, joka kauan säilyy runsaslukuisan kuulijakunnan muistissa. Mieliala konsertissa oli pitkin iltaa mitä lämpimän."

"Karjalan Suunnan" arvostelija toteaa, että kuorovierailuissa on aina jotain toverillisen lämmintä. Hän ihailee kuoron reippaita poikia, jotka sotilaallisen täsmällisesti, etsimättä, hakeutuvat paikoilleen. Yleisöä hän moittii tahdittomuudesta Karjalaisten laulua ja P.S.M:n omaa marssia kohtaan, se kun kuuntelee niitä istuallaan. Sitten hän sanoo:

"Kuorolla on ollut onni kauan toimia taitavan johtajan, tri Altti Järvisen määrätietoisien johdon alaisena. Äänivarat — kuten meillä tavallisimmin on — kaipaisivat vahviketta sekä ensi tenorissa että toisessa bassossa. Mutta tähän puutteellisuuteen olemme jo tottuneet. Muuten on kuoron taso kunnioitettavan korkea. Yhteislaulu ensiluckkaista niin sulavuuteen kuin rytmiinkin nähden, samoin tekstinlausunta ja sävelpuhtaus, jonka suhteen sattuneet pikku horjahdukset eivät olleet pahoin häiritseviä."

Hyvin suoritettun työn päälle istuttiin iltaa Espilässä Karjalan Laulun ja Viipurin Laulu-Veikkojen isännöidessä. Tunustettava on, että viipurilaiset osasivat järjestää erinomaisen juhlan ohjelmaan, syötiin y.m. nähden. "Irti maasta" tuntu oli vallan ilmeinen. Niin solmivat "Kalevalan syntymäiden" laulajat lujan ystävyysliiton "Kalevalan laulumäiden" laulajien kanssa. Kun Espilässä nostettiin tuolit pöydälle, lähti osa

H. Fr. Nikki.
Sihteeri 1930—

kuorosta yhteiskävelylle. Silloin jouduttiin torille, jossa on patsas, ja koska huomattiin, ettei sillä patsaalla oltu vielä laulettu, niin virisi "Suomen laulu" reippaasti. Vartioiva konstaapeli ymmärsi asian, tulipa avuksi ensi tenorille. Olisi matkasta paljon pikku tapauksia, hauskoja kommelluksiakin kerrottavana, mutta niihin hienotuntoisuudesta ei voi puuttua. Kuoro saattoi olla matkaan hyvin tyytyväinen. Arvostelut olivat kauttaaltaan myönteisiä pienempiä

poikkeuksia lukuunottamatta. Koska ne nimenomaan ovat taitajien tekemiä, on niillä kuorolle suuri arvo, siksi ne puolustavat paikkaansa tässäkin.

Jo ennen Viipurin lähtöä tuli kuoron tietoon huomattava mieskuorovierailu Porissa. Kuopion Suojeluskunnan Laulajat olivat pyytäneet saada antaa konsertin täällä. P.S.M.:llä oli mieluisa velvollisuus toimia niin, että vierailumme Kuopiossa tulisi täysin korvatuksi. Oli siis hankittava loppuunmyyty sali ja jalo juhla päälle. Edellisestä selvittiin siten, että jokainen kuorolainen otti myydäkseen 5 konserttilippua, jälkimäinen sensijaan antoi enemmänkin tuumimista varsinkin johtokunnalle, sillä tällaiset juhlat kysyvät paljon rahaa. Kun sekä Piiri-

esikunta että Kaupunginhallitus avustivat juhlaa rahasummalla, saatiin asian taloudellinenkin puoli järjestykseen. Pääsiäispäivänä 21 p:nä huhtikuuta oli tämä vierailu. Se alkoi asemalla juhlallisella vastaanotolla soittoineen, lauluineen ja puheineen. jatkui kahvitarjoilulla ja lounaalla Suojeluskunnantalossa, konsertilla samassa paikassa ja illallisilla Kauppaseurassa. Kuopiossa solmitut ystävyysseiteet uusittiin, kalakukkoja ja kokkeliipiimää nautittiin "Pihlavan veljesten" "Napaleoonin marssin" säestyksellä ja tuskinpa "Pikkanen Ville" on riemukkaampaa vastaanottoa saanut kuin silloin savolaisten taholta. Vierailevan kuoron johtaja A. Kempainen kutsuttiin silloin kultamerkein P.S. M:n jäseneksi ja Altti Järvinen vuorostaan Kuopion Suojeluskunnan Laulajain jäseneksi.

Usean vuoden väliajan jälkeen otettiin taas käytäntöön entinen vanha juhlamuoto nim. vapputanssiaiset vapun aattona. Ne vietettiin Otavassa. Ne tuottivat huomattavan neton kuoron kassaan, joka olikin pahasti ehtynyt edellä kerrottujen suurmenojen johdosta. Ansaitsemistarkoituksessa laulettiin kesäkuun 1 p:nä radioon, annettiin urakkakaupalla konsertti Satakunnan Nuorisoseurain Liiton laulu- ja soittojuhlissa Harjavallassa 30 p:nä kesäkuuta, sekä Lottapäivillä (koko maata käsittäväillä) Pallokentällä Porissa 5 p:nä heinäkuuta.

Kesäloma tuli pahasti häirittyä, kuten monista yllämainituista esiintymisistä saattaa arvata.

Syystoiminta aloitettiin vaalikokouksella 9 p:nä syyskuuta. Avauspuheen tässä tilaisuudessa piti Hallituksen puheenjohtaja. (Kokouksessaan toukokuussa johtokunta oli päättänyt säilyttääkseen arvovaltansa ja kohottaakseen sitä nimittää itseänsä "Hallitukseksi".) Kuoron johtajaksi valittiin tohtori Altti Järvinen, varajohtajaksi ylifaktori K. J. Penttinen, Hallituksen puheenjohtajaksi toht. T. Vanhatalo, varapuheenjohtajaksi isännöitsijä A. Valio, taloudenhoitajaksi prokuristi V. Koskinen, sihteeriksi opettaja H. Fr. Nikki. Kaikki edellä-

Yrjö Tuulos.
Taloudenhoitaja 1936—
Varapuheenjohtaja 1938—

mainitut kuuluvat Hallitukseen. Muiksi Hallituksen jäseniksi valittiin konsuli K. E. Hagström ja opettaja J. N. Vainio. Äänifiskaaliksi ensi tenoriin valittiin I. Impivaara, toiseen tenoriin Y. Jyrämä, ensi bassoon Y. Tuulos ja toiseen bassoon R. Hakaniemi.

Siikaretkikin oli parina edellisenä vuotena jäänyt pitämättä. Nyt tehtiin sekin. Piiripäällikkö V. Ikonen luovutti auliisti Yyterin Meriravintolan kuoron käytettäväksi. Linja-autoilla mentiin ja tulittiin, perillä syötiin "ris-

tiinnaulitut" siiat, juotiin kolme risua oltta, parin viulun ja yhden haitarin säestyksellä pyörittiin, laulettiin ja pidettiin muutenkin pientä asiaankuuluvaa pirinää.

Syyslukukausi oli näin saatu hyvään alkuun. Sen kuluessa oli järjestettävä pari kuorovierailua. Täällä kävivät Pohjan-Miehet Vaasasta ja Karjalan Laulu Viipurista kumpikin antaen konsertin. Jälkimmäiselle oltiin suuresti kiitollisuuden velassa, joten ei mitenkään voitu ajatellakaan olla heitä vastaanottamatta. Olihan keväällä niin suurin mitoin nautittu viipurilaisten vieraanvaraisuutta. Tämä vierailu oli syyskuun 14 p:nä. Koska Karjalan Laulu edusti Viipuria ja viipurilaista liike-

elämää, niin otti Porin kaupunki osaa kustannuksiin järjestämällä heille Mäntyluodon matkan tutustuttaen siten vieraita kaupungin liike-elämään ja varsinkin satamiin.

Pohjan-Miesten vierailu oli sitten 19 p:nä lokakuuta. Heillä olikin aivan erikoista tarjottavana. Se oli poikakuoro yhdessä mieskuoron kanssa. Tuskinpa milloinkaan ennen oli Porissa kuultu jotain niin vaikuttavaa, tunnon päälle käypää musiikkia. Poikien hyvin treenatut, kirkaat äänet ja hartaus tehtävään vaikuttivat kuulijakuntaan, niin että se suorastaan haltioitui kuulemastaan. Silloinpa lisäksi sattui sekin harvinaisuus, että isäntäkuoro vierailijoiden pyynnöstä kutsuttiin lavalle ja niin nämä molemmat kuorot yhdessä esittivät Nuijamiesten marssin ja Sotamarssin, joiden vaikutus oli myrskyisiä.

Kolme suurta kuorovierailua oli näin onnellisesti saatu suoritetuksi. Saattaisi luulla siitä häiriintyneen muun kuorotoiminnan kokonaan. Täytyy myöntää, että osittain niin kävikin, mutta ei aivan. Kaikesta kiireestä huolimatta pistäydyttiin konserttimatkalla Harjavallassa 10 p:nä lokakuuta, ensin Piirisairaalassa ja sitten Satakunnan Parantolassa. Valmistettiinpa oma konsertti Porissakin huolimatta siitä, että yleisöä oli jo kyllin rasitettu mieskuoromusiikilla. Se pidettiin Sibeliuksen 70-vuotispäivänä joulukuun 8 p:nä samaan aikaan, jolloin pääjuhla pidettiin Helsingissä Messuhallissa. Ohjelma oli kokonaan Sibeliusta. Se sisälsi m.m. "Rakastavankin", jonka vain harvat maamme mieskuorot lienevät viime vuosikymmenen kuluessa esittäneet. Tenorisoolon siihen lauloi oopperalaulaja Alfons Almi, joka sitäpaitsi esitti kokonaisen osaston Sibeliuksen yksinlaulusävellyksiä. Juhlan ohjelmaan kuului vielä opettaja H. Fr. Nikin esittämänä muutama piirre Sibeliuksen elämästä. Ohjelma oli kokonaisuudessaan seuraava:

Metsämiehen laulu	Sibelius
Saarella palaa

Rakastava Sibelius
Tenorisolo: Alfons Almi

Muutama piirre Jean Sibeliuksen elämästä ja toiminnasta
Opettaja H. Fr. Nikki

Tuoll' laulaa neitonen Sibelius
Illalle ”
Långtan heter min arvedel ”
Våren flyktar hastigt ”
Ateenalaisten laulu ”
Oopperalaulaja Alfons Almi
Säestää pianotaiteilija Kerstin Karsten

Venematka Sibelius
Sortunut ääni ”
Fridolins dårskap ”
Sydämeni laulu ”
Isänmaalle ”

Eriksensä on mainittava, että tenorit järjestivät perheiltaman Otavassa pikkujouluna. Sen ohjelmasta mainittakoon mustalaistaiteilija Vanhatalon viuluesitykset pienoisviululla, piletimyyjä Järvisen erikoisen hyvä piletinmyyntitaito, ”Tädin” johtama lapsikuoro lauluineen ja leikkeineen, ”ikäneito” Jyrämän lapsenhuoltoasiat, ”kolmen jumalan laulua” esittävä kuoro y.m.

Kuopion Suojeluskunnan Laulajain 15-vuotisjuhlassa 23/3 edusti kuoroa sotilasohjaaja T. Viskari ja Tampereen ”Laulajain” 25-vuotisjuhlassa 8/3 opettaja J. N. Vainio.

Tänä vuonna saatiin uusi huomattava lisä mieskuoronuotteja, koska Laulu-Miesten Lauluja II osa ilmestyi. Sitä hankittiin kuorolle 65 kpl. ja saatiin lisäksi lahjaksi sen toimittajalta kamreeri R. Spolanderilta niitä 25 kpl. Tämä toimenpide

olikin varsin tervetullut, sillä se tuli poistamaan ohjelmapulan taas pitkiksi ajoiksi.

Koska suojeluskuntamiesten — siis myöskin kuorolaisten — ohjelmaan kuuluvat sotilaalliset tehtävät, niin juuri siksi ei ole unohdettava niitä ”stemmojen” välisiä pienoiskiväärikilpailuja, jotka pidettiin ulkoradalla 20 ja 23 p:nä toukokuuta. Ensi tenori oli jatkuvasti ylivoimainen, koska kiertopalkinto jo kahdeksannen kerran peräkkäin joutui sen haltuun. Tulos oli kyläkin tällä kertaa vain 90,06 pistettä keskimäärin miestä kohti.

Vuosi 1935 oli vilkkaan toiminnan vuosi, niin vilkkaan, että se varmaan korvasi aikaisempia mahdollisesti vähäotteisempia vuosia.

Raskas tehtävä siirtyi perintönä vuodelle 1936 edelliseltä 1936 vuodelta. SULASOLin Tampereen—Porin piirin vuosikokouksessa oli tehty päätös edellisenä vuonna, että piirissä on saatava toimeen omat laulu- ja soittojuhlat vuoden 1936 aikana. Samainen vuosikokous oli ehdottanut, että ne juhlat pidettäisiin Porissa. Mutta menkäämme asiat järjestyksessä.

Kaupunginsairaalan synnytyspaneella kuoro aloitti vuotensa. Käytiin myös Yleisessä sairaalassa laulutervehdyksellä, mikä oli ensimmäinen kerta kuoron elinaikana. Päädyttiin puheenjohtajan vieraanvaraiseen kotiin kirkko-ölville, siellä meni vahingossa ”lasikukkokin” rikki, mutta tehtiin tilalle uusi. Saman viikon lauantaina kuoron toimesta järjestettiin loppiaisena alkaistaan kassan kartuttamiseksi, oli nimittäin jouduttu tekemään velkaa edellisen vuoden suurten menojen takia.

Kokouksessaan 13 p:nä tammikuuta valmisteli Hallitus kevätkauden työohjelmaa. Päätettiin konsertoida Porissa keväällä ja samalla ohjelmalla tehdä matka Vaasaan. Vaasassa oli kyllä jo aikaisemmin käyty, mutta tämä uusi matka oli oleva vastaus Pohjan-Miesten vierailuun täällä. Ohjelman kokoonpanossa enimmäin vaivaa tuotti kysymys ruotsinkielisten laulu-

jen ottamisesta mukaan, mutta kun sitä asiaa kysyttiin Vaasasta asti, niin päätökseksi tuli ottaa pari sellaista ohjelmaan.

Vuosikokouksessa 20 p:nä tammikuuta esitettiin tavalliset vuosikokousasiat. Samana päivänä kävi Hallitus lauluterveydyksellä ylikonstaapeli I. Hinkkalan luona hänen täyttäessään 60 vuotta. Tämä tulkoon mainituksi sentakia, että hän on P.S.M:n parhaita ystäviä ja että hän neuvokkuudellaan takavuosina oli kuoroa auttanut monessa pälkähässä.

Tältä vuodelta mainittakoon myös erikseen kuoron tervehdykskäynti johtajan luona hänen nimipäivänsä aamuna helmi-kuun 13 p:nä. Ei sattunut nimipäiväsankari olemaan kotona, oli jossakin kokouksessa, mutta löytyipä kuitenkin ja tavanmukainen toimitus tuli suoritettua. Johtajan nimeä kantava rahasto sai silloin 10.000: — lisää.

Samana kuun 15 p:nä kuoroa Helsingissä pidetyssä suurkonsertissa Messuhallissa professori Heikki Klemetin 60-vuotisjuhlallisuuksien vuoksi edusti tri A. Järvinen. SULASOLin Tampereen—Porin piirin vuosikokouksessa Tampereella 20 p:nä helmikuuta olivat tohtorit T. Vanhatalo ja A. Järvinen sekä opettaja H. Fr. Nikki, tulevien laulujuhlien takia oli edustus niin vahva. Saman viikon perjantaina oli kuoro yhdessä kaupungin muiden taiteellisten piirien kanssa järjestämässä Kalevala-juhlaa, olipa samana päivänä vielä huomattava kuoroedustus Satakunnan Kirjallisen Kerhon vuosijuhlassakin ravintola Elossa. Seuraavana päivänä maaliskuun 1 p:nä edustava osasto kuoroa hiihteli koko maata käsittävässä suojelukuntavaen hiihtokilpailuissa Tyrväällä, hiihti tietysti laulellen. Lottien musiikki-illalla 21 p:nä maaliskuuta avustettiin lottia "Kotiseudun virrassa". B.S.B:n 40-vuotisjuhlassa olivat konsuli K. E. Hagström ja palopäällikkö L. Lindroos edustajina. Samana päivänä sekakuoro "Sirpaleitten" 20-vuotisjuhlassa Vaasassa edustivat kuoroa johtaja ja sihteeri. Kun kuoron uskollinen taloudenhoitaja Väinö Koskinen täytti 50 vuotta

22 p:nä huhtikuuta, oli koko kuoro laulutervehdyksellä hänen luonaan. Seuraavana päivänä kuoron kunniajäsen, johtajan isä, tiirehtööri Ulrik Järvinen vietti kotonaan Harjavallassa 80-vuotisjuhliiaan. Hän oli kutsunut koko kuoron luoksansa. Ilmielin sitä kutsua noudatettiin. Sydäimestä lähteneet olivat ne onnittelut, mitkä kunniajäsenelle kuoron puolesta siinä tilaisuudessa esitettiin.

K. E. Hagström.
Hallituksen jäsen 1934—.

Koska matka Vaasaan tuli tapahtumaan vasta toukokuun 16 p:nä, niin kevätkonsertin anto Porissakin siirtyi toukokuun puolelle, tarkemmin sanottuna 8 p:ksi. Ohjelma konsertissa oli seuraava:

Missä kukka, siellä kesä	Genetz
Kun kuolen	Meder
Hyvästi synnyinmaa	„
Kirkonkäynti	Törnudd
Hämäläinen kansanlaulu	sov. Pohjanmies

Solo: Toivo Vanhatalo

Tie auki!	sov. Könni
Till Stockholm for Heppenepetep	„ Fougstedt

Kolkkaa kotaa	Kuula
Vanha sotilaslaulu	sov. Klemetti
—————	
Mannerheim-marssi	Palmgren
Sotalaulu	Ranta
Säv, säv, susa	Palmgren
Haaksirikko	Haapalainen
Sota valosta	Turunen

Arvioidessaan konserttia sanoo J. A. Satakunnan Kansassa m.m.:

”Yrittäessä kilpailla toukokuisen, kirkkaasti paistavan ilta-auringon kanssa yleisön suosiosta, täytyy olla erikoisen varma asiastaan. Sellaisen kokeen rohkeni P.S.M. tehdä ja onnistui kuten aina. Päivän kehrä lähetti konserttialin ikkunoista kimputtain houkuttelevia säteitään, mutta salin-täyteinen yleisö odotti, rauhallisesti, mitä noilla vankkoihin sotilastakkeihin pukeutuneilla ryhdikkäillä miehillä oli sanottavana.

Obligatoorisen alkumarssin jälkeen seurasi ohjelman ensimmäinen ja kuorolle uusi ”Missä kukka, siellä kesä”, minkä esityksessä pani merkille hieman arkailevan sävyn. Sitten seurasi kaksi unkarilaista kansanlaulusovitusta, joista ensimmäinen olisi vaatinut hiukan ”magyaarisempaa” tulusuutta. Mutta sitten alkoikin ohjelma luistaa kuoron perinnäistapaista latua. Pohjanmiehen sovittama ”Hämäläinen kansanlaulu” jälleen oli uusi hauska tuttavuus ja todisti, että kansanlauluarteemme ovat kiitollista ja ehtymätöntä materiaalia. Tri Toivo Vanhatalo lauloi soolon oikean laulumiehen äänellä ja taidolla.

Ohjelman 3 osa oli ehkä hieman raskas, vaikka mitään väsymisen merkkiä ei juuri huomannut. (15 laulua on iso urakka.) Palmgrenin soitasta ”Mannerheim-marssia” säesti ryhdikkäästi herra Tauno Salokangas. Voimme vilpittömästi kiittää kuoroa ja sen johtajaa kuluneesta sesongista.”

Toukokuun 16 p:nä toteutui sitten Vaasan matka. Matka koetettiin järjestää mahdollisimman halvalla tavalla, jotta se olisi tuottanut myös tuloja, siksi mentiin henkilöautoilla, jotka kaikki olivat aivan ilmaisia. Kun kello 18 saavuttiin Vaasan Kaupungintalon edustalle, oli siellä vastassa mieskuoro Pohjan-Miehet poikakuoroineen ja lippuineen, aluepäällikkö sekä esi-

kunta. Pohjan-Miehet lauloivat Porilaisten marssin ja kuoron puolesta nimismies C. Gräsbeck lausui P.S.M:n tervetulleeksi Vaasaan. Tri T. Vanhatalo vastasi puheeseen, ja kun oli laulettu Vilppulan urhojen muistolle, siirryttiin sisälle Kaupungintaloon, missä Vaasan Suojeluskunta tarjosi kahvit aluepäällikkö Vuoris-ton lausussa tervetuliaissanat.

E. Ylätupa.
Hallituksen jäsen 1938—.

Konsertissa annettiin kuorolle Etelä-Pohjanmaan Suojeluskuntapiirin pienoislippu, Vaasan Suojeluskunnan puolesta kukkia, Pohjan-Miehiltä laakerilyyra, Sirpaleilta laakeriseppelä, Vaasan Lotilta, Vaasan Sångargilleltä ja Pohjan-Miesten poikakuorolta kukkia. Konsertin jälkeen marssivat P.S.M. ja Pohjan-Miehet lippuineen Kauppaseuraan, missä isäntäkuoron tarjoamat illalliset nautittiin erittäin hilpeän mielialan vallitessa puheiden ja laulujen vuoroin vaihdella. "Vaasassa" nimimerkki K. K. (Kosti Könni) sanoo konsertista seuraavaa:

"Porilaiset jälleen tulivat, näkivät ja voittivat — kuten muutamaa päivää vaille yhdeksän vuotta sitten, kun he komealla, miehekkäällä laululaan yllättivät vaasalaiset.

Tuo miehekkyyys, pursuavan väkevyyden mukaansa vievä kalskah-

dus, reilu, surkuamaton ote, kun niikseen tulee, se on P.S.M:n laulun yksi vahvimpia, mieliinjäävimpiä puolia. Sitä oli Nuijamiesten marssissa, oli Rannan väkevässä Sotalaulussa ja ennen kaikkea Turusen laulussa "Sota valosta", tuossa hehkuvan heimohengen ja rohkean sanonnan innoittamassa, läpi ytimien iskevässä Suur-Suomen taisteluhymnissä. Se kalske tuli sarkatakkisten miesten sydämistä ja sen sanonta tunnettiin välittömästi ja siitä sytyttiin, innostuttiin. Noin pitää suojeluskuntamiesten laulaa!

Ja oli toinenkin merkille pantava avu: kuoron hiottu, kaikissa kohdin hyvin hallittu pianissimolaulu, jossa oli sekä kantavuutta että herkkyyttä ja eri ääniryhmien tasapaino mitä sopusuhtaisin ja siten myös kuorokaiku eheä. Genetzin vanha "Missä kukka, siellä kesä" oli porilaisten esittämänä hyvin mieluisa pianissimossaan. Samoin molemmat unkarilaiset kansanlaulut, joista "Kun kuolen" laulussa voimavaihteluiden rinnalla kiintyi huomio kuviokulkujen täsmälliseen lausuntaan.

Ja sitten tuo porilaisten "irti maasta" henki! Siitä kuultiin monia mukaansavieviä näytteitä, ja niissäkin oli kuoroteknillinen puoli täysin huolehditu ja moitteeton. Parhaita olivat Fougstedtin erittäin hauska ja sujuva hupailu "Heppenepetep" ja Klemetin reilusti "vanhaalaija" Vanha sotilaslaulu. Palmgrenin Mannerheim-marssi, joka laulettiin flyygelisäestyksellä, oli miellyttävä uutuu vaasalaisille, yksinkertaisuudessaan oikein hyvä sotilaslaulu ja musiikkina kestävä. Ja res.luutnantti Altti Järvinen kommentaa joukkoaan näköjään vähin vaivoin, mutta kyllä kaikessa näkyy tiukan vaatimuksen, sekä miehekkään että musikaalisen tahdon jälki.

Näkyy jääneen mainitsematta vielä vierailijoiden ehkä arin laulu, Palmgrenin "Säv, säv susa", joka sekini esitettiin menestyksellä ja Haapalaisen kaamea ja komea "Haaksirikko", jota ei myöskään ole täällä ennen kuultu. Enempää ilmettä, todellisuudentuntua, ei sille enää olisi uskaltanut toivoakaan. Ja ystävämme Toivo Vanhatalon koruttoman tunnelmallisesti esittämä surullinen veisu erokirjan saaneesta miekkosesta, jota — luvalla sanoen — kuunteli mieluummin solistin kuin Pohjanmiehen tekemän säestyssovituksen kohdalta, — sitä ei toki ole unohdettava. Lyhyesti sanoen: porilaiset lauloivat hyvin, lauloivat reilusti, ja he valtasivat kuulijakuntansa täydellisesti. Ja kuulijakuntaa oli salin täydeltä, innostus nousi nopeasti, taputukset olivat voimakkaita ja toistoja olisi ilmeisesti vaadittu enemmän. Kyllä vaasalaiset ovat tyytyväisiä, mutta uskon, että porilaisetkin voivat olla tyytyväisiä — taaskin."

Kuoro oli matkaansa enemmän kuin tyytyväinen, ei mitään toivomisen varaa jäänyt, varsinkaan, kun mukaan annetut henkiset eväät olivat niin hyvät, kuin edellä näemme.

Varsinainen kuoron omakohtainen työskentely kevätkaudella loppuikin Vaasan matkaan, mutta se oli vain osa kuoron suorittamasta työstä. Vuoden alussa tuli jo viitattua SULASOLin Tampereen—Porin piirin Laulu- ja Soittojuhliin v. 1936. Mainitun piirin Hallitus oli kevättalvella 1935 päättänyt, että ne pidetään ja mieluummin juuri Porissa. Kesäkuun 14 p:nä tulivat Hallituksen jäsenet Poriin neuvottelemaan P.S.M:n Hallituksen kanssa asiasta ja saivat sen suostumaan. Juhlat nimitettiin: Länsi-Suomen Laulu- ja Soittojuhlat Porissa. Juhlia varten valittiin päätoimikunta, keskustoimikunta, paikallistoimikunta, ohjelmatoimikunta, liikennetoimikunta, koristelu-toimikunta, järjestystoimikunta, laululava- ja kenttätöimikunta, mainostoimikunta ja kansliatoimikunta. Päätoimikunnan muodosti SULASOLin Tampereen—Porin piirin Hallitus. Keskustoimikunnan muodosti P.S.M:n Hallitus sekä eräät musiikkihenkilöt eri puolilta Satakuntaa. Paikallistoimikuntaan kuuluivat P.S.M:n Hallituksen lisäksi palopäällikkö L. Lindroos, komisario T. Salokangas, ylikonstaapeli I. Hinkkala, arkkitehti T. Nordman ja toimittaja E. Ukkonen. Huolimatta monilukuisista ja monipäisistä toimikunnista edesvastuu ja huoli juhlista oli kokonaan P.S.M:n kannettava ja erikoisesti juuri sen Hallituksen. Juhlien yleisjohtajat olivat seuraavat: professori Heikki Klemetti (sekakuoroja, kaikki kuorot torvien säestyksellä ja lapsikuorot), fil. tri Vilho Siukonen (sekakuoroja), tri Altti Järvinen (mieskuorot), kanttori Antti Ketola (kirkkokuorot), maisteri Suoma Tarmo (naiskuorot), kapellimestari Onni A. Vikkula (torvisoittokunnat) ja opettaja J. N. Vainio (jousiorkesterit). Puhujina juhlissa esiintyivät professori H. Klemetti, tri Mikko Saarenheimo, tuomiorovasti A. Ahtola, rovasti A. Santavuori, kansanopistonjohtaja K. Asp, tri T. Vanhatalo ja insinööri K. Lehtoranta. Juhlarunon laati kirjailija Heikki Asunta. Juhlien yleissihteerinä oli opettaja H. Fr. Nikki. Juhlain arkkitehti T. Nordman laati juhلامerkin sekä suun-

nitteli juhlien koristelun. Yliairuenä toimi komisario T. Salokangas. Juhliin osallistui 12 sekakuoroa, joissa laulajia n. 350; 10 mieskuoroa, laulajia n. 250; 2 naiskuoroa, laulajia 70; 4 torvisoittokuntaa, soittajia n. 80; kaksi orkesteria, soittajia 40 sekä lapsikuoro, jossa noin 300 laulajaa. Paikallistoimikunnalla eli P.S.M:n Hallituksella riitti kokousten pitoa laulujuhlien takia vielä riittämstä päästyäkin. Näyttipä jo eräaseen aikaan siltä, ettei koko juhlista olisi tullut mitään, sillä koko maata käsittävä suojeluskuntaväen kesäjuhla Viipurissa määrättiin samoiksi päiviksi kuin laulujuhlat täällä nimittäin kesäkuun 20 ja 21 päiviksi. Tästä selvittiin sentään sillä, että siirrettiin täällä juhlat viikkoa aikaisemmiksi.

Näistä Porissa vietetyistä laulu- ja soittojuhlista voitaisiin kirjoittaa kokonainen teos, mutta koska ne eivät varsinaisesti kuulu P.S.M:n toimialaan, emme katso tarpeelliseksi selostaa perinpohjin niitä tässä, vaan tyydymme vain toteamaan, että Porin Suojeluskunnan Mieskuoron osuus niiden onnistumisessa oli niin suuri, ettei niistä olisi tullut mitään ilman sitä. Juhlat onnistuivat ohjelmaan ja kaikinpuoliseen järjestelyyn nähden oivallisesti. Rahallinen tulos tosin jäi niistä heikoksi, mutta se oli taas yleisön vika, sen yleisön, joka ei läsnäolollaan juhlia kunnioittanut.

Tuli jo mainittua, että suojeluskuntaväen kesäjuhlat olivat Viipurissa edellisestä viikon päästä. Kuoro oli sinne komennettu ohjelman suoritukseen. Johtaja A. Järvinen johti myös siellä sitä suurta yhdistettyä mieskuoroa, joka esiintyi varsinaisessa pääjuhlassa. Pari yksityistä esiintymistä oli siellä myös P.S.M:llä. Jälkimäinen niistä oli hyvin arvokas, sillä siinä tilaisuudessa oli valtakunnan päämies "Ukko-Pekka" mukana. Tilaisuus oli Viipurin kaupungin järjestämä.

Kun yksityisyrittäjät pitivät koko maata käsittäviä suuria juhliaan täällä Porissa 4 ja 5 p:nä heinäkuuta, esiintyi kuoro heille kumpanakin päivänä, edellisenä päivänä Kirjurinluodossa

ja jälkimäisenä päivänä Yyterin Meriravintolassa. Saman kuun 12 p:nä laulettiin 1.500:—maksusta Satakunnan Maanviljelysseuran 75-vuotisjuhlassa Porissa. Piiripäällikkö V. Ikosen toivomuksesta esiinnyttiin toistamiseen Yyterissä 26 p:nä heinäkuuta. Samana päivänä hiukan myöhemmin kuoroa edustava pienempi joukkio esiintyi ruotsalaisten sanomalehtimiesten kunniaksi toimeenpanuilla päivällisillä Mäntyluodossa.

Raf. Hakaniemi.
Hallituksen jäsen 1937—.

Kuten ylläolevasta näkyy, muodostui kesäloma varsin lyhyeksi. Ainoastaan elokuu oli hiljainen kuukausi. Syyskuun 8 p:nä kokoontui Hallitus Eloon kaavailemaan syyslukukauden ohjelmaa. Siellä saatiin kuulla ikäviä uutisia. Kuoron perustajajäsen, uskollinen taloudenhoitaja Väinö Koskinen oli lähettänyt ilmoituksen, ettei hän voi enää osallistua kuoron työskentelyyn millään tavalla. Samoin kuoron perustajajäsen, varapuheenjohtaja Arvo Valio ilmoitti, ettei hänkään voi enää paljosten töidensä takia osallistua ainakaan kuoron Hallituksen toimintaan eikä todennäköisesti toistaiseksi kuoronkaan toimintaan. Oli siis tiedossa ainakin osittainen hallituspula ellei mahdollisesti kokonainenkin.

Vaalikokous pidettiin syyskuun 17 p:nä. Kuoron johtajaksi valittiin tohtori Altti Järvinen, varajohtajaksi ylifaktori K. J. Penttinen, puheenjohtajaksi tohtori Toivo Vanhatalo, varapuheenjohtajaksi opettaja Emil Jartti, sihteeriksi opettaja H. Fr. Nikki, taloudenhoitajaksi kauppias Yrjö Tuulos ja salkuttomiksi Hallituksen jäseniksi sotilasohjaaja E. Ylätupa ja konsuli K. E. Hagström. Äänifiskaaliksi valittiin ensi bassoon Veijo Salokangas, toiseen bassoon R. Hakaniemi, ensi tenoriin I. Impivaara ja toiseen tenoriin Y. Jyrämä. Vastoin Hallituksen mielipidettä päätti kuoro toimeenpanna tavalliset vuosiammunnat pienoiskeväärikiertopalkinnosta, mutta koska vuodenaika ei enää ollut sopiva kilpailujen toimeenpanemiseen ulkoradalla, niin ne järjestettiin Suojeluskuntatalon sisäradalla. Kireän kilpailun voitti tällä kertaa ensi basso ja sai kiertopalkinnon haltuunsa keskimääräisellä tuloksella 99,83 pistettä. (Ensi kerta vasta, jolloin tenorien rintama särkyi — jäikö myös viimeiseksi?)

Syyskuun 21 p:nä tehtiin tärkeä kuoron tulevaa toimikautta koskeva päätös, se oli konserttimatka Eestiin. Kaikki olivat henkeen ja vereen asti asian puolella, kuten siitä pöytäkirjassa sanotaan. Kun joku rohkeni epäillä, mitenkä siellä niinkuin kielen puolelta pärjättäisiin, selitti puheenjohtaja omasta kokemuksestaan tulleensa hyvin siellä toimeen käsi-puheellakin, jotta ei sekään puoli tullut tuottamaan vaikeuksia. Tämän matkan merkeissä sitten kulutettiin jo alotettu syyslukukausi. Hallituksen kokouksessa 17 p:nä lokakuuta määrättiin ohjelma matkaa varten. Marraskuun 2 p:nä käytiin konserttimatkalla Harjavallan Piirisairaalassa ja Satakunnan Parantolassa.

Huvittelupuolestakin oli huolehdittu sikäli, että siikaretki järjestyi Yyterin Meriravintolassa 13 p:nä syyskuuta ja perheiltama Otavassa bassojen järjestämänä 28 p:nä marraskuuta.

Siitä oli rahallinenkin tulos hyvä, rahaa tiedettiin tarvittavan paljon tulevilla Eestin-matkalla.

Kun vielä mainitaan, että kuoro arvonsa mukaisesti avusti täällä vietettyä Presidentti P. E. Svinhufvudin 75-vuotisjuhlaa, niin onkin kaikki tärkeä kuoron toiminnasta vuoden 1936 kuussa sanottu.

Sihteeri lopettaa kertomuksensa siitä seuraavasti: "Me toivomme menestystä Eestin-matkalle lähinnä ja koko toiminnallemme alkavana vuonna!"

Vuosi 1937 oli sängen virkeän toiminnan vuosi. Siihen sisältyy m.m. kuoron ensimmäinen ulkomaanmatka, vaikkakaan se ei loppuun saakka täyttänytkään kaikkia niitä toiveita, mitä siihen varsinkin kuorolaisten keskuudessa kiinnitettiin.

Vanhojen tapojen mukaan aloitettiin sekin vuosi. Kokouksessaan 9/1 teki Hallitus useita Eestin-matkaa koskevia tärkeitä päätöksiä. Matka päätettiin tehdä helluntaina. Konsertti päätettiin antaa vain Tallinnassa, vaikka kyllä ajateltiin Tartussakin konsertointia, koska pidettiin sitä kaupunkia hyvin tärkeänä sivistyskeskuksena Eestissä, mutta ajan ja voimien säästämiseksi luovuttiin siitä. Johtajan, puheenjohtajan ja piiripäällikkö V. Ikosen huoleksi annettiin matkasta johtuvat diplomaattiset järjestelyt. Koko matkan hallinnollinen järjestely jätettiin A. Järvisen ja T. Vanhatalon haltuun. Matkaohjelman, johon m.m. kuului oleskelu laivalla, perillä y.m., valmistelu uskottiin T. Salokankaan ja K. E. Hagströmin haltuun. Lehtori E. Salmenperä velvoitettiin opiskelemaan niin paljon lisää eestinkieltä, että hän pystyisi tulkitsemaan puheenjohtajan viralliset puheet tallinnalaisten piirien kuorolle mahdollisesti järjestämässä vastaanottojuhllaisuudessa konsertin jälkeen. Puheenjohtaja ja johtaja velvoitettiin hankkimaan selvyyttä siitä, onko teksti ohjelmaan kirjoitettava eestiksi. Sotilasohjaaja E. Ylätupa määrättiin huolehtimaan kuoron sotilaallisesta esiintymisestä ja valmentamaan se sellaiseksi, että matka kaikin

*Länsi-Suomen
Laulu- ja Soitto-
juhlien juhlakulkue
marssii Pallokentälle
kesällä 1936.*

puolin tulisi tapahtumaan täysin sotilaallisesti. Suomen Lähetystön virkamies maisteri Martti Ingman kirjeessään 2/2 tohtori T. Vanhatalolle ilmoittaa varanneensa Estonian konserttisalin toukokuun 15 päivän illaksi. Kuitenkin hän itse henkilökohtaisesti suhtautuu sangen pessimistisesti konsertin taloudelliseen onnistumiseen, koska Tallinnassa eivät juuri muut saa yleisöä kuin suuret kansainväliset nimet ja jotkut kotimaiset huippukyvyt, ja koska konserttikausi loppuu toukokuun puolivälissä ja juuri helluntaiksi matkustaa paljon väkeä maaseudulle. Mutta hänen mielestään sopi kuitenkin yrittää, koska erittäin Tallinnan suojeluskunta oli ilmoittanut olevansa halukas myötävaikuttamaan asiassa.

Asia oli siis vankan valmistelun alaisena. Kuoro harjoitteli ripeästi ohjelmaa ja koetti muutenkin auttaa sitä järjestämällä m.m. laskiaiskarnevaalit 6/2 Otavassa matkakassan kartuttamiseksi.

Helmikuun 23 p:nä tuli tieto Tallinnasta, että vierailu alkoi olla järjestetty, Tallinnan suojeluskunta tuli olemaan isäntä, joka tulisi avustamaan propagandan teossa, lippujen myynnissä, järjestäisi majotuksen y.m. Hallituksen kokoukselle 8/4 luettiin Tallinnasta juuri saapunut kirje, josta päätellen kaikki näytti olevan hyvässä järjestyksessä. Hallitus päätti varautua myös siltä varalta, että jos P.S.M:n johtohenkilöitä Tallinnassa

kutsuttaisiin jonnekin esim. "kello viiden teelle tai lounaalle", niin kuoron piti olla myös valmis joustavasti semmoisiin yllätyksiin vastaamaan.

Matkaa varten annettiin kuorolaisille myös äänenmuodostusopetusta. Taiteilija Heikki Teittinen, kuorolle ennestään tuttu, tuli pyynnöstä Poriin antamaan juuri P.S.M:n miehille opetusta äänihuulien oikein käyttämisessä 28/3—6/4. Laulututkinto pidettiin sitten 11/4, jolloin kuoro oli jaettu viiteen pikku kuoroon. Opetus oli tuottanut tyydyttävän tuloksen, joten konsertti Porissa 23 p:nä huhtikuuta onnistui erikoisen hyvin. Siinä esitettiin seuraava Eestinmatkan ohjelma:

Eestimaale	Säbelmann
Oi, kallis Suomenmaa	Klemetti
Pois meni merehen päivä	Järnefelt
Voi, jos ilta joutuisi, suomal. kansal., sov.	Genetz
Solo: Eero Leivo	
Kullervon laulu	Kuula
—————	
Vanha sotilaslaulu	sov. Klemetti
Hilu hilu, suomal. kansal.	„ Ranta
Paimenen ilo	Palmgren
Tuomittu katti	Törnudd
Mannerheim marssi	Palmgren
—————	
Haaksirikko	Haapalainen
Paan	„
Sydämeni laulu	Sibelius
Suvi-illan vieno tuuli	Madetoja
Nuijamiesten marssi	Kuula

Annamme Satakunnan Kansan sanoa siitä m.m.:

"Konsertti oli "kevätkonsertti". Tällä kertaa haluttiin erikoisesti tutustua kuoron Eestinmatkaa varten laadittuun ohjelmaan ja kuulla, mitä

"meidän poikamme" aikovat sanoa sävelin kovin musikaaliselle vennas-rahvaalle.

Konsertin ohjelma oli siis laadittu vierailumatkaa silmälläpitäen niin monipuoliseksi kuin mahdollista.

Mitä ohjelman suoritukseen tulee, totesimme sen jo alussa olleen kokonaisuudessaan tunnettua korkeata tasoa, joka tietenkin on kyvykkään johdon, pystyvien lauluvoimien ja tarmokkaan työn tulos. Voi huoletti sanoa, että on käytetty hyväksi kaikki ensiluokkaisen kuorolaulun apuneuvot: eri äänien tasaiset voimasuhteet, sävelpuhtaus, oikea äänenmuodostus, selvä ja täsmällinen tekstin lausunta sekä hyvin pitkälle kehitetty sävelmän jaksoittelu ja nyansointi. Viimemainittuihin seikkoihin nähden on sekin vaara tarjolla, että eksähdetään maneeriseen "efektin" tavoitteluun, mutta kun kuoron johtajana on niin tervevaistoinen musiikkimies kuin tri A. Järvinen, ei yli maalin ampumista ole pelättävissä. Kun ohjelmassa on niin arkoja ja vaikeita lauluja sekä monta niin suurta voimaa ja iskevää täsmällisyyttä vaativaa, täytyy kuoron kyetä hallitsemaan niin laajaa asteikkoa, että siihen harva lauluyhtye pystyy. On erittäin ilahduttavaa todeta, että antaessaan täyden tunnustuksen koko suorituksesta, ei tarvitse tehdä mitään varauksia."

Jännityksellä odotettiin edessä olevaa matkaa ja pidettiin vielä viimeistelyharjoituksia. Tallinnasta tuli 29/4 päivätty kirje, jossa kaikessa kiireessä huomautetaan työluvan pyytämisestä esiintymistä varten sekä sotilaspuvun käyttämisestä, ja että asia olisi paras hoitaa Viron sk:n välityksellä. Jälkimäinen asia oli kuitenkin jo hoidettu, sillä 15 p:nä huhtikuuta Yliesikunnan ulkomaantoimiston lähettämässä kirjelmässä Suojeluskuntain Yliesikunnalle ilmoitetaan Eestin viranomaisten suostuneen siihen, että Porin Suojeluskunnan Mieskuoron jäsenet saavat Eestissä oloaikanaan esiintyä suojeluskuntapuvuissa.

Vaivojaan ja kulujaan säästämättä toimi myös vapputoimikunta. Se oli luvannut 20.000 markkaa puhdasta tuloa kuoron matkakassaan. Lupauksensa se myös täytti. Se on komea tulos yksistä juhlista sittenkin, vaikka laskettaisiin siitä pois saman toimikunnan järjestämien todellisten hopea-arpajaisten tuottama nettotulos 4.816: 50. Tähän toimikuntaan kuuluivat

A. Nissilä, H. Lindstedt, V. Salokangas, R. Hakaniemi, P. Taipale, T. Salokangas, K. Kaisla, Y. Jyrämä, L. Lindroos, V. Eloranta, R. Helin ja I. Impivaara.

Erinomaisen hyvin onnistunut vappujuhla olikin sitten tuon paljon puhutun ja paljon vaivaa nähdyn Eestin-matkan kruunu, sillä toukokuun 3 p:nä tuli Tallinnasta tieto, että Tallinnan sk. oli lopultakin tullut siihen käsitykseen, että konsertista, jos se järjestetään 15 p:nä toukokuuta, 100-prosenttisella varmuudella tulee täysi fiasko, sillä ensiksikin kahden peräkkäisen pyhän takia huomattava osa kaupungin yleisöstä matkustaa pois, ja toiseksi, jos vielä sattuu kaunis ilma, niin konserttiin ei tule ketään. Se oli aika paukaus. Komeampaa korvapuustia ei olisi voinut antaaakaan. Nokka roikoksissa ja häntä koipien välissä miehet poistuivat harjoituksista saatuaan kuulla, että syksyllä sitten mennään. (Sitä syksyä ei ole vielä tullut.)

Jonkinlainen onni näinä onnettomuuden päivinä oli tieto siitä, että Laulu-Miehet olivat tulossa vierailumatkalle Poriin jo 8 p:nä toukokuuta. Kun omille miehille luvattiin samanlainen ehtoollinen kuin vieraillekin konserttikaronkassa, niin oli se oleva jonkinlainen korvike potille menneestä matkasta. Samana päivänä, jolloin peruutustieto tuli Eestistä, järjesteli Hallitus Laulu-Miesten vastaanottoa. Silloin juuri heidän taholtaan ilmoitettiin puhelimitse, etteivät he saa miehiään lähtemään, kyllä he muuten tulisivat. Se oli oikea peruutusten päivä.

Yhtä asiaa ei kuitenkaan peruutettu nimittäin karonkkaa 8/5, vaan tuumittiin, "jos muiden kans' en mennä saa, tok' yksin mennä saan". Se olikin sangen iloinen tapaus, joka muodostui samalla tutustumisillaksi oikein vanhaan malliin. Puheenjohtaja selosti puheessaan "monni"-käsitettä mainiten monnin olevan suuripäisen kalan, jolla on 2 karvaa yläleuassa ja 4 karvaa alaleuassa. Kun ne karvat nyhdetään pois monnilta, tulee monnista kuorolainen. Puheessaan hän myös ilmoitti, että P.S.M. oli valittu ohjelman suorittajaksi sotamarsalkka Man-

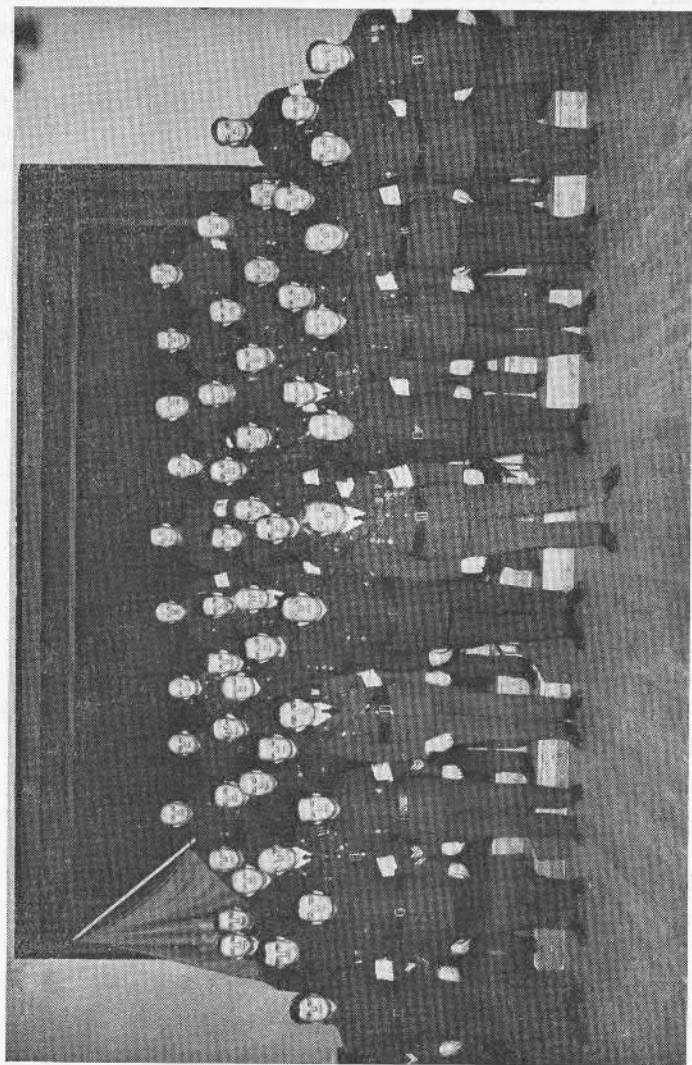
nerheimin 70-vuotisjuhlille Helsinkiin 4/6, joten siis matka oli kuitenkin tiedossa, jopa sangen kunniakas. Vivahdusrikkaan ohjelman vilkkaasti jatkuessa kului ilta nopeasti.

Sotamarsalkka G. Mannerheimin 70-vuotisjuhlallisuuksien pääjuhla Messuhallissa oli loistavan komea. P.S.M:lle tuotti kunniaa saada olla mukana siellä esiintyneessä suurkuorossa, vieläpä omana yllätyksenään esittää M a n n e r h e i m marssin. Juhlan jälkeen tarjosi S.O.K. Laulu-Miesten huoneistossa illallisen, mikä on katsottava suureksi huomaavaisuudeksi mainitun liikkeen taholta P.S.M:lle. Seuraavana päivänä saatiin tutustua S.O.K:n laajoihin laitoksiin kaupungissa sekä samoin Karja-keskuskunnan laitoksiin ja erittäin sen hyvänmakuisiin makkaroihin.

Kesäloma oli tavallista hiljaisempi, sillä lukuunottamatta leirijuhlissa 4/7 Ravanissa E. Jartin johdolla sattunutta esitystä ja vain kolmen miehen läsnäoloa johtajan lisäksi SULA-SOLin koko maata käsittävässä laulu- ja soittojuhlissa Viipurissa, ei mitään tapahtunut, joka olisi mainitsemisen arvoinen.

Hallitus kokoontui kesäloman jälkeen 6/9 pitämään kokousta Elossa. Siinä kokouksessa valmisteltiin siikaretki ja vuosikokousasiat, valittiin "kauppa- ja teollisuuskuoro", joka esiintyi Suomen VII Kauppa- ja Teollisuuspäivien Juhlapäivällisillä syyskuun 18 p:nä, päätettiin ottaa yhteys Raumaan, koska sieltä oli kuulunut sellaisia viestejä, että mahdollisesti voitaisiin tehdä pitkästä aikaa lauluvierailu naapurikaupunkiin, keskusteltiin muusta syksyn ohjelmasta ja päätettiin ryhtyä kirkkokonsertin valmisteluihin, sellaisen, jossa ensi kertaa olisi mukana myös p o i k a k u o r o. Tärkein asia kuitenkin oli, että päätettiin unohtaa "Eesti-juttu" kokonaan.

Vaalikokouksessa 20/9 valittiin johtajaksi Altti Järvinen, varajohtajaksi K. J. Penttinen, puheenjohtajaksi Toivo Vanhatalo, varapuheenjohtajaksi K. E. Hagström, taloudenhoitajaksi Y. Tuulos, sihteeriksi H. Fr. Nikki ja muiksi Hallituksen jä-

P. S. M. keväältä 1939.

seniksi E. Ylätupa ja toimesta kieltäytyneen E. Jartin tilalle R. Hakaniemi. Äänifiskaalien vaalissa ei tapahtunut mitään muutoksia. Lisäksi valittiin erikoismestari, jonka tehtäviin tulee kuulumaan kaikkalainen erikoistyöskentely aikaan ja paikkaan katsomatta johtajan, puheenjohtajan ja Hallituksen antamien erikoisohjeiden mukaan. Tähän toimeen valittiin komisario Tauno Salokangas. Hallituksen ehdotukset Rauman matkasta ja kirkkokonsertin järjestämisestä Porissa hyväksyttiin. Päätettiin myös Hallituksen ehdotuksesta perustaa p o i k a k u o r o ja pyytää opettaja Emil Jarttia valitsemaan se Cygnaeus-koulun pojista sekä sitten sitä harjoittamaan annettavan ohjelman mukaisesti.

Raumalla annettavan konserttiohjelman valmistelujen lomassa käytiin Harjavallan Piirisairaalassa ja Satakunnan Parantolassa 5/10 sekä laulettiin radioon 14/10. Rauman Yhteislyseossa 30 p:nä lokakuuta annetun konsertin ohjelma oli seuraava:

Pois meni merhen päivä	Järnefelt
Suvi-illan vieno tuuli	Madetoja
Voi, jos ilta joutuisi	Genetz
Solo: Eero Leivo	
Mannerheim-marssi	Palmgren

Vanha sotilaslaulu	sov. Klemetti
Hilu hilu	Ranta
Paimenen ilo	Palmgren
Tuomittu katti	Törnudd

Kullervon laulu	Kuula
Paan	Haapalainen
Haaksirikko	”
Sota valosta	Turunen

"Länsi-Suomessa" nimimerkki G. (unnar) V.(altonen) sa-
noo konsertista m.m.:

"P.S.M. saavutti täällä raumalaisten täydellisen ihastuksen. Siitä on-
kin jo kymmenkunta vuotta, kun mainittu kuoro täällä viimeksi vieraili,
ja täytyy sanoa, että kehitys on ollut valtava. Porin laulajain tie on tällä
ajalla kulkenut voitosta toiseen, ja näin on sen maine vakiintunut. Mutta
harvalla kuorolla on myös ollut onnea pitää niin etevää ja kokoavaa joh-
tajaa, kuin on tri Altti Järvinen. Hän on osannut pitää laulajat koossa
ja samalla myös kehittää heitä yhä vaativampiin tehtäviin. Eipä siis ihme,
että voittoja on saavutettu. Niihin liitettiin täällä täydellä syyllä arvokas
lisä.

Kuoron laulu on puhdasta ja rytmillisesti moitteetonta. Äänivarat ovat
hyviä, varsinkin bassoissa. Tenori kaipaisi lisää kirkkautta, mutta mistä
sitä saa, se on kysymys, joka jokaisessa mieskuorossa on aina esillä.

Keskiosassa kuultiin Raumalla todennäköisesti ensi kerta Törnuddin
"Tuomittu katti". Esitys oli niin mestarillinen, ettei siinä hakemallakaan
löytynyt arvostelulle sijaa. Kyllä oli johtaja siihen eläytynyt täydellisesti.

Loppuosa oli vaikea. Siinä kysyttiin kuoron taitavuutta. Herkästi
selvitettiin Haapalaisen "Paanista" ja "Haaksirikko" melkein karmi selkää.

Kiitos porilaiset! Älkää unohtako!"

Ilta Raumalla oli onnistunut. Väkeä oli sali täynnä. Rau-
man Mieslaulajain laakeriseppeleen toivat kuorolle pankinjoh-
taja H. Tossavainen ja lehtori A. Räikkönen, Rauman lottain
puolesta tuotiin kukkia. Konsertin jälkeen tarjosivat Rauman
Mieslaulajat Raumanlinnassa illalliset kuorolle. Isäntien hyvin
ystävällinen ote vapautti heti alussa etukäteen vallinneesta jän-
nitteisydestä todelliseen laulajamieleen rakkaitten ystävien
seurassa. Tuntien pienentyessä ja ruoan vähentyessä tunnelma
nousi. Konsuli Penttilän silmäkulmissa kimalsi kaunis väreily,
kun hän puheessaan P.S.M:n poikia mainitsi Nortamon ope-
tuslapsiksi. Täysin rinnoin laulettiin "Oi sä sulo kanaali" ja
"soudettii, reimarii, ruokittii, törmättii, sänkyskii, viäläki",
Mäntyluodon satama tunnustettiin myös parhaaksi satamaksi
Rauman ja Kristiinan välillä.

Keväällä viime hetkessä peruutettu Laulu-Miesten vierailu

tapahtui 14 p:nä marraskuuta. Tämän valiokuoron edellisestä vierailusta olikin jo kulunut kymmenisen vuotta. Asianmukaisin menoin otettiin heidät vastaan ja uudistettiin vanhoja ystävyysseiteitä heihin. Vieraat olivat hyvin tyytyväisiä.

Tavaksi tullut perhe-pikkujoulu vietettiin Otavassa 27/11. Silloin panivat tenorit parastaan viihdyttääkseen perhettä, jota oli koko sali täynnä. Puheenjohtajan barytoonisoolo, tenorien erinomaisen orkesteriyhtyeen kappaleet, "Fon und zun" revyt y.m. kauniit esitykset kelpasivat yleisölle kuten "sylki" kanalle. Kulkivat siellä Lindroos ja Leisio pienen kaupankin kanssa ja marka tuli ja meni, parhaasta päästä meni.

Tärkeimmät tapaukset vuoden varrelta onkin näin tullut kerrottua. Pienemmistä tapauksista riittääkin vain lyhyt luetelo. SULASOL'in Tampereen—Porin piirin vuosikokouksessa 28/2 edustivat kuoroa A. Järvinen, Y. Tuulos ja E. Jartti. Seurakuntapäivillä Porin kirkossa esiintyi kuoro 21/3, samana päivänä lottain arpajaisjuhlassa. Viipurin Lauluveikkojen 40-vuotisjuhlassa 17/4 olivat A. Järvinen ja T. Vanhatalo edustajina. Rintamamiesnaisten juhlassa Suojelusluskunnantalossa 25/4 esiinnyttiin myöskin. Kulttuurijuhlassa Teatteritalossa 27/10 koko kuoro esiintyi "frakissa". Vielä on mainittava esiintymiset Heimosoturien juhlassa 21/11 sekä Porin kaupungin järjestämässä 20-vuotisitsenäisyysjuhlassa 6/12.

Kysyttäneen, kuinka kävi vaalikokouksessa päätetyn kirkkokonsertin ja poikakuoron? Ohjelma sitä varten oli kyllä työn alla pitkin syyskautta, mutta Rauman matkan y.m. syiden takia se ei tullut valmiiksi niin ajoissa, että olisi voitu laskea se julkisuuteen ennen joulua, vaan se jäi heti seuraavan vuoden alkuun. Opettaja E. Jartti oli kyllä poikakuoron valinnut Cygnaeus-koulun viidensien ja kuudensien luokkien pojista ja sen myös valmiiksi harjoittanut. Yhteisharjoituksia pidettiin myös jo ennen joulua poikien kanssa niin paljon, että tiedettiin poikakuoron täysin vastaavan siihen kohdistettuja toiveita.

Vuosi 1937 oli sekä taloudellisesti että taiteellisesti varsin antoisa. Koska Eestinmatkasta ei tullut mitään, niin voitiin suojeluskunnalle tehdä tavallista huomattavampi lahjoitus nimittäin 10.000 markkaa. Ärvostelijat eri puolilta olivat osoitaneet, ettei myöskään taiteellinen puoli ollut laskenut, vaan heidän vakuutustensa mukaan ne olivat olleet niin korkeata luokkaa, että vain harvat mieskuorot maassamme sellaiseen pystyivät ja vielä harvemmat suojeluskuntamieskuorot. Tämä korkea taiteellinen taso on kokonaan johtajan ansiota ja osoittaa siis vain hänen erinomaisen työnsä tuloksia.

Uusi almanakka otetaan taas käytäntöön ja sen kanssa 1938 kuorokin lähenee XX:n ikävuotensa täyttymistä. Uudenvuodenpäivänä suoritetaan tavalliset sairaalakäynnit. Yleinen sairaala oli saanut uuden komean talon, joten käynti siellä oli ensimmäinen. Matka tällöinkin päättyi Rojohoppeen. Mukaavasti siellä se ehtopuoli kuluikin laulujen ja leikillisen rupertelun vaihdellessa. Saatiin m.m. kuulla terveiset "kaukaa Rannalta" saakka.

Loppiaisaattona 5 p:nä tammikuuta oli kuoro varajohtajansa K. J. Penttisen johdolla Harjavallassa tekemässä viimeistä palvelusta kunniajäsenelleen tirehtööri Ulrik Järviselle. Hän oli kuollut jouluaattona. Huolimatta korkeasta iästään ja sen tuottamasta uupumuksesta saattoi hän viimeiseen saakka seurata kuoron toimintaa, kuin isä hän sulosilmin poikiansa katsasti ja useasti arveli: "Ette pojat tiedäkään, kuinka kallisarvoista työtä Te teette." Joka kerta, kun hän jollakin tavalla oli kuoron taikka kuorolaisten kanssa tekemisissä, kyseli hän kuoron kuulumisia ja toivotteli onnea ja menestystä sille.

Kirkkokonsertin valmistuminen määräajaksi eli 16 p:ksi tammikuuta antoi kuorolle niin tiivistä työskentelyä, ettei joululomastakaan ehditty nauttia ollenkaan, vaikka jo hyvissä ajoin edellisenä syksynä olikin harjoittelu aloitettu. Konsertin ohjelma oli kokonaisuudessaan seuraava:

Virsi 372: 7 ja 10. Auta, oi Jeesus sov.	Haapalainen
Joulukellot	Maasalo
Paimenen pyhä	P. J. Hannikainen
Kyrie eleison	Klemetti
Laulajan rukous	Reissiger
Puhe: Rovasti A. Santavuori.	
Benedictus	Palestrina
Miserere	Haapalainen
Vaeltajan iltarukous	Weber
Mun paimen Herra on	Klein
Oi Kaanaanmaa! Motetti poika- ja mies- kuorolle sekä uruille	Haapalainen

Konsertin arvostelija sanoo siitä m.m.:

"P.S.M. näytti jälleen, mihin kaikkeen se pystyy. Kaiken sieluna, suunnittelijana ja koossapitäjänä oli tietenkin kuoron musikaalinen ja etevä johtaja.

Konserttiohjelma oli monessakin mielessä harvinainen, täällä laatuun ensimmäinen. Jo laulujen valinta sinänsä, — ne kun olivat suurimmalle osalle kuulijakuntaa uutuuksia, muutamat kaikillekin — lisäsi suuresti mielenkiintoa. V. Haapalaisen tuotannosta oli valittu kolme hänen kirkkosävellystään, joista kahteen oli sovitettu poikakuoro, mikä jo sinänsä oli Porissa uutta."

Arvostelija selostaa sitten ohjelmaa lausuen joitakin eriäviä mielipiteitä joidenkin ohjelmassa olleiden laulujen sopivaisuudesta mieskuorolle, mistä tietysti voidaan ollakin erimieltä riippuen osittain siitäkin, millaisen vissan tunnelman joku ohjelmassa ollut laulu aikojen kuluessa sekakuorosovituksena laulettuna oli kuulijassa synnyttänyt. Hyviksi esityksiksi mainitsee hän kuitenkin kaikki. Erikseen hän tarkkaa loppunumeroksi otettua Haapalaisen "Oi Kaanaanmaa" motettia ja sanoo siitä:

"Siinä antoi jylhälle mieskuorolle väriä ja kirkkautta monikymmenpäinen Cygnaeuskoulun poikakuoro, jonka harjoituksesta oli taitavasti huolehtinut opettaja Emil Jartti. Ainakin ensi kuulemalta on sävellyksellä liian monotoinen, mutta kehittyä loppuaan kohden kauniiksi,

soinnutukseltaan ja muultakin rakenteeltaan omaperäiseksi kiitos- ja rukouslauluksi, jossa heleillä poikaäänillä on aivan erikoinen tenhonsa."

Urkusäestyksestä huolehti musiikkitirehtööri Kyösti Alho ja harjoitussäestyksestä rouva A. Lindroos. Rovasti A. Santavuori piti ohjelman keskiosassa kaunissanaisen puheen hengellisen musiikin, erikoisesti laulun merkityksestä seurakuntaelämälle. Hänen kehoituksestaan kuoro ja yleisö veisasi lopuksi "Herraa hyvää kiittäkää" sellaisella voimalla ja hartaudella, jommoista tuskin lienee Porin kirkossa ennen kuultu. Kirkkokonsertti onnistui siis kaikin puolin hyvin. Uusittu kuoromuoto sai myös yleisön hyväksymisen ja vastasi sille etukäteen asetettuja toiveita. Tämä kaikki viritti rohkeutta jatkaa samaan suuntaan edelleen. Jo helmikuun 6 p:nä esitettiin sama ohjelma uudelleen.

Tammikuun 22 p:nä laulettiin radioon "Paan", "Suvi-illan", "Kissankello", "Oi kallis", "Tuuteliluu". Rintamamiesjuhlassa saman kuun 29 p:nä laulettiin tietenkin ja vielä samana päivänä Palokunnantalossa pidetyillä rintamamiesten päivällisillä.

Vuosikokous pidettiin vasta helmikuun 10 p:nä. Silloin esitettiin siis tavalliset vuosikokousasiat s.o. luettiin sihteerin lausunto vuosikertomus, taloudenhoitajan tiliselvitys ja tilintarkastajain lausunto tileistä. Kokouksen jälkeen valistusohjaaja A. Säntti piti kuorolle kaasuluennon, josta saatiin noin 50 harrastustuntia.

Laskiaiskarnevaalit pidettiin Otavassa 26 p:nä helmikuuta. Sali oli koristeltu paperilla. Ohjelmassa oli m.m. näytelmä "Aviollisia pulmia" eli "Omat pois vaikka toisen alta", jossa osajako oli seuraava: Tuomari — A. Nissilä, Anoppi — Altti Järvinen, Konstaapeli Könönen — L. Lindroos, Morsian Impi Unelma Lättänä — Y. Jyrämä, Sulhanen Riku, ammatiltaan sanomalehtivirkailija — J. Itäkylä, 5 lautamiestä S. Airon johdolla. Sulhanen oli ihan kuin mies ja morsian melkein kuin vaimo.

Seuraavana päivänä SULASOLin Tampereen—Porin vuosikokouksessa Tampereella A. Järvinen, R. Hannula ja H. Fr. Nikki edustivat kuoroa.

Toisen kirkkokonsertin jälkeen aloitettiin kevätkonsertti-ohjelman harjoittelu. Ohjelman valinnassa pidettiin erikoisesti silmällä Suomen vapautumisen 20-vuotisjuhlallisuuksia ja tahdottiin sovittaa konsertti juuri Porin vapautumisen vuosipäivän aikaan, jos siihen vain annettaisiin päällystön taholta mahdollisuus. Kävikin sitten niin, että kuorolle annettiin tilaisuus saada alottaa Porin vapautumisen 20-vuotisjuhlallisuudet konsertin antamisella 12 p:nä huhtikuuta. Tästä johtuikin, että konsertin ohjelma laadittiin kokonaan korkeasti isänmaallisella pohjalla liikkuvaksi ja että pyydettiin solistiksi juuri taiteilija Väinö Sola, koska hänkin on rintamamies. Ohjelma oli seuraava:

Elon taistelussa	Faltin
Sotalaulu	Ranta
Jääkärien marssi	Sibelius
Mannerheim-marssi	Palmgren
—————	
Olaf Trygvason	Reissiger
Nyt hulmu, sinivalkoinen	Haapalainen
Tenorisolo: Väinö Sola	
—————	
Aaria oopperasta "Cavalleria rusticana"	Mascagni
Vainajille. Aaria oopp. Evankelimies	Kienzl
Sotalaulu	Söderman
Oopperalaulaja Väinö Sola	
—————	
Virta venhettä vie	Kuula
Kaatuneille	Palmgren
Ateenalaisten laulu	Sibelius
24:s psalmi	Wennerberg

P. S. M. "kirkkoölvillä" Rojohoppessa 1. 1. 1936.

Ensimmäisen osaston kaksi viimeistä laulua laulettiin Porin Suojeluskunnan Soittokunnan säestyksellä. Oopperalaulaja Väinö Solaa ohjelman keskiosassa esitetyissä lauluissa säesti rouva A. Lindroos. Viimeisen osaston kahdessa viimeisessä laulussa oli mukana myös poikakuoro. Konsertti muodostui kaikin puolin juhlaconsertiksi. Liput siihen myytiin kahdessa päivässä. Usean, joka ei pitänyt varaansa hankkia lippua ajoissa, oli jäätävä pois, koska oli "lappu luukulla". Alkamisajassakin oli hiukan erilaisuutta tavaksi tulleeseen 20.15. Konsertti alkoi tasan klo 19, viittä minuuttia ennen sitä piti yleisön jo olla paikoillaan, sillä tasan kello 19 astui saliin kenraali E. Linder, Satakunnan suojeluskuntain kunniapäällikkö. Kunniamkomppania Porin Suojeluskunnasta oli häntä vastassa hänen tullessaan Suojeluskunnantaloon. Muuta korkeata sotilaspäällystä oli myös juhlassa läsnä, pari etumaista tuolirivistöä aivan täynnä. Aste asteelta konsertin jatkuessa yleisö lämpeni, sen valtasi voimakas isänmaallinen tunne ja sen tunteen valtaamana se osotti kuorolle innokkaasti suosiotaan, vaatien

toistoja ja ylimääräisiä, kuoron johtaja sai kukkia, samoin yleisöstä pidetyin nim. kenraali Linder. — Seuraavana päivänä Porin vapautumisen 20-vuotispäivänä otti kuoro luonnollisesti osaa päivän juhlallisuuksiin sekä kirkossa pidetyssä juhla-jumalanpalveluksessa että Teatteritalossa olleessa juhlailtamaassa.

Ajassa on palattava nyt hieman takaisin, jotta tulisi kaikki oleellinen kuoron toiminnasta mainittua. Viipurin Lauluveikot olivat lähteneet konserttikiertueelle ja pistäytyivät sillä matkallaan myös Poriin. Tämä vierailu antoi varsinkin Hallitukselle paljon päänvaivaa, sillä se kysyi kuorolta suuria taloudellisia uhrauksia. Kuoro ja Porin Suojeluskunnan Soittokunta olivat asemalla vieraita vastassa. Isännöitsijä A. Valio lausui heidät tervetulleiksi Poriin. Puheeseen vastasi viipurilaisten puolesta varatuomari V. Koistinen. Konsertissa illalla kuoron tervehdyksen laakerilyyran muodossa veivät A. Järvinen ja Y. Tuulos. Illalliset konsertin jälkeen pidettiin Kauppaseurassa. Akselel Pori—Viipuri vahvistui silloin tuntuvasti.

Porin seurakunnan kirkkopäiviä 27/3 avustettiin laululla, samoin Tyrvään—Vammalan seudun vapautumisen 20-vuotisjuhlaa 18/4.

Huhtikuun 19 p:nä sai kuoro taas murheen viestin. Puheenjohtajan puoliso Salli Vanhatalo pitkän ja vaikean sairauden jälkeen sai silloin muuttokäskyn. Vilpittömästi jokainen kuorolainen osallistui pidetyn puheenjohtajan ja hänen perheensä suruun siksi, että kuoro menetti vainajassa rakkaan ystävän. Sairasvuoteeltaankin hän vielä muisti kuoroa lähettämällä sille kauniin tervehdyksen. Kuoro oli saattamassa vainajaa viimeiseen lepoon 23/4.

Vapusta laskettiin kuoro kesälomalle. On kuitenkin mainittava eräs tärkeä esiintyminen, ennenkuin koko kuoro pääsi kesälomalle. Kuoro oli kutsuttu ohjelman suorittajaksi suojeluskuntien Ylipäällikön Kenraali L. Malmbergin 50-vuotisjuh-

laan Helsinkiin 8/5. Tehtävä oli varsin arvokas. Hallituksen valitsemina tällä matkalla olivat seuraavat kuorolaiset (koko kuoroa juhlatuimikunnan nimenomaisesta määräyksestä ei voitu viedä): A. Järvinen, Y. Tuulos, V. Salokangas, H. Fr. Nikki, T. Salokangas, R. Hakaniemi, T. Hannula, P. Taipale, E. Ylä-tupa, A. Vuorio, V. Yrjölä, K. Andersson, H. Salokangas, K. J. Penttinen ja L. Lindroos. Tämä joukko suoriutui loistavasti Yliesikunnassa suoritettussa virallisessa vastaanotossa juhlapäivänä klo 10 sekä klo 21 alkaneilla kansalaisillallisilla Seurahuoneella.

Satakunnan Suojeluskuntapiirin maakuntajuhlissa 3/7 esitti kuoro vanhan tavan mukaan oman ohjelmaosastonsa, se esitti sen samalla myös viimeisen kerran tässä muodossa, sillä eroava piiripäällikkö V. Ikonen jätti silloin jäähyväiset piirilleen ja samalla myös P.S.M:lle.

Kesäloman jälkeen jo elokuun 30 p:nä kokoontui Hallitus neuvottelemaan syyskauden toiminnasta, siikaretken tekemisestä y.m. Syyskuun 4 p:nä tehtiinkin siikaretki Yyterin Meriravintolaan. Nahkiaiset ja "ristinnaulit" siat saivat liukkaan kyydin, ne kun huuhdeltiin alas viidellä "risulla" mallasjuomaa, eikä sitten paljon muuta keittoa ollutkaan, paitsi tietysti siikakeittoa.

Vaalikokous pidettiin 12 p:nä syyskuuta. Puheenjohtaja T. Vanhatalo avasi kokouksen puheella, jossa hän erikoisesti kiitti johtajaa erinomaisesti suoritetusta työstä ja jätti sitten paikkansa sekä koko Hallituksen paikat kokouksen käytettäväksi. Kokous valitsi puheenjohtajaksi edelleen T. Vanhatalon, johtajaksi A. Järvisen, varajohtajaksi K. J. Penttisen, taloudenhoitajaksi Y. Tuuloksen, varapuheenjohtajaksi samoin Y. Tuuloksen, sihteeriksi H. Fr. Nikin, muiksi Hallituksen jäseniksi E. Ylätuvan, R. Hakaniemen ja K. E. Hagströmin. Ensi tenorin äänifiskaaliksi valittiin I. Impivaara, toisen tenorin Y. Jyrämä, ensi basson V. Salokangas ja toisen basson

T. Hannula. Koska entinen erikoismestari T. Salokangas oli muuttanut Reposaaarelle eikä siis voinut sieltä käsin hoitaa tehtävää, valittiin hänen tilalleen siksi Aarne Nissilä ensi bassosta. Vaalin kautta oli vanha Hallitus uudeksi tullut ja sen puheenjohtaja selosti kuorolle Hallituksen aikomukset syksyä varten. Niihin kuuluivat m.m. matka Harjavaltaan 5/10, matka Tampereelle 15/10 ja kirkkokonsertin valmistelu joulun pyhien ajaksi. Kokous hyväksyi edellämainitut suunnitelmat. Ohjelma Tampereen konsertissa oli seuraava:

Syysiltana	Pohjanmies
Sotalaulu	Ranta
Kaatuneille	Palmgren
Haaksirikko	Haapalainen

Renkutus	sov.	Kiianmies
Hämäläinen kansanlaulu	„	Pohjanmies
Solo: T. Vanhatalo		
Kansanlaulu kissankellosta		Ranta
Tuomittu katti		Törnudd
Vanha sotilaslaulu		Klemetti

Elon taistelussa	Faltin
Paan	Haapalainen
Sydämeni laulu	Sibelius
Mannerheim-marssi	Palmgren
Sota valosta	Turunen

Edellisestä Tampereella käynnistä olikin jo kulunut pitkä aika, omituista kyllä, on kuljettu paljon kaukaisemmillä paikoilla, mutta jätetty läheiset naapurit käymättä. Hyvin mielenkiintoista oli saada nähdä ja kuulla, mitä naapuri sanoisi vierailusta. Annammekin siksi "Aamulehdessä" olevan —rk—nimimerkin puhua:

"Tämä silmämääräiseltä lukemalta 60 miehen vahvuinen laulajajoukko, jota johtaa tohtori Altti Järvinen, on kerrassaan kouluesimerkki siitä, että innokas laulumieli ja kuorokuriin alistuva yhteistahto ovat kvartettilaulun ensimmäinen ehto. Eiväthän Porin kuoron äänivoimat tarkkaan ottaen ole millään tavalla erikoiset — tenoreiden falsettivoittoiset äänet luontuvat hieman jänteettömästi mezzoforte-kaikuun ja bassoissa tuntuu joltistakin karheutta —, mutta kuinka mainiota laulua he sentään esittivätään. Aivan kuulee heidän tarkoin nyansoiduista suorituksistaan, että harjoitustyö on tehty esimerkillisen huolellaasti ja innokkaasti.

Oman muistettavan osuutensa ansaitsee tällöin porilaisten johtaja, tri Järvinen. Hän on ilmetyt musiikkimies vereen ja henkeen: tarkkakorvaainen, iskevärytminen, johtajaotteissaan hillittyliikkeinen ja samalla kuitenkin mukaansatempaava, syyttävä. Miten tuntehikkaasti hän esim. elävöitti Törnuddin loistavaa "Katti" laulua sforzato-korostuksin. Kautta ohjelman, joka muuten oli mielenkiintoisesti vaihtelevansävyinen, johtajan tulkintaosuus oli ratkaisevasti hallitsevana. — Tämä toteaminen, siitäkin huomautettakoon, ei ollenkaan vähennä laulajamiehistön ansioituneisuutta. Kuorotyöhän juuri vaatii yhteen hiileen puhaltamista, ja onnistuukin vain sen toten."

Tamperelainen arvostelu totesi sen, mitä johtaja Satakunnan Kansalle antamassaan haastattelussa 25/9 oli edellyttänyt nim. kuoron tavattoman kehityksen sinä pitkänä aikana, jonka se on ollut Tampereella käymättä. Kuulijakunta, jota oli Kaupungintalon juhlasali täynnä, kiintyi konsertin ensihetkestä mukaan ja vaati monta toistoa. Kukkaistervehdyksen toivat Tampereen Lotta-Kuoro, Mieskuoro "Laulajat", Rautatien Mieslaulajat, SULASOLin Tampereen—Porin piiri ja seka-kuoro Hämeen Laulu. Isäntäkuoro "Laulajat" piti loistavasti huolta kestäyksestä. Jälki-istunnossa Rosendahlissa saadut 31 sähkösanomaa m.m. todisivat, kuinka pidetty tämä P.S.M. sentään on. Se juhla jatkui aamuun saakka eli siihen saakka, jolloin juna lähti Poriin.

Kun viikko oli kulunut edellisestä, sai kuoro itse huolehtia kuorovierailusta. Rauman Mieslaulajat antoivat täällä konsertin 22/10. Samaksi päiväksi oli järjestetty Rauman kunnallismiesten vierailu Porin kaupungin vieraina. Illanvietto konser-

tin jälkeen olikin järjestetty niin, että paitsi vierailevaa kuoroa myöskin mainitut kunnallismiehet olivat siinä mukana. Tämä seikka vaikutti säästävästi kuoron kassaan, koska kaupunki osallistui sangen huomattavasti kustannuksiin. Juhla oli hyvin onnistunut, ja molemmat satamat aivan jättömiä.

Rintamamiesnaisten juhlassa laulettiin 5/11, Heimosoturien juhlassa 30/11, Ammattikoulutalon vihkiäisissä 4/12, Muonituslottain iltamassa 4/12 ja Tarmon 30-vuotisjuhlassa 10/12. Johtaja A. Järvinen edusti kuoroa Kalevalan Laulajien 5-vuotisjuhlassa Helsingissä 2/4 ja Hämeenlinnan Suojeluskunnan Mieskuoron 10-vuotisjuhlassa 6/11. Bassojen järjestämä perhepikkujoulujuhla pidettiin Otavassa 26/11. Silloin ilmestyi Miesten Ääni n:o 2.

Tuntunee, niinkuin kaikessa edelläolevassa jo olisi aivan tarpeeksi kuorotoimintaa yhden lukukauden osaksi, mutta ei kuitenkaan. Säännöllisissä harjoituksissa joka maanantai ja torstai valmisteltiin kirkkokonsertin ohjelmaa, kerittiinpä pitämään jokseenkin kuukauden kestävä harjoitustaukokin välillä. Silti valmistui seuraava konserttiohjelma täyteen kuntoon tapainpäiväksi, jolloin konsertti pidettiin:

24. psalmi	(sov. Haapalainen)	Wennerberg
Joulukello	(sov. Strähle)	Maasalo
Pois maasta matalasta		Rosenmüller
Merimiehen viimeinen matka (sov. Strähle)		Alnaes
Matkamiehen virsi	(sov. Strähle)	Nyberg
Puhe: Rovasti Santavuori		
Virsi 21. Jumalan kunnia luonnossa		Beethoven
Kyrie eleison		Klemetti
Finlandia		Sibelius
Vaeltajan iltarukous		Weber
Oi Kaanaanmaa. Motetti poika- ja mieskuorolle sekä uruille		Haapalainen

Opettaja E. Jartti oli taasen nähnyt paljon vaivaa harjoittaessaan poikakuoron avustamaan edellämäinitun ohjelman viittä ensimmäistä sekä viimeistä laulua. Harjoitussäestyksestä huolehti entiseen miellyttävään tapaan rouva A. Lindroos. Tiirettöri K. Alho säesti esitykset konsertissa ja rovasti A. Santavuori muotokauniilla puheellaan jatkoi erinomaisesti sitä ylevän harrasta mieltä, minkä kuoro oli virittänyt ohjelmansa alkuosalla. Mutta antakaamme myös tuttavamme Satakunnan Kansassa sanoa:

"P.S.M:n toisena joulupäivänä järjestämä konsertti oli ainakin tämän kirjoittajan joulujuhlallisuuksien huippu. En muista koskaan kuulleen laulettun Wennerbergin 24. psalmia sellaisella voimalla ja hartaudella kuin tässä tilaisuudessa. Puolisatapäisen poikakuoron heleän kirkaat, puhtaaksi hiotut äänet sulautuivat jyhkeihin aikamiesten ääniin ja aivan erikoisen harkittuun urkusäestykseen liikuttavan ihanasti.

Viimeisenä oli jälleen V. Haapalaisen "Oi Kaanaanmaa" ja vaikutti se jo paljo selvemältä kuin ensi kertaa kuullessa, joten siitä osasi paremmin nauttiakin."

Arvostelija mainitsee sitten kaikkien tehneen erittäin hyvää työtä, pojista hän sanoo erikseen:

"Ja nuo kirkassilmäiset ja -ääniset pojat, jotka lauloivat todella "sydämen pohjasta" ansaitsevat parhaan, ihailevan kiitoksen. He tuskin tajuaivatkaan, kuinka arvokasta kylvöä he suorittavat."

Kertomuksessa on päästy näin vuoden 1938 loppuun. Ikäänkuin yhteenvetona siitä voitaneen sanoa sihteerin sanoilla seuraavasti: "Kun kuoro vuoden aikana on siis antanut kaikkiaan 7 konserttia, ja niiden ohessa kerinnyt vielä paljoon muuhun, niin ei ainakaan itsesyytökseen liene vähintäkään aihetta, vaan saa se olla tehtyyn työhön tyytyväinen. Saavutukset osoittavat, että kuoro on saavuttanut aikamiehen iän ja että työ siltä luistaa liukkaasti ja sadokkaasti.

Mainittu hyvä menestys johtuu yksin Johtajasta. Hän on luonut tämän kuoron ja väsymättömällä työllä ja innostuksella saattanut sen nykyiseen kuntoon. Johtajan esimerkin velvoitta-

mana täyttäköön joka mies kunnialla oman paikkansa kuorossa!"

1939 Uudenvuodenpäivänä 1939 vietettiin Porin kirkon 75-vuotisjuhlaa. Siellä lauloi P.S.M. Sibeliuksen "Finlandian" ja yhdessä poikakuoron kanssa Wennerbergin "24. psalmin". Myöhemmin samana päivänä suoritettiin tavanomaiset laulutervehdyskäynnit Kaupunginsairaalassa ja Yleisessä sairaalassa. Tältä matkalta päädyttiin puheenjohtajan kotiin, missä lauluin ja puhein kului iltapuoli rattoisasti, jokaisen oli suoritettava jotain ohjelmaa, muutakin kuin mallasjuoman käsittelyä.

Koska yleisön taholta oli kuulunut ääniä, että edellinen kirkkokonsertti ei ollut oikein onnistuneesti sijoitettu aikaan nähden ja että niin ollen oli usea jäänyt tilaisuutta vaille, niin uusittiin se 15 p:nä tammikuuta.

Vuosikokous pidettiin 23 p:nä tammikuuta. Paitsi tavalisia vuosikokousasioita oli kokouksessa käsiteltävänä kuoron 20-vuotisjuhlan pitäminen. Sitä oli Hallitus jo suunnitellut sekä ohjelmaan että aikaan nähden. Vuosikokous hyväksyi Hallituksen ehdotukset sekä antoi sen huoleksi asioiden lähemmän järjestelyn edelleen.

Pohjan-Miesten 10-vuotisjuhlassa 18/3 kuoroa edustivat Altti Järvinen ja H. Fr. Nikki. Mieskuoro Sirkkojen 40-vuotisjuhlassa 24/3 Jyväskylässä oli kuoroa edustamassa ylifaktori K. J. Penttinen. Karjalan Laulun 20-vuotisjuhlassa 24—25/3 Viipurissa oli kuorolla 4 edustajaa, nim. A. Järvinen, T. Vanhatalo, A. Toivonen ja H. Fr. Nikki.

Kuoron traditioihin on kuulunut merkkipäivien vietto Maarianpäivän aikoihin. Niin päätettiin nytkin tehdä, 20-vuotisjuhlakonsertti määrättiin 24 p:ksi maaliskuuta. Tällä kertaa on kuitenkin useistakin syistä jouduttu tämä päätös purkamaan ja siirtämään juhlan vietto ensimmäiseen pääsiäispäivään eli 9 p:ään huhtikuuta. Juhlakonsertissa silloin esitetään seuraava ohjelma:

Kevät keralla päivän kuulakkain	Madetoja
Paan	Haapalainen
Niinkuin ennen	Pesola
Soolo: Eero Leiwo	
Yllätä ikuinen yö	Kuula
Loitsu	Törnudd
<hr/>	
Tuomittu katti	Törnudd
Vid havsstranden	A. Palmgren
Soolo: Sigurd Nordman	
Vanha sotilaslaulu	sov. Klemetti
Mannerheim-marssi	(sov. A. Similä) S. Palmgren
Taiston tiellä	„
<hr/>	
Elon taistelussa	Faltin
Työn laulu	Ranta
Finlandia	Sibelius
24. psalmi	(sov. Haapalainen) Wennerberg
Avustajat: Cygnaeuskoulun poikakuoro	
Rva Alfhild Lindroos	

Hallituksen valmisteluista päätellen näyttää tästä juhlasta tulevan vallan suurenmoinen, vieraita siihen on kutsuttu kaikista Suomen huomatuimmista mieskuoroista ja muutamista sekakuoroista sekä lukuisa joukko yksityisiä, kuoron hyväksi tavalla tai toisella toimineita henkilöitä. Konsertin jälkeen on kuorolla ja kutsuvierailta yhteinen juhlaillanvietto Hotelli Satakunnan ravintolassa.

Kuorossa on nykyään jäseniä 51. Kuoron johtajana on res.-luutnantti Altti Järvinen ja varajohtajana ylifaktori K. J. Penttinen. Kuoron hallintoa hoitaa 8-miehinen Hallitus, johon paitsi kuoron johtajaa ja varajohtajaa kuuluvat tohtori Toivo Vanhatalo puheenjohtajana, kauppias Yrjö Tuulos varapuheenjohtajana

tajana ja taloudenhoitajana, opettaja H. Fr. Nikki sihteerinä, sekä sotilasohjaaja E. Ylätupa, konttoristi R. Hakaniemi ja insinööri K. E. Hagström muina jäseninä. Kuoron tilintarkastajina toimivat nykyään pankkivirkailija V. Salokangas ja konttoristi Edvin Sarin. Äänifiskaaleina toimivat herrat I. Impivaara I tenori, Y. Jyrämä II tenori, V. Salokangas I basso ja T. Hannula II basso. Erikoismestari on konttoripäällikkö A. Nissilä.

Seuraavat laulajat ovat olleet kuorossa mukana koko 20-vuotisen toiminnan ajan:

Aarne Vuorio I tenori,
Yrjö Tuulos I basso,
Alvar Vuorilehto I basso ja
Väinö Taipale II basso.

Näiden lisäksi on kahdenkymmenen vuoden vaivat kestäneenä mainittava kuoron johtaja Altti Järvinen. Perustajajäsenistä Arvo Valio ja Taavi Suominen ovat myös mukana.

Tähän päättyy kertomus Porin Suojeluskunnan Mieskuoron toiminnasta toisella 10-vuotistaipaleella. Lukijaa ehkä kummastuttanee, miksi on otettu kertomukseen mukaan niin paljon sanomalehtiarvostelua kuoron toiminnasta. Kertomuksen tekijään pitkäaikaisena kuoron jäsenenä on vuosien varrella syöpyntyt sellainen ajatus, että sanomalehdissä esitetty julkinen arviointi samoin kuin muidenkin asian taitajien ja tietäjien sanat ovat juuri se mittapuuhun, jonka varaan elämäänsä eteenpäin ajattelevan kuoron on jättäydyttävä ja niiden antamien ohjeiden mukaan eteenpäin ja ylöspäin pyrittävä. Jotta siis olisi helpposti löydettävissä kaikki se tärkeä, mitä kuorosta on sanottu, siksi se on tähän otettu.

Parhaimmat voittonsa on P.S.M. saavuttanut isänmaallisella linjalla, eikä ihme, onhan kuoron jäseniä aina innostanut lämmän isänmaallinen suojeluskuntamieli, ovathan kaikki jäsenet

aktiiviseen toimintaan osaa ottavia suojeluskuntamiehiä. Kuoron työ puolustustahdon lujittamiseksi puolustusväen keskuudessa on epäilemättä ollut ensiarvoisen tärkeä. Suurimerkityksellistä kulttuurityötä musiikkiharrastusten ylläpitäjänä ja laulutaidon korottajana on kuoro tehnyt paikkakunnalla. Sen jäljet tuntuvat syvinä ja kantautuvat laajemmallekin jopa kotimaakunnan ulkopuolellekin.

P.S.M:llä on ollut onni saada pitää johtajanansa tohtori Altti Järvinen, sillä juuri hän on luonut sen oikean yhteisen kuorohengen, jota ilman minkään kuoron työ ei onnistu. Hän on mies, johon aina voi luottaa. Hän on pystynyt oman henkensä hehkuvimman innostuksen ja harrastuksen tulen siirtämään jatkuvasti miehiinsä. Siitä on kehittynyt se eheä yhteishenki, joka kuorossa yhdistää jokaisen miehen säätyyn tai toimeen katsomatta sellaiseksi särkymättömäksi kokonaisuudeksi, jota elähdyttää vain oikea, sora-äänistä tietämätön, ja suojeluskuntahengen läpitunkema laulajamieli.

Nouskoon kuoron tie jalon laulumielen kohottamisessa ja isänmaan rakkauden syventämisessä yhä korkeampana kaarena vieläkin suurempiin saavutuksiin.

Ulvilassa maaliskuulla 1939.

H. F r. N i k k i.

Piirteitä P. S. M:n johdon ja hallinnon vaiheista vv. 1919—1939.

”Esikunta oli ilmoittanut päättäneensä sallia oman laulu-kuoron perustamisen suojeluskunnan yhteyteen, koska tällainen kuoro tulisi antamaan suojeluskunnan työlle virkistävää vaihtelua.”

Näillä sanoilla oli se vaikutus, että 20. 10. 1919 Porin Suojeluskunnan Mieskuoro lähti sille taipaleelle, joka nyt on saavuttamassa 20:n rajapyykkinsä. Vielä oli Porin suojeluskunnan esikunta pyytänyt, että allekirjoittanut ottaisi käsiinsä perustettavan kuoron johdon, koska hän muka oli jo ”kompanianpäällikkönä näyttänyt omaavansa kyvyn pitää yllä kuria ja järjestystä joukossaan”. Tulkkoon heti aluksi mainituksi nyt vasta huomanneeni, että on ollut aivan väärä tapa valita kuoron johtaja jokaisen toimikauden alussa, koskapa esikunta kertakaikkiaan alunperin tarkoitti valitsemansa johtajan jatkuvaisesti toimimaan, ainakin niin kauan kunnes jokin rötös hänen taholtaan aiheuttaisi toimen peruituksen; eihän muidenkaan sk.osastojen päälliköitä valita toimikausittain. Olipa asian laita miten tahansa, seuraavassa tulemme näkemään kuinka kansanvaltaista meidän toimintamme on alunalkaen ollut, vaikkakin moni on ollut havaitsevinaan siinä jopa diktatuuriakin. Edelläviitatussa perustavassa kokouksessa valittiin jonkinlainen neuvostokin johtajan mukana asioita hoitamaan. Ja sattuiipas somasti: tähän johtokuntaan tuli meitä täsmälleen yhdellä 2. bas-solla vahvistettu yksinkertainen kvartetti. Tämä on varsin en-

teellistä, sillä nykyäänhän muodostaa kuoron hallitus kaksinkertaisen kvartetin.

Ensimmäiseen johtokuntaan tulivat kuulumaan: kuoron johtaja, J. N. Vainio, Joel Forsberg, Allan Palmgren ja Artturi Valio. Mitään erikoistehtäviä johtokunnan jäsenille tällöin ei vielä määrätty. Kuoron raha-asioiden hoito ensimmäisen vuoden aikana järjestettiin nähtävästi miten kuten, koska erikoinen rahastonhoitajan toimi vasta toisena vuotena äkättiin tarpeelliseksi. Tähän vastuunalaiseen hommaan valittiin 14. 9. 1920 T. Tuovinen.

Johtokunnan tehtävät muuttuvat yhä monipuolisemmiksi, tarvitaan spesialisteja ja niinpä vuoden 1921 vaalikokous valitsee kuorolle puheenjohtajaksi J. N. Vainion, sihteeriksi Artturi Valion, taloudenhoitajaksi T. Tuovisen ja varajohtajiksi Lauri Lautsian ja J. N. Vainion. Lisäjäseneä edelleen Allan Palmgren.

Historia mainitsee: "Erikoista musiikkilautakuntaa ei katsottu tarpeelliseksi valita, koska johtokunta varsin hyvin kykenisi hoitamaan tämänkin luontoiset asiat ja siis toimimaan samalla musiikkilautakuntana."

Seuraavakin vaalikokous 11. 9. 1922 on siinä suhteessa merkittävä, että puheenjohtajana toimi tällöin ensi kertaa kuoron varsinainen puheenjohtaja. Kuoron taloudenhoito siirtyi uusiin käsiin, Väinö Koskiselle.

Johtokunta on tähän mennessä kuusimiehinen, sillä Joel Forsberg oli 11. 1. 1921 poistunut kuoleman kautta riveistämme.

Vuoden 1923 syyskokous myönsi J. N. Vainiolle sairauden takia virkavapautta ja hänen sijalleen valittiin E. V. Ahonen. Kuitenkin opettaja Ahosen toimikausi kuoron johtokunnassa muodostui lyhytaikaiseksi, sillä jo seuraavan vuoden loka-kuussa oli meillä surullinen tehtävä saattaa hänet maan poveen. Viimemainitussa syyskokouksessa valittiin Paavo Bergius johtokuntaan ja tässä kokouksessa huomattiin myös, että tämän-

kaltaisilla yhtymillä on piintyneenä tapana valita myöskin tilintarkastajia. Eric F. Boman ja John Vieweg huomattiin varsin sopiviksi ja tarkkasilmäisiksi miehiksi. Tämän toimikauden aikana jättäytyi Allan Palmgren vähitellen pois aktiivisesta kuorotoiminnasta lisääntyneen työtaakan ja heikontuneen terveytensä vuoksi.

Vuoden 1924 syyskokous tuo taasen kuorolle uuden virkailijan: varapuheenjohtajaksi valittiin Arvo Valio.

Edelleen mennessä näyttää kuoron johtokunnalla olleen pyrkimys yhä suurempaan täydellisyyteen. Lukumäärä kahdeksan saavutetaan 14. 9. 1925 ja Paavo Wahlroos on tämä kahdeksas.

Pienellä keikauksella vuoden 1926 kokous tekee johtokunnasta puhtaan kaksinkertaisen kvartetin, puhtaan ainakin johtokunnan omasta mielestä. Johtokunta on tällä hetkellä seuraavan näköinen: Koskinen, Toivo Vanhatalo, Järvinen, Lautsia, Artturi Valio, Arvo Valio, Vainio ja Bergius.

Toimintakaudet 1927—1929 toivat kuorolle kaksikin raskasta menetystä: 28. 5. 1928 taittui Allan Palmgrenin elämänlanka ja 4. 9. 1929 oli Lauri Lautsian vuoro. Erittäinkin viime mainitun poismeno oli kuorolle vaikea isku; monivuotisena solistina hän oli melkeinpä korvaamaton ja varajohtajan ominaisuudessa hänen taitonsa ja kuorokokemuksensa olivat erikoisen korkea-arvoiset, niin että hänen jättämänsä paikka oli varsin vaikeasti täytettävissä. Kuitenkin kuoroa jälleen lykästi: K. J. Penttisestä saatiin oiva varajohtaja, joka siitä lähtien on vaivojaan säästämättä ja suurella asiantuntemuksella hoitanut tärkeän postinsa.

Yhä edelleen tekee tuoni työtänsä: 30. 5. 1930 poistuu Artturi Valio joukostamme. Hänen kymmenvuotinen satoisa työ kautensa kuoron sihteerinä on erikoisella tunnustuksella mainittava. Saman vuoden kokous 4. syyskuuta löytää Artturi Valion työtä jatkamaan H. Fr. Nikin. Parempaa vaalia tuskin

voi sattua. Ne onnelliset, jotka ovat saaneet kuulla "Pitkän Nikin" laatimat monet pöytäkirjat ja vuosikertomukset näiden yhdeksän vuoden aikana, voivat entisen teatterijohtajan tavoin sanoa: "gör bättre själv!".

Nyt seuraa kuoromme elämässä useampi vuosi, jolloin vaa-leja toimitettaessa kuului ainoastaan: "vanhat vaa!" Entinen johtokunta otti tämän tavallaan kuin luottamuslauseeksi ja osoittaakin se, että kuoro luotti vankasti johtoonsa ja toiselta-puolen on se myös merkinä siitä, että kuoron johto suurin piirtein oikein ratkaisi ne tehtävät, jotka sille oli asetettu.

Syysk. 11. p:nä 1934 valittiin kuoron puheenjohtajaksi Toivo Vanhatalo. Hänen tähän asti viisivuotisen puheenjohtajakau-tensa aikana on kuoromme nauttima arvonanto ja kannatus yhä vahvistunut ja laajentunut. 2. basson johtokuntaedustuksessa tapahtui henkilövaihdos: Bergius luovutti paikkansa K. E. Hag-strömille.

Nyt sattuu omituinen tapaus. 9. 9. 1935 on kuorolla yht-äkkiä hallitus. Asia oli näet niin, että kuoromme johtohenkilöt muissa kaupungeissa vieraillessaan olivat saaneet omituisen päähänpiston. Muualla puhutaan vain "hallituksesta ja halli-tuksesta", miksei meilläkin, ja niinpä Nikki erään johtokunnan pöytäkirjan aloittaakin: "Pöytäkirja tehty P.S.M:n ensimmäisen hallituksen ensimmäisessä kokouksessa — —." Tosin kuultiin kuoron keskuudesta tämän johdosta paljon merkitsevää muti-naa, mutta mikäpä siinä, aika kaikki tasoittaa.

Seuraavat kolme toimintavuotta ovat nekin tuoneet muka-naan muutoksia hallituksen kokoonpanossa. Nykyään muo-dostavat hallituksen seuraavat laulajat äänittäin luetellen: Van-hatalo, Einari Ylätupa, Järvinen, Penttinen, Nikki, Yrjö Tuu-los, Hagström ja Raf. Hakaniemi. Tällävälän on J. E. Jartti kuulunut hallitukseen toimikauden 1936—1937 varapuheen-johtajan ominaisuudessa ja Tuulos taloudenhoitajana sekä syk-

systä 1938 myös varapuheenjohtajana. Vuoden 1937 toimi varapuheenjohtajana Hagström.

Lienee mielenkiintoista nähdä kuinka monta vuotta kukin P.S.M:n hallituksen jäsen on hoitanut tehtävänsä:

Järvinen	20	vuotta
Vainio	17	„
Koskinen	14	„
Vanhatalo	13	„
Arvo Valio	12	„
Bergius	11	„
Artturi Valio	10	„
Penttinen	10	„
Nikki	9	„
Lautsia	8	„
Hagström	5	„
Palmgren	4	„
Tuulos	3	„
Ylätupa	3	„
Tuovinen	2	„
Hakaniemi	2	„
Forsberg	1	„
Wahlroos	1	„
Jartti	1	„

Edellä on ollut puhe yksinomaan hallituksesta, mutta teki-
sin väärin jos sivuuttaisin sen virkakunnan, jonka kanssa minä
olen ollut melkeinpä jokapäiväisessä kosketuksessa. Tämän
virvakunnan kaikki jäsenet ovat suuria "fiskaaleja", joiden teh-
tävänä on kunkin "äänessään valvoa, että kuoron päätöksiä
ja johtajan määräyksiä noudatetaan." On tosiaan P.S.M:llä
ollut hyvä onni viskaalien vaalissa. Monet heistä ovat pitkän
toimikautensa aikana saavuttaneet harvinaisen ammattitaidon.
Kenties tässä voi tulla kysymykseen myös selvänäköisyyden

omistaminen, sillä miten muuten olisivat selitettävissä ne monet tapaukset, jolloin viskaali täsmälleen tietää millaisessa olo-tilassa kukin kuorolainen kulloinkin oleskelee ja näin ollen voi johtajalle milloin tahansa antaa meriselityksen äänensä maallista vaelluksesta.

Seuraavat aikamäärät voinevat todistaa virkaiän perusteella saavutettua ammattituntemusta:

1. tenori	Aarne Vuorio	8 vuotta
	Ilkka Impivaara	6 ..
	Väinö Koskinen	4 ..
	Toivo Tuovinen	2 ..
2. tenori	Yrjö Jyrämä	9 ..
	Edvin Sarin	5 ..
	Yrjö Heinonen	3 ..
	Edv. Berglund	1 ..
	Taavi Suominen	1 ..
	Aarno Airio	1 ..
1. basso	Yrjö Tuulos	12 ..
	E. V. Andersin	5 ..
	Veijo Salokangas	3 ..
2. basso	Raf. Hakaniemi	12 ..
	Niilo Mantere	6 ..
	Georg Åhman	1 ..
	Tauno Hannula	1 ..

Kuorolla on vielä eräs virkailija, joka viime vuosina on huomattu varsin tarpeelliseksi. Vuoden 1937 vaalikokous asetti virkaansa erikoismestari Tauno Salokankaan. Tämän toimen haltijalta ei vaadita mitään spesiaalitietoja eikä -taitoja, vaan hänen tulee olla sisällä kaikissa asioissa. Jos kuka kuoron toimihenkilöistä jossakin asiassa tulee ymmälle, että kuinka tämäkin asia hoidetaan, niin mikäpäs sen yksinkertaisempaa kuin kääntyä erikoismestarin puoleen, joka aina asiantunte-

muksella ja auliisti on neuvojaan ja apuaan jakamassa. Komisario Salokangas ei kuitenkaan muitten virkatointensa takia voinut omistautua tähän tehtävään vuotta kauempaa, joten tämä vastuunalainen ja paljon puuhaa antava toimi nykyään on Aarne Nissilän hallussa.

Jaa ettäkö minkälaiset ovat tämän korporation säännöt ja muut pykälät. Tähän mennessä emme ole tulleet tarvinneeksi sellaisia ollenkaan. On niin mukava toimia, kun mikään ei ole tulkinnan varassa.

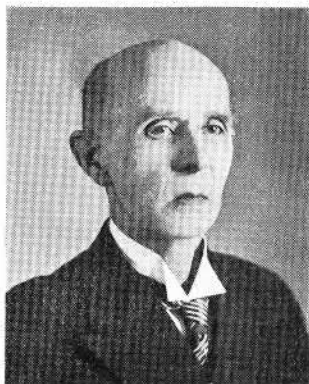
"Ahkeruus on aina ollut tunnussanamme, korkea taiteellinen taso päämäärämme ja isänmaallinen, toverillinen henki johtotähtemme."

Altti Järvinen.

Kuorossa alusta asti toimineet perustajajäsenet.

Altti Järvinen.

Väinö Taipale.

Aarne Vuorio.

Alvar Vuorilehto.

P. S. M:n naiset.

Porin Suojeluskunnan Mieskuoro on elänyt kuluneet 20 vuotta monien onnellisten tähtien alla.

Kirkkaimpien ja onnellisimpien tähtien sarjaan, P. S. M:n koossapitäviin voimiin, kuuluu eittämättä kuoromme naiset. Vaikkakin P. S. M. on mieskuoro, niin siitä huolimatta on sen kehitykselle ja saavutuksille ollut suuriarvoinen se myötämielinen suhtautuminen, joka kuorolaistemme arv. rouvien taholta on vuosien kuluessa kuoron osaksi tullut. He ovat aina ymmärtämyksellä suhtautuneet miestensä lauluharrastuksiin ja erikoisesti P. S. M:n jäsenyyteen sekä kaikin tavoin helpottaneet heidän työskentelyään kuoron hyväksi. He ovat myöskin osoittaneet vilpittöntä halua lukeutua siihen suureen perheeseen, jonka P. S. M. muodostaa. Näin on ollut yleensä kaikkien kuoromme naisten laita, mutta muita kirkkaimmin erottuvat tästä "tähtitarhasta" muutamat, joista erikoisesti tahdomme tämän yhteydessä mainita.

Alkaaksemme hänestä, jota P. S. M. kaipauksella muistelee, koska hän on lähtenyt niihin tähtitarhoihin, josta ei paluuta ole, mainitsemme tohtorin rouva Salli Vanhatalon. Hän oli kuoromme "jäsen" sen alkuvuosista lähtien, sen harras ja ymmärtäväinen ystävä. Hänelle oli Luoja lahjoittanut rakastavan, uhrautuvan ja lämpimän sydämen, josta ensisijassa saivat nauttia hänen läheiset omaisensa, mutta sen asteikko oli niin laaja, että sen säteilevästä lämmöstä riitti runsain mitoin m.m. P. S. M:lle. Ne monen monet kuoromme illatsut y.m. hänen

kaupunki- kuten kesäkodissaankin, joissa hän toimi vieraanvaraisena ja herttaisena emäntänä, ovat todistuksena sellaisesta uhrautuvaisuudesta, joihin ainoastaan lämminsieluisen voi antautua. Arvaamattoman arvokkaat olivat myöskin ne monet viisaat, huumorilla maustetut ohjeet, jotka hän kuoromme johdolle monasti aivan tietämättäänkin antoi. Ja kuinka tuntuikaan kodikkaalta ja turvalliselta, kun näki Salli-rouvan seuraamassa hymysuin "poikiensa" konserttia vieraallakin maaperällä.

Salli Vanhatalo.

Hän oli yksi niistä "onnen maskoteista", jotka kuorolla on ollut onni ja ilo omistaa toimintansa aikana. Säilytämme muistossamme Salli Vanhatalon valoisan ja rehdin luonteen sekä ymmärtävän myötätunnon, josta suurimpana todistuksena on hänen viime-sairasvuoteeltaan konserttiimme lähettämä tervehdys:

Sylvi Järvinen.

Kiitos Sinulle, kiitos Teille kaikille siitä mitä niin monta kertaa olette antaneet iloon ja suruun, älkää väsykö vaan jatkakaa, siunaus on myötä.

*

P. S. M:n varsinaisena Äitini ä tahdomme mainita johtajamme tohtorin rouvan Sylvi Järvisen. Hänen vielä ollessaan nuorikkona sai hän huolehdittavakseen suuren ja moninaisen poikajoukon. Tämä ei varmaankaan ollut mikään help-

po tehtävä, mutta Sylvi-rouvan välitön ja suora luonne voitti heti ensi näkemältä poikien myötätunnon ja siksi myöskin on kiintymys ollut molemmin puolista koko kuoron olemassaoloajan. Kuten todellinen perheen Äiti, niin on Sylvi-rouvakin rakkaudella ja kiinnostuneesti seurannut poikiensa edesottamisia, iloinnut voitoista ja surrut menetyksistä, rohkaissut ja innostanut heitä. Hän ja hänen kotinsa on ollut P. S. M:n keskipiste, henkilö johon luotamme ja paikka mihin menemme kuin kotiimme. Sylvi Järvinen on rehti ja lämminsydäminen toveri kaikille kuorolaisille, jota ilman tuskin kuoromme olisi näin ehjähenkinen ja "kotirakas" kuin se nyt on.

Hartain toivomme on, että Sylvi-rouva vielä kauan jaksaa hoivata ja ymmärtää meitä suuria poikia.

Hän on myöskin toinen niistä P. S. M:n onnen maskoteista, joiden myötätunto meitä kaikkialle seuraa.

*

Mutta "trio" ei olisi ehjä ellei siihen liitettäisi tohtorin rouva Ulla Lautsian nimeä. Mikä musiikin ymmärtämys liittyykään

Ulla Lautsia.

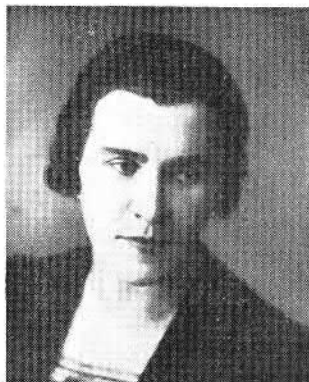
Ulla Lautsiaan. Varmaankin oli musiikki yksi niistä päävaikuttimista, jotka olivat aikanaan yhdistäneet yhteen kaksi niin herttaista epäitsekästä ihmistä kuin Ulla ja Lauri Lautsian. Sitä suurta menetystä, joka kuoroamme kohtasi tohtori Lauri Lautsian poistuttua riveistämme, on Ulla-rouva tahtonut parhaan kykynsä mukaan lieventää. Hän oli kiintynyt P. S. M:n niin lujin sitein, ettei tuonikaan kyennyt niitä katkaisemaan, ja siksi hän onkin käy-

nyt kuorolaisille rakkaaksi "pikku-Äidiksi". Hänen terve musikaalinen vaistonsa on antanut monasti arvokkaita viitteitä, ja hänen vaatimaton sekä välitön persoonansa ilahduttanut monia "perhekokouksiamme". P. S. M. on rouva Lautsian lempilapsi, siitä on eletty kaksikymmenvuotiskausi todistustäyteinen. Halumme olisi laulun sävelin edes hetkeksi tasoittaa hänen elämänsä taivalta ja siten palkita osaksemme tulleen kiintymyksen.

Rouva Lautsia on kolmas P. S. M:n "onnen maskotti", joka kaikessa toivoo kuoromme parasta.

*

Palopäällikön rouva Alfhild Lindroos on ollut P. S. M:n kapellimestarina kuoromme alkuajoilta alkaen. Affi-rouva on "täysi-
verinen P. S. M:läinen", harras ja hienovarainen kuoromme ystävä. Hän on vaivojaan ja aikaansa säästämättä ansiokkaasti avustanut kuoroamme useissa konserteissa, samoin rikastuttanut juhla-iltamiamme arvokkailla musiikkinumeroilla. P. S. M. on kutsunut rva Lindroosin "rivimiehekseen" luovuttamalla hänelle kuoromme hopeamerkin, ainoa tapaus laatuaan, ja toivoo saavansa edelleenkin sulkea hänet "toveripiiriinsä".

Alfhild Lindroos.

*

P. S. M. elää ja toimii onnellisten tähtien alla, koska sillä on naistenmyötätunto myötä.

Rivimies.

I k u n n i a j ä s e n

PROFESSORI HJ. NORDLING-NORTAMO.

13/6 1860. 30/11 1931.

Viimeisten vuosikymmenien aikana oli tohtori Hj. Nordling-Nortamo ei ainoastaan Porin ja Satakunnan vaan koko maamme huomatuimpia kulttuuripersoonallisuuksia. — Sitä todistaa hänelle 70-vuotispäivänään suotu professorin arvonimikin. — Hänen lahjakas sielunsa hallitsi ei ainoastaan kirjallisuutta ja musiikkia vaan melkeinpä tieteen ja taiteen kaikkia eri aloja. Oli siis itsestään selvää, että kuoromme heti ensimmäisestä alusta lähtien sai hänestä innostuneen ystävän ja auttajan. Kun tuli kysymys kuoromme omasta laulusta, kirjoitti Nortamo sen sanat. Kun tarvitsimme käännöksiä laulujen sanoihin, oli hän valmis ne laittamaan. Kun piti keksiä iloista ohjelmaa illanviettoihimme, kirjoitti hän tinttamareskeja, näytelmiä, vuoro-keskusteluja, lauluja, ja sanalla sanoen: oli aina ja kaikessa meidän apunamme.

Kiitollisena tästä kävi P.S.M:n Hallitus in corpore laulu-tervehdyksellä Nortamon luona Hjalmarin päivän aamuna 20/11 1926, kutsui hänet kunniajäsenekseen ja kiinnitti kuoron kultaisen merkin hänen rintaansa. Ikimuistoinen on mukanaolleille tämä hetki. Ylpeänä kantoi Nortamo merkkiämme. Hänen kuolemansa jälkeen luovutti perikunta merkin meille takaisin ja annoimme kiinnittää sen siihen hopeahaarikkaan, jonka kuoro antoi muistoksi johtajalleen Altti Järviselle 15-vuotiskonsertissa.

Nortamon koti oli vieraanvarainen ja aina avoin kuorolaisille. Siellä ei koskaan ollut ikävää. Isännän räiskyvä huumori ja iloinen hyvätuulisuus tempasi juroimmankin mukansa. Kaikesta tästä lankeaa suuri kiitollisuutemme myöskin perheen emännälle, professorinrouva *Mimmi Nordlingille*, jonka herttaista olemusta emme koskaan unohda.

Nyt ovat he molemmat pois. Olemme saattaneet heidät sinne, "ikivanhan, herttaisen Rauman" kalmistoon, jonne he olivat lepokammionsa valinneet.

Nortamo on suomentanut vanhan ylioppilaslaulun "Caudamus igitur". Siinä on säkeistö, jonka eteen hiljennymme:

"Missä ovat entiset
Vanhat ystävämme,
Ehkä tähtimaailmoissa
Tumman tuonen kartanoissa,
Turha kyselymme."

T. V.

II kunniajäsen

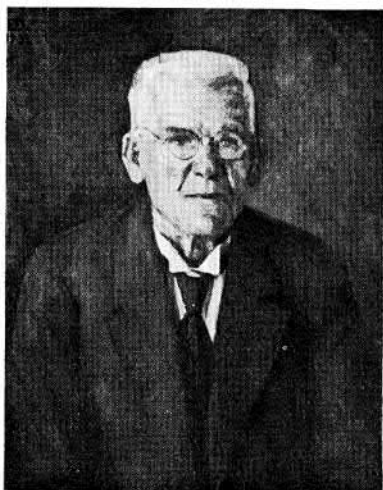
DIRECTOR CANTUS ULRIK JÄRVINEN.

23/4 1856. 25/12 1937.

Kas tässä mies, jonka kunniajäsenyys on ansaittu "tositeolla". Tirehtööri Ulrik Järvinen on P.S.M:lle lahjoittanut

Hj. Nortamo.

Ulrik Järvinen.

enemmän kuin kukaan muu kuolevainen voi tehdä. Hän on antanut elävän hengen ja perinnöksi suuret musikaaliset lahjat sille miehelle, johtajallemme Altti Järviselle, jonka ansiosta P.S.M. tällä hetkellä luetaan maamme valiokurojen joukkoon. Sävelten maailma oli Ulrik Järviselle erinomaisen rakas. Ne olivat juhlahetkiä, jotka kuoromme sai viettää hänen seurassaan. Uskollisesti oli hän mukana konserteissamme ja illanvietoissamme opastaen ja innostaen meitä jatkuvaan toimintaan. "Hyvät veljet", hän tapasi usein sanoa, "te ette itse tiedä, kuinka suuriarvoista työtä te teette".

Viimeisen kerran kuunteli tirehtööri Järvinen laulua lokakuun 5 p:nä 1937, kun me Harjavallassa käydessämme pyysähdyimme laulamaan hänen kotinsa ikkunan alle. Siinä seisoi hän taudin runtelemana, mutta hänen palava sielunsa nautti sävelten tenhosta — kolme kuukautta sen jälkeen lauloimme hänen pariensa ääressä "Vaeltajan iltarukouksen" siinä tempelissä, jossa hänen äänensä oli heleänä kaikunut hänen pitkän työpäivänsä ajan.

Minkälaisena Tirehtööri Järvisen oppivat tuntemaan hänen kylänmiehensä, jätän sananvuoron Maisteri Antero Lammisselle, jonka lapsuuden koti oli Järvisen lähin naapuri, ja joiden ystävyyssuhde jatkui elämän pituisena:

Ulriikki Järvinen oli elävä ja innostuva ihminen. Vanhuuden päiviin asti hän säilytti hilpeän, elämäniloa sädehtivän

nuorukaismielensä. Hänelle oli vierasta kaikki ahtaus ja elämänkielteisyys. Elämän ja ikuisuuden syvimpiäkin kysymyksiä hänen selvyyttä kaipaava henkensä kyllä palavasti tutkisteli ja kirjojen kirja, jonka hän moneen kertaan oli lukenut, antoi hänelle yhä uutta ja uutta mietteiden aihetta. Näistä mietteistään hän perin mielellään vaihtoi ajatuksia ja väitteli niiden kanssa, joita samat tutkistelemukset kiinnostivat. Mutta täysin innoin hän oli myös mukana iloisessa kaskuilussa, ensimmäisenä riemullisena juttujen kertojana, jonka seuraan varsinkin kotipitäjän pitopaikoissa kaikki miesväki pyrki.

Ulrikki Järviselle oli annettu semmoinen erinomainen kumminlahja, että hän aina osasi luoda viihdykkyyttä ympärilleen. Hänellä oli kyky itkeä itkeväisten kanssa ja nauraa nauravainten kanssa, niinkuin sana käskää. Tämmöiset ilonsoihtujen sytyttävät ja suruihimme sulautuvat ihmiset ovat harvinaisia. Ulrikki Järvinen oli niitä ja senvuoksi hänen muistonsa mieluisena säilyi niiden keskuudessa, jotka hänet tunsivat.

T. V.

TOHTORI LAURI LAUTSIA.

P.S.M:n varajohtaja ja solisti Jumalan armosta.

Vielä 10 vuoden takaakin väikky mielessämme kuva "Pappa" Lautsiasta yhtä elävänä ja pirteänä, kuin olisi hän vasta ollut seurassamme. Kuoromme ensimmäisenä vuosikymmenenä oli hän tekijä, joka antoi erikoista loistoa ja mainetta P.S.M:lle. Musikaalisuudessa, tempperamentissa, tosi toveruudessa ja äänen jaloudessa ei ole ollut eikä tule toista hänen vertaistaan.

Hänen laulaja- ja johtajamaineensa oli jo varmennettu Y.L:ssä ja Suomen Laulussa. "Se Porin musikaalinen trio,

Lauri Lautsia.

Pappa, Altti ja Toivo", joka ehti yhdessä soittaa vajaan vuosikymmenen, muodostaa oman kapittelinsa P.S.M:n historiasa. Sangen läheisenä liittyy tähän seuraan myöskin Nortamo. Useasti oli silloin tunnuksena: "Päiväs jos pitkä on ollut, niin yön lyh'eksi sulle ma teen." Nopeasti vaihtui ilta aamuun, kun oli päästy yhdessä soittamaan.

Parhaat on kutsuttu pois.
"Pappa" vei mukanaan soiton,
meille jäi vain ihanat, unohtumattomat muistot.

T. V.

Porin Suojeluskunnan Mieskuoron KONSERTIT:

1. 5. 1920 Vappukonsertti Porin Teatteritalossa.
16. 5. 1920 Porin V.P.K:n talossa.
11. 7. 1920 Rauman Yhteislyseossa.
14. 3. 1921 Porin V.P.K:n talossa.
19. 3. 1921 Lauttakylässä.
3. 4. 1921 Sampo-teatterissa Porissa.
18. 6. 1921 Pomarkussa.
16. 12. 1921 Porin V.P.K:n talossa.
8. 1. 1922 " " "
22. 1. 1922 Rauman Yhteislyseossa.
5. 5. 1922 Porin V.P.K:n talossa.
7. 5. 1922 " " "
9. 7. 1922 Harjavallassa.
28. 2. 1923 Porin V.P.K:n talossa.
18. 3. 1923 " " "
7. 12. 1923 " " "
9. 12. 1923 " " "
16. 12. 1923 Rauman Yhteislyseossa.
15. 3. 1924 Porin V.P.K:n talossa (5-vuotiskonsertti).
12. 4. 1924 Kokemäellä.
13. 4. 1924 Tyrvällä.
27. 4. 1924 Tampereen Kaupungintalon juhlasalissa.
27. 11. 1924 Porin V.P.K:n talossa.
30. 11. 1924 Porin Sampo-teatterissa.

14. 12. 1924 Rauman Yhteislyseossa.
 3. 3. 1925 Porin V.P.K:n talossa.
 21. 3. 1925 Helsingissä Yliopiston juhlasalissa.
 8. 12. 1925 Jean Sibeliuksen 60-vuotispäivän johdosta Porin V.P.K:n talossa.
 15. 12. 1925 Porin V.P.K:n talossa.
 4. 4. 1926 Requiemin esitys Porin kirkossa.
 13. 5. 1926 Requiemin esitys Turun Mikaelin kirkossa.
 13. 5. 1926 Turun Akatemiatalon juhlasalissa.
 29. 6. 1926 Maataloustuottajain juhlassa Kirjurinluodossa.
 24. 10. 1926 Kiukaisten seuratalossa.
 18. 2. 1927 Porin V.P.K:n talossa.
 19. 5. 1927 " " "
 22. 5. 1927 Vaasan Kaupungintalon juhlasalissa.
 24. 11. 1927 Porin V.P.K:n talossa.
 4. 12. 1927 Rauman Yhteislyseossa.
 17. 6. 1928 Merikarvian Kino-teatterissa.
 9. 9. 1928 Reposaaaren kansakoulussa.
 19. 10. 1928 Porin Suojeluskunnantalossa.
 3. 11. 1928 Helsingin Yliopiston juhlasalissa.
 16. 12. 1928 Lauttakylässä.
 27. 1. 1929 Porin Suojeluskunnantalossa (Porin Näyttämön hyväksi).
 22. 3. 1929 Porin Suojeluskunnantalossa (10-vuotiskonsertti).
 9. 5. 1929 Nakkilassa.
 9. 5. 1929 Kokemäellä.
 28. 2. 1930 Porin Suojeluskunnantalossa.
 9. 3. 1930 " "
 29. 3. 1930 Noormarkussa.
 30. 6. 1930 Satakunnan Nuorisoseurain Liiton Laulu- ja soittojuhliilla Luvialla.
 14. 9. 1930 Reposaaarella.
 27. 11. 1930 Porin Suojeluskunnantalossa.

25. 1. 1931 Porin Suojeluskunnantalossa.
25. 3. 1931 Porin kirkossa.
3. 5. 1931 Satakunnan Parantolassa.
4. 10. 1931 Kauvatsalla.
4. 10. 1931 Tyrvällä.
11. 12. 1931 Porin Suojeluskunnantalossa.
7. 2. 1932 Porin V.P.K:n talossa.
15. 4. 1932 Porin Suojeluskunnantalossa.
8. 5. 1932 Merikarvialla.
8. 5. 1932 Kristiinassa.
26. 5. 1932 Satakunnan Parantolassa.
31. 10. 1932 Porin Suojeluskunnantalossa.
5. 11. 1932 Kuopiossa.
6. 11. 1932 Jyväskylässä.
11. 12. 1932 Kankaanpäässä.
11. 12. 1932 Parkanossa.
4. 4. 1933 Porin Suojeluskunnantalossa.
24. 6. 1933 Satakunnan Nuorisoseurain Liiton Laulu- ja soittojuhilla Ulvilassa.
5. 10. 1933 Satakunnan Parantolassa.
3. 12. 1933 Uudessakaupungissa.
3. 12. 1933 Turun Akatemiatalon juhlasalissa.
23. 3. 1934 Porin Suojeluskunnantalossa (15-vuotiskonsertti).
5. 10. 1934 Satakunnan Parantolassa.
5. 10. 1934 Harjavallan Piirisairaalassa.
15. 3. 1935 Porin Suojeluskunnantalossa.
23. 3. 1935 Lahdessa.
24. 3. 1935 Viipurissa.
30. 6. 1935 Satakunnan Nuorisoseurain Liiton Laulu- ja soittojuhilla Harjavallassa.
5. 7. 1935 Porin Pallokentällä (Lottapäivät).
8. 12. 1935 Jean Sibeliuksen 70-vuotispäivän johdosta Porin Suojeluskunnantalossa.

- 8. 5. 1936 Porin Suojeluskunnantalossa.
- 16. 5. 1936 Vaasan Kaupungintalon juhlasalissa.
- 2. 11. 1936 Harjavallan Piirisairaalassa.
- 2. 11. 1936 Satakunnan Parantolassa.
- 23. 4. 1937 Porin Suojeluskunnantalossa.
- 5. 10. 1937 Harjavallan Piirisairaalassa.
- 5. 10. 1937 Satakunnan Parantolassa.
- 30. 10. 1937 Rauman Yhteislyseossa.
- 16. 1. 1938 Porin kirkossa.
- 6. 2. 1938 " "
- 12. 4. 1938 Porin Suojeluskunnantalossa.
- 5. 10. 1938 Harjavallan Piirisairaalassa.
- 5. 10. 1938 Satakunnan Parantolassa.
- 15. 10. 1938 Tampereen Kaupungintalon juhlasalissa.
- 26. 12. 1938 Porin kirkossa.
- 15. 1. 1939 " "
- 9. 4. 1939 Porin Suojeluskunnantalossa (20-vuotiskonsertti).

Kuoron jäsenet

20-vuotiskautena 1919—1939.

Kunniajäsenet:

Nordling, Hj., piirilääkäri, kirjailija, Pori.
Järvinen, Ulrik, tirehtööri, Harjavalta.

Johtaja:

Järvinen, Altti, hammaslääkäri, Pori, s. 1919—k. 1939.

Varajohtajat:

Lautsia, Lauri, s. 1921—k. 1929.
Vainio, J. N., s. 1919—k. 1923.
Penttinen, K. J., s. 1929—k. 1939.

Hallituksen jäsenet:

Ahonen, E. V., s. 1923.
Bergius, Paavo, s. 1923—k. 1934.
Forsberg, Joel, s. 1919—k. 1920.
Hagström, K. E., s. 1934—k. 1939.
Hakaniemi, Rafael, s. 1937—k. 1939.
Jartti, Emil, s. 1936—k. 1937.
Järvinen, Altti, s. 1919—k. 1939.
Koskinen, Väinö, s. 1922—k. 1936.
Lautsia, Lauri, s. 1921—k. 1929.
Nikki, H. Fr., s. 1930—k. 1939.
Palmgren, Allan, s. 1919—k. 1923.

Penttinen, K. J., s. 1929—k. 1939.
Tuovinen, Toivo, s. 1920—k. 1922.
Tuulos, Yrjö, s. 1936—k. 1939.
Wahlroos, Paavo, s. 1925—k. 1926.
Vainio, J. N., s. 1919—k. 1936.
Valio, Artturi, s. 1919—k. 1930.
Valio, Arvo, s. 1924—k. 1936.
Vanhatalo, Toivo, s. 1926—k. 1939.
Ylätupa, Einar, s. 1936—k. 1939.

Puheenjohtajat:

Vainio, J. N., s. 1921—k. 1934.
Ahonen, Ernst, s. 1923.
Vanhatalo, Toivo, s. 1934—k. 1939.

Varapuheenjohtajat:

Valio, Arvo, s. 1924—k. 1936.
Jartti, Emil, s. 1936—k. 1937.
Hagström, K. E., s. 1937—k. 1938.
Tuulos, Yrjö, s. 1938—k. 1939.

Taloudenhoitajat:

Tuovinen, Toivo, s. 1920—k. 1922.
Koskinen, Väinö, s. 1922—k. 1936.
Tuulos, Yrjö, s. 1936—k. 1939.

Sihteerit:

Valio, Artturi, s. 1921—k. 1930.
Nikki, H. Fr., s. 1930—k. 1939.

Erikoismestarit:

Tauno Salokangas, s. 1937—s. 1938.
Aarne Nissilä, s. 1938—k. 1939.

Solistit:

Almi, Alfons
Andersson, K. J.
Enlund, Paul
Forsman, Väinö
Koskinen, Väinö
Lautsia, Lauri
Leivo, Eero
Nordman, Sigurd
Poijärvi, T.
Soini, Oiva
Sola, Väinö
Tamminen, Mauno
Teittinen, Heikki
Vanhatalo, Toivo
Vartia, Pauli
Viikari, Vilho

Viskaalit:

I. tenorin viskaalit:

Vuorio, Aarne, 1919—1920, 1926—1933.
Tuovinen, Toivo, 1920—1922.
Koskinen, Väinö, 1922—1926.
Impivaara, Ilkka, 1933—1939.

II. tenorin viskaalit:

Berglund, E., 1919—1920.
Suominen, Taavi, 1920—1921.
Heinonen, Yrjö, 1921—1924.
Airio, Aarno, 1924—1925.
Sarin, Edvin, 1925—1929.
Jyrämä, Yrjö, 1929—1939.

I. basson viskaalit:

Tuulos, Yrjö, 1919—1925, 1929—1934.
 Andersin, E. V., 1925—1929.
 Salokangas, Veijo, 1934—1939.

II. basson viskaalit:

Ähman, Georg, 1919—1920.
 Mantere, Niilo, 1920—1926.
 Hakaniemi, Rafael, 1926—1938.
 Hannula, Tauno, 1938—1939.

Nykyiset toimivat jäsenet:

I tenori:

Andersson, Karl Jeremias	17 $\frac{1}{2}$ v. k.	1920.	15-vuotismerkki
Eloranta, Vieno Armas	5 ..	s. 1934.	
Forsberg, Nils-Joel	12 ..	s. 1927.	10- ..
Honkasalo, Armas Vieno	5 ..	s. 1932.	
Impivaara, Ilkka Iilos	9 ..	s. 1930.	
Kaisla, Kylvö	3 ..	s. 1935.	
Saarneva, Ernst Edi	2 ..	s. 1937.	
Toivonen, Artturi Taavi	14 ..	s. 1925.	10-vuotismerkki
Vanhatalo, Toivo Henrik	19 ..	s. 1920.	15- ..
Vuorio, Aarne Erik	20 ..	s. 1919.	20-v.m. perustaja
Ylätupa, Einar	16 ..	s. 1922.	15-vuotismerkki
Yrjölä, Väinö	12 ..	s. 1927.	10- ..

II tenori:

Järvinen, Altti Johannes	20 v. s.	1919.	20-v.m. perustaja
Jyrämä, Yrjö Teodor	13 ..	s. 1926.	10-vuotismerkki
Kalpa, Armas Rafael	2 ..	s. 1937.	
Leisio, Yrjö	18 ..	s. 1921.	15-vuotismerkki
Lindroos, Lauri Konrad	18 ..	s. 1921.	15- ..

Merisalo, Jonas Valle	8 v. s.	1931.	
Karumo, Erkki Kyros	4½ „ k.	1933.	
Penttinen, Kalle Johannes	12 „ k.	1927.	10-vuotismerkki
Rantasala, Väinö Ilmari	10 „ s.	1929.	10- „
Salokangas, Kalle Heikki	7 „ s.	1932.	
Sarin, Edvin Karl	15 „ s.	1924.	15-vuotismerkki
Suominen, Taavi Ilmari	8 „ s.	1919.	Perustajajäsen

I b a s s o:

Airo, Sakari	2 v. s.	1937.	
Hietikko, Eero August	6 „ s.	1933.	
Lindstedt, Harry Valdemar	7 „ k.	1932.	
Nikki, Hannu Fredrik	16 „ s.	1923.	15-vuotismerkki
Nissilä, Aarne Tapio	4 „ k.	1935.	
Pohjolainen, Hannes	6½ „ s.	1929.	
Salokangas, Veijo Nyyrikki	5 „ s.	1934.	
Tuulos, Yrjö Iivari	20 „ s.	1919.	20-v.m. perustaja
Vainio, Veikko Olavi	8 „ s.	1928.	
Valio, Aimo Arvo	19 „ s.	1919.	15-v.m. perustaja
Viljanen, Arvi Ensio	3 „ s.	1936.	
Vuorilehto, Alvar Rudolf	20 „ s.	1919.	20-v.m. perustaja

II b a s s o:

Hakaniemi, Vilho Rafael	13 v. k.	1926.	10-vuotismerkki
Hannula, Reino Rafael	5½ „ k.	1926.	
Hannula, Tauno Aukusti	14 „ s.	1925.	10-vuotismerkki
Henning, Karl Birger	1 „ s.	1938.	
Hermonen, Antero	6 „ s.	1931.	
Itäkylä, Jouko Erkki	2 „ s.	1937.	
Järsta, Niilo Leopold	3 „ s.	1936.	
Lindell, Martti Adolf	5 „ s.	1934.	
Peltola, Kalle	5 „ s.	1934.	
Salmenperä, Eino Pertteli	2 „ s.	1936.	

Salokangas, Tauno Kalervo	6 $\frac{1}{2}$ v.	s. 1932.	
Taipale, Pentti	10 „	s. 1928.	10-vuotismerkki
Taipale, Väinö Ivar	20 „	s. 1919.	20-v.m. perustaja
Vuorimo, Väinö Valter	2 „	k. 1937.	
Peltonen, Klas Gunnar	1 „	s. 1938.	
Lundin, Karl Albert Hjalmar	5 „	s. 1932.	
Sarvilinna, Toivo Oskar	1 „	k. 1938.	

Entiset toimivat jäsenet:

I t e n o r i:

- Aho, Juho, syks. 1919—kev. 1921.
 Forsberg, Joel, s. 1919—s. 1920.
 Grönholm, Urho, s. 1920, s. 1924—k. 1927.
 Helin, Reino, k. 1936—s. 1938.
 Hymander, I., s. 1923.
 Jaakkola, Taavi, k. 1925.
 Karjalainen, Martti, s. 1924—k. 1927.
 Karlsson, Ernst, s. 1919—s. 1926.
 Koskinen, Jorma, s. 1934—k. 1936.
 Koskinen, Jalo, k. 1921—k. 1922.
 Koskinen, Väinö, s. 1919—k. 1936.
 Laaksonen, Ossi, s. 1919—k. 1925.
 Lagerström, Lennart, s. 1923.
 Leineberg, Ole, s. 1924.
 Leppäkoski, Erkki, s. 1936—k. 1937.
 Liljenfelt, Villiam, s. 1935—k. 1936.
 Manninen, Adolf, s. 1920—k. 1921.
 Mäkinen, Olavi (myöh. Sarko), s. 1919—k. 1920.
 Männistö, Martti, k. 1935—k. 1937.
 Näsman, Karl, k. 1927—k. 1933.
 Oksanen, Atso, k. 1924—s. 1931.
 Partola, Y., s. 1924—k. 1925.

Päivike, Paavo, s. 1920—k. 1922.
Rydberg, Kalle, s. 1930—k. 1933.
Salminen, Kustaa, s. 1919—k. 1921.
Sandberg, Verner, s. 1919—k. 1923.
Silander, Sanfrid, s. 1919—s. 1920.
Söderman, Paavo, s. 1921—k. 1923, s. 1924, k. 1926.
Tammivuori, Aimo, s. 1936.
Teittinen, Heikki, k. 1927—s. 1928.
Toivonen, Toivo, s. 1934—k. 1935.
Tuovinen, Toivo, s. 1919—k. 1926, k. 1929.
Viitaniemi, Lauri, s. 1926—k. 1934.
Viitanen, Väinö, s. 1934—k. 1938.
Vilkman, Väinö, s. 1924—k. 1930.
Östman, Nestor, s. 1926—k. 1927.

II tenori:

Aaltonen, Veikko, k. 1926.
Airio, Aarno, s. 1923—k. 1925, s. 1927—k. 1929.
Airio, Eero, k. 1926.
Berglund, Edvard, s. 1919—k. 1921, s. 1922—k. 1924.
Boman, Eric, s. 1920—s. 1927, k. 1929.
Björkroth, Sven, s. 1931—s. 1932.
Enlund, Paul, s. 1919—k. 1920.
Fagerholm, Nisse, s. 1926—s. 1928, k. 1930—s. 1930,
s. 1932.
Hagström, Åke, s. 1924—k. 1925, s. 1927—k. 1929, k. 1930.
Hallstedt, Arvo, s. 1923.
Heinonen, Arvo, s. 1920—k. 1922.
Heinonen, Yrjö, s. 1919—s. 1920, s. 1921—k. 1924.
Helle, Pauli, k. 1926—s. 1927, k. 1929—s. 1929.
Jarva, Toivo, s. 1923—k. 1925.
Koski, Aarne, s. 1925—k. 1927.
Koskinen, Hannes, s. 1919—s. 1920.

Kuittinen, Matti, s. 1925—k. 1926.
Laaksonen, Ossi, s. 1925—s. 1927.
Laine, Esko, s. 1929—k. 1933.
Lauritsalo, Pertti, k. 1933—s. 1935.
Lautsia, Lauri, k. 1921—k. 1929.
Malmio, Bruno, s. 1920—k. 1921.
Mannila, Eino, s. 1924—k. 1925.
Nyström, I. E., s. 1919—k. 1920.
Ruusuvuori, Yrjö, s. 1933.
Salminen, Mauno, s. 1920—k. 1921.
Salo, Lauri, s. 1923—s. 1926.
Sampolahti, Uuno, s. 1923—s. 1926.
Sankari, Manne, s. 1923—k. 1924.
Savonen, Kari, s. 1937—k. 1938.
Stenbacka, Albert, s. 1920—k. 1921.
Stenberg, Armas, k. 1920.
Vikki, Ilmari, s. 1920, s. 1921—k. 1922.

I b a s s o:

Aaltonen, Paavo, s. 1929—s. 1930.
Andersin, Emil, s. 1921—k. 1929.
Aro, Arvi, s. 1935—s. 1936.
Granqvist, Bengt, s. 1921—k. 1922.
Grönvall, Eino, s. 1931—k. 1934.
Haapaniemi, Eino, s. 1932—k. 1934.
Heinonen, Martti, s. 1920—k. 1934.
Herttuainen, Edvard, s. 1931—k. 1934.
Koskinen, Arvo, s. 1922.
Koskinen, Nestor, s. 1919—k. 1923.
Kotka, Torsten, s. 1931—s. 1932.
Kyllönen, Jaakko, s. 1929.
Laaksonen, K., s. 1930—s. 1931.
Laine, Erkki, k. 1928—k. 1930.

Lattu, Eero, s. 1933—k. 1935.
Lindroos, Pentti, s. 1929—k. 1930.
Lindroos, Yrjö, s. 1923—s. 1927.
Loimuneva, Toimi, k. 1933—s. 1934.
Marjamo, Antti, s. 1936—k. 1938.
Mäkinen, Urho, s. 1919—k. 1921.
Nilsson, Oscar, s. 1920—k. 1921.
Palmberg, Kalle, s. 1919—k. 1921.
Rapola, Marjos, s. 1919—k. 1921.
Sallakivi, Vilhelm, k. 1920, s. 1921—k. 1924.
Syrjö, G., s. 1924—s. 1926, k. 1929.
Suominen, Eero, s. 1932—k. 1936.
Tikkanen, Aarne, k. 1923—k. 1924, k. 1925, k. 1926, k.
1928—k. 1929.
Törrönen, R., s. 1930—k. 1931.
Valio, Artturi, s. 1919—k. 1930.
Vaarne, Arvo, s. 1927—k. 1929, s. 1931—s. 1932.
Vapaavuori, Bror, k. 1919—k. 1920.
Vartia, Paul, s. 1931—s. 1932.
Vieweg, Joh. E., s. 1921—k. 1926.
Virtalahti, Vaito, k. 1933—k. 1936.

I I b a s s o :

Ahlström, Alban, s. 1921.
Ahonen, Ernst, s. 1919—k. 1920, k. 1923—s. 1923.
Auer, Eino, s. 1923.
Bengs, Eric, s. 1928—s. 1930.
Bergius, Paavo, s. 1920—s. 1933.
Eijala, Fredrik, s. 1919—s. 1923, k. 1929.
Einola, Aarne, s. 1938.
Hagström, Emil, k. 1920, s. 1927—k. 1938.
Hakala, Nikolai, k. 1926—s. 1926.
Hausen, Johan, s. 1919—s. 1920.

Helomaa, Hannes, s. 1919—k. 1922.
 Henning, Kurt, s. 1930—k. 1931.
 Hevonpää, Eino, s. 1920.
 Hinkkala, Ilmari, s. 1919—s. 1921, s. 1923—k. 1926.
 Honkanen, Heikki, k. 1922, s. 1925.
 Härmä, Uuno, s. 1927—s. 1931.
 Jartti, Emil, s. 1919—k. 1920, k. 1923—k. 1934, k. 1935
 —k. 1937.
 Jokinen, Niilo, k. 1922.
 Kelo, Eino, k. 1926.
 Koskilahti, K. V., k. 1924, k. 1929.
 Koskinen, Arvo, k. 1926—k. 1935.
 Kumpulainen, Artturi, k. 1926—k. 1927.
 Lahtinen, Martti, s. 1921—k. 1924.
 Lahtinen, Yrjö, s. 1920—k. 1922, s. 1930—k. 1931.
 Linnainmaa, Yrjö, s. 1919—s. 1920, s. 1921—k. 1923.
 Mantere, Niilo, s. 1919—k. 1933.
 Mantere, Pentti, k. 1936—k. 1938.
 Nummiala, Fredrik, s. 1937—k. 1938.
 Nyberg, Erik, s. 1919—k. 1920.
 Osola, Ville, s. 1924—k. 1925.
 Palmgren, Allan, s. 1919—k. 1923.
 Pessi, Väinö, s. 1923—k. 1924.
 Ruissalo, Bruno, s. 1920—k. 1922.
 Saha, J. E., s. 1919—k. 1930.
 Saha, Kauko, k. 1928—s. 1928.
 Sallakivi, Vilhelm, s. 1924—s. 1931.
 Sarakorpi, Jorma, s. 1933—k. 1936.
 Sarantola, Hugo, k. 1923—k. 1927.
 Sarko, Veikko, s. 1924—s. 1925.
 Siiskonen, Martti, s. 1919—k. 1920.
 Siukosaari, Martti, s. 1932—k. 1936.
 Soukki, Mauno, s. 1931—k. 1936.

Söderlund, Erkki, k. 1930—k. 1932.
 Tuominen, Eero, s. 1932—k. 1935.
 Wahlroos, Paavo, s. 1921—k. 1923, k. 1925—s. 1925.
 Vainio, J. N., s. 1919—s. 1936.
 Valsta, Toivo, k. 1923—k. 1924.
 Vasama, Paul, s. 1929—k. 1930.
 Viikari, Vilho, s. 1927—s. 1928.
 Virtanen, Väinö, s. 1921.
 Virtanen, Yrjö, s. 1920—k. 1922.
 Viskari, Toivo, s. 1920—s. 1921, k. 1923—s. 1923, s. 1924
 —k. 1931, s. 1932—k. 1933.
 Åhman, Georg, s. 1919—k. 1921.

Kuoroon on kuulunut sen 20-vuotisen toiminnan aikana yhteensä 208 miestä, joista:

I t.	48	miestä,	23	%	koko	miehistöstä
II t.	44	„	22	%	„	„
I b.	46	„	22	%	„	„
II b.	70	„	33	%	„	„

Lahjoitukset.

Porin Suojeluskunnan Mieskuoro on 20-vuotisen toimintakautensa aikana saanut vastaanottaa seuraavat lahjoitukset, jotka tässä kiitollisena mainitsemme:

A. Ahlström Oy:ltä	22.000: —
”Juoruseuralta”	1.000: —
Lahjakirjan mukaan eri henkilöiltä	1.500: —
”Tuntemattomilta”	1.500: —
Yrjö Leisioilta	1.000: —
Verner Rambergilta	500: —
Hildur Hedenströmiltä	1.000: —
Yrjö Johanssonilta	50: —
”Tuntemattomalta”	1.000: —
Tohtori T. Vanhatalolta	1.000: —
Tuomari P. Bergius’lta	300: —
Satakunnan Suojelusk. Piiriesikunnalta	2.317: 75
Tehtailija J. Honkaselta	1.000: —
Kauppias Yrjö Tuulokselta	500: —
Tukkukauppias Aug. Lipsaselta	2.000: —
Apteekkari A. Pietikäiseltä	1.000: —
Vuorineuvos E. Rosenlewiltä	1.000: —
Kapteeni Lounasmereltä	500: —
Porin Lotta Svärdiltä	500: —
Porin Kauppakamarilta	500: —
Tilanomistaja T. Pohjalalta	1.000: —
Porin Suojeluskunnalta	1.000: —
Porin Oluttehdas Oy:ltä	1.000: —
Porin kaupungilta erinäisiin edustustarkoituksiin ..	14.000: —
Porin Karamellitehtaalta	1.200: —

Yhteensä mk 58.367: 75

Saman ajan kuluessa on kuoro lahjoittanut:

Porin Suojeluskunnalle	86.008: 29
Olympiarahastoon	4.805: —
Itä-Karjalan avustusrahastoon	1.122: 20
Suomalaiselle Lauluakatemialle	3.000: —
Porin Lyseon musiikkistipendirahtoon	300: —
Jean Sibelius'en palstatilarahastoon	1.000: —
Porin Näyttämölle	3.561: —
Tri L. Lautsian patsasrahastoon	1.000: —
E. Genetzin muistorahastoon	200: —
Satak. Kirj. Kerholle Hj. Nortamon muistorahast.	500: —
Törnuddin patsasrahastoon	500: —
Porin Suojeluskunnan Torvisoittokunnalle	300: —
SULASOLille	500: —
Kukkasrahastoon:	
Prof. Hj. Nortamon muist.	300: —
Op. J. Tarpilan muist.	200: —
Joht. P. Vasaman muist.	100: —

Yhteensä mk 103.396: 49

Matkaväläyksiä.

P.S.M. on erikoisesti tänä toisena kymmenvuotiskautena omaksunut jonkinlaisen ulkoministerimäisen matkustushalun. On kuljettu jos jollakin puolella Suomea pitämässä konsertteja ja aina täysille huoneille. Se veljesmaahan vuodeksi 1937 suunniteltu matka taisi kuitenkin lahota tarpeeksi suurten konserttisalien puutteessa tuolla puolen lahden.

Pitkin aikaa oli kuulunut pientä väitettä ja kohinaa, että P.S.M. ei olisikaan maailman ensimmäinen ja vanhin suojeluskuntakuoro, vaan että jossakin Kuopiossa olisi vapaussotamme jälkeen perustettu vastaava laulukunta, joka olisi iältään vanhempi. Vuonna 1932 päätettiin tästä asiasta lähteä ottamaan selvää oikein paikan päältä. Koska matka oli pitkä, ja kuorossa oli paljon sellaisia, jotka olivat vähemmän tottuneet olemaan poissa kotoaan, päätettiin matka tehdä viihtyisäksi n.s. junakotia käyttäen. Että matkalla olisi muutakin viihdykettä, oli parille nuoremmalle annettu tehtäväksi järjestää matkalle myös oma kaupapuoti, josta saisi ostaa mahdollisesti tarvittavaa "lievikettä". Oli siinä kaupassa myytävänä vähän tulisempaakin, vaikka kaikki yleensä liemiruokaa. Jyrän karamellit ovat tietysti aina mukana. Siirrymme sitten itse kauppaan.

Kaupanteon yksinkertaistuttamiseksi oli kauppiailta käytännössä luottojärjestelmä eli kaupan tekeminen shekeillä. Kukin ostaja kirjoitti tai kauppias kirjoitti kunkin ostajan nimen ja ottamansa tavaran numeron listalla sekä määrän (lukumäärän) paperiliuskalle, joka sitten kauppiaitten toimesta säilytettiin vastaista tilintekoa varten. Kaikki näytti menevän alussa laskelmien mukaisesti ja tiettävästi olisi mennytkin, mutta kun kerran kaikilla asiolla on kaksi puolta, niin oli tälläkin. — Matkan kestäessä käyttivät kaikki kaupan antimia ahkerasti, myöskin kauppiaat, jotka oli muuten sivumennen sanoen valittu alan ammattimiehistä. Kaikesta päättäen oli toinen kauppiaista käyttänyt enemmän tulisempaa ja vähemmän lievempää, koska alkoi tulla vähän niinkuin noin hiukan että hik. Tämäkö lienee vaikuttanut, vai kova kiire kaupassa, että kesken kaiken oli alkanut tulla liikehuoneen temperaturi liian korkeaan asteeseen, koska ikkuna oli aukaistu puolitain auki. Tämän avatun aukon vieressä rupesivat kauppiaat — oli

näet kaupanteossa tullut pieni väliaika — toimittamaan laskelmia, piti-vätkö saatujen shekkien ja kuluneen tavarán arvot kutinsa. Vaikka kontrolli on kaikenlaisessa kaupassa ja muussakin toiminnassa tarpeellinen toimenpide, olisi se tällä kerralla pitänyt jättää tekemättä, sillä sattui pa näet niin, että kaupan ovi avautui, ja samalla kun ostaja astui sisään, tuli hänen perässään vaunun käytävän ikkunasta sisälle tullut paholainen tuulenpuuskan muodossa kaupahuoneeseen ja vei kauppiiaan kädestä kaikki shekkiliput ikkunasta ulos. Kauppiaitten naamat venähtivät vähän totisiksi, kun kirjanpito näin yhtäkkiä pyyhkäistiin ulos, mutta se ei saanut niitä maksutunnusteita takaisin. Näin oli kaikkien jo paikotellen vajavaiseksikin käynyt äly pantava kovalle koetukselle, ja niin yhteisvoimin saatiinkin kassa taas balanssiin.

Kaupanteon seurauksia lienee ollut, että yöllä, kun m.m. Tärrä ja moni muukin olisi halunnut vähän levätä, kuului vaunun käytävältä ja komeroista melko äänekestä keskustelua. Rauhánhäiritsijät saivat kuitenkin ankarán huomautuksen, kun toista sataa kiloa miestä pitkäraitaisessa pyjamassa ja kauhun ilme kasvoillaan yhtäkkiä ilmestyi käytävälle keskelle vaunua ja alkoi kolealla äänellä manata ärräpäitä. Olipa muutamalla oikein pieni pelkokin pöksyissä, kun lähtö toiseen vaunuun oli niin äkäinen. Eivät tainneet sentään vielä alimaiset kastua, vaikka varmaan lähellä oli. Kuopioon junakotimme viimein kuitenkin saapui ja toisessa paikassa kerrotaan paremmin siellä tapahtuneista asioista. Kyllä siellä rehellisesti myönnettiin, että P.S.M. on se, miksi se on tiedettykin, se ensimmäinen sk-kuoro maailmassa.

Ne kotikaupan tavarat taisivat yhdessä Kuopiossa tarjottujen kanssa aiheuttaa sen, että palatessa Jyväskylässä alkoi näyttää mörkiltä, kun kesken kenraaliharjoituksen rupesi miestä kellistymään. Ei siitä sentään sen pahempaa tullut, koska kaikki kotiin kunnialla selvittiin. Hauskoja muistoja oli itse kullakin matkalta kerrottavana, mutta kun rahaministeri totesi kassan osoittavan miinusta, ei niiden lumoissa sen enempää ehditty olemaan, vaan lähdettiin pohjois-Satakuntaan koettamaan matkakassaa asianmukaiseen kuntoon. Tämä Parkano—Kankaanpää matka tuotti kuitenkin lisää miinusta, joten lohduttomalta näytti sinä syksynä matkojen aineellinen tulos.

Sattuipa sitten vuonna 1935 matka suuntautumaan Riihimäen asemalta itään. Kerran hyväksi katsottua junakotisysteemiä ei tällä kerralla hyväksytty, vaan käytettiin oikein rehellisiä päivävaunuja. Matkan pää oli Viipuri, vaikka sentään ensin poikettiin Lahteen. Kun matka on pitkä, vaatii järjestely erikoisempia menoja, kuten nytkin. Oli painatettu oikein minuutinmukaiset taulut jokaisen käteen, ettei vaan kukaan myöhästyi.

Lahdessa vedettiin kaikki ajallaan ja paikallaan, eikä siitä sen enempää. Kova oli määrä jokaisella nukkua yönsä rauhallisesti, sillä Viipuri seuraavana päivänä oli vaativa kaupunki. Eivät kuitenkaan kaikki malttaneet olla "vähän" tutustumatta lahtelaiseen ravintola- ynnä yöelämään, mikä tietysti kävi kaikenlaista varovaisuutta noudattaen niissä "trahteerinki asioissa". Kuri ja järjestys on sotilaallisessa kuorossa kaunis ja välttämätön piirre. Vaikka toverihenki onkin välitön, tiedetään arvomerkit ja niiden merkitys kuorossamme oivallisesti, kuten eräs tapaus Lahdessa osoittaa. Oleilemassamme ravintolassa sattui olemaan näet useita sotalaitoksemme "tähtimiehiä", kun meikäläisistä muuan ylemmällä sotilasarvolla varustettu lausahti toiselle alemman sotilasarvon omaavalle, joka sattui kulkemaan salin toisella puolella, erään tutun komentosanan, "Maahan", jolloin jälkimäinen kaikkien ihmeeksi ja näköjään suureksi ihastukseksi ja huviksi kaa-tui "kuin kuiva nahka", käyttääksemme sotilassanontaa. "Ylös" sanan vaikutus oli yhtä nopea, ja niin oli välinäytös ohi ja omilla sekä vierailta taas lysti ylimmillään. Nukuttuamme yömmе joko hyvin tai huonosti, selkesimme kaikki onnellisesti taas junaan, joka vei kohti päämääräämme Viipuria.

Varsinaisen matkan ajalta ei ole mitään erikoisempaa kerrottavana, mutta sen pää oli joukostamme varmasti muillekin kuin allekirjoittaneelle unohtumaton. En usko, että joukossamme oli montaakaan heppua, joka olisi ymmärtänyt aavistaa, että meitä vastaan olisi missään tullut sellaista huomaavaisuutta kuin silloin Viipurissa. Torvisoittokunta puhalsi Porilaisten marssia, kaksi Viipurin suurinta mieskuoroa täysivahvuksena vanhimman viipurilaisen kuoronjohtajan johdossa, suuri kansanpaljous ja armeijan onnikat asemalla vastassa. Se oli sellainen elämys, joka suodaan vain harvoin ja vain P.S.M:n laulajan osaksi. Kun ensimmäinen peljästys oli ohi, vedettiin viipurilaisten "Terve Suomeni maalle" vastaan "Karjalaisen laulu" ja vielä sellaisella innostuksella, että itse alkuasukkaat ihmettelivät: "Onko meidän maakuntalaulumme noin kaunis." Konsertti ja Espilän karonkka osoittivat, että sama myönteinen mieli vallitsi meitä kohtaan koko kaupungissa vallan lähtöömme asti.

Karjala on laulun laaja kotimaa. Kello viiden aikaan konsertin jälkeisen päivän aamuna saivat muutamat P.S.M:läiset siitä vakuuttavan todistuksen. Olimme majoitettuna vanhan Viipurin linnan kupeelle sikäläisen sk-piirin huoneistoon. Talon ulkopuolella on muuan patsas, jolle asunpolleen palaavat porilaiset olisivat välttämättä tahtoneet virittää serenadin aamutuimaan. Kuten usein ennen, niin nytkin puuttui joukosta II tenori, jotta kvartetti olisi ollut täydellinen. Tätä pulaa pohdittaessa ilmes-tyi siihen muuan velvollisuuttaan täyttävä Viipurin poliisimestarin alainen katua vartioiva komisario, joka tiedusteli miesten aivoituksia. Toisten veti

jo vähän naaman totiseksi, mutta eräs selitti asian. "No mikä laulu olisi kysymyksessä", tiedusteli vieras, ja kun valinta oli tehty, laulettiin patsaalla aikomusten mukaisesti k.o. poliisin laulaessa puuttuvaa ääntä. Tämän jälkeen päästiin rauhassa levolle, ja nyt on kaikki taas kuin oli ennen.

Laulettiin kevättä 1936. Totutun tavan mukaisesti lähdettiin taas konserttimatkalle, nyt katsomaan naapuriammattilaisia pohjoisessa, matkan päämääränä vanha Vaasan kaupunki. Vierailu ei suinkaan ollut mikään esikoismatka tänne päin, vaan tälläkin puolella maata oli käyty jo ennenkin. Kuoromme hallitus oli taloudellisista syistä katsonut miesten kuljetuksen pikkuautoilla edullisemmaksi, koska ison onnikan kuljettajalta ei oikein sovi unohtaa sitä maksun kysymistä. No niin. — Moninainen oli siis autojen ulkonäkö siinä kolonassa, joka saapui määrättynä päivänä Vaasaan kaupungin konserttitalon, kaupungintalon, eteen. Allekirjoittanut oli jonkun aikaisemman tuttavuuden varjolla saapunut kaupunkiin jo edellisenä päivänä, joten olin tilaisuudessa toteamaan, että pääjoukko, pää ja opettaja etumaisena, tuli erään vaasalaisen kadunkulman takaa meitä vastaanottavien Pohjan-Miesten ja -poikain näkyviin kello 11,59 kaupungin tornikellon horisontin mukaan ja kun kolonan johtoauto pysähtyi ja ovi aukastiin, alkoi tornikello lyödä kahtatoista (tämä aika oli sovittu "vastustajien" kanssa tuloajaksi). Tämä vain pienenä esimerkkinä P.S.M:n täsmällisyydestä virallisissa edustuksissa.

Kun sitten Pohjan-Miehet ja -pojat olivat laulaneet tuliaisensa — Porilaisten marssin — siirryttiin muodollisuuksien jälkeen tosi töihin. Ohjelman meno konsertissa näytti heti ensi äänistä menevän laskelmien mukaisesti. Kuulinpa kerran itse opettajamme Altin mainitsevan tämän Vaasan konsertin yhtenä P.S.M:n parhaista koko hänen elinaikanaan. Ei silti — kyllä "auttakka" vähän lopussa sekosi, mutta sävellyksen laatu ei vaatine sillä kohdalla ihan justin ehdotonta tarkkuutta menossaan. — No niin. Kaiken tämän tulos oli, että Sirpaleet eivät tällä kerralla päässeet isänniksi (ja emänniksi) kun Pohjan-Miehet olivat karonkan velassa. Taisi olla ratkaisu näin sopivakin, vaikka joku poistuikin juhlista oikopäätä ison ruudun läpi ja yleensä kaikki jonkunverran pikku myöhäiseen aikaan. Jos olisi vastaanottajien joukossa ollut vielä niitä heikompiakin astioita, olisi mahdollista, että kaikki eivät olisi päässeet vielääkään matkalta kotiin, vaikka toisaalta "oishan se niin paljon mukavampi...". Autoa ajaville kyytimiehillemme ja omillemme sellaisille oli onneksi, että laki autolla ajamisesta alkohoolin vaikutuksen alaisena ei ollut vielä voimassa nykyisessä ankaruudessaan.

Alkavaa kymmenvuotiskautta ajatellen merkittäköön tähän vanhan ja viisaan entisen miehen aivoitukset, "että matkat ovat sivistäviä".

A—n.

R U A K S E D E L

Pori Suajeluskunna Miäskuoro 15-vuatisjuhlaham Boris 23. III. 1934.

★

Vaikk Pori ollan gaiki ja Pori juhli,
om baikallas, ett kiäl on duatt hiukan gaukemppa.
Täst joukost puuttuu Mestar. Täälđ *Nortamo* om bois.
Mutt kiäl o jäänn. Ja miksei stää täsä käyttää vois:
Me muistle händ, ko laolo meist kaikkjam barhami.
Puhumall Mestrin giällell mek kiitä Mestari.

★

Kas niin, gai kädäm böyttä, avata salvetti
— mutt leugas alls sen göyttä o melkke skandaali!
Kui olis, eiköst passais ett alku veisatais
"Nyt hiiteen kaikki huolet",
nii juhl kai grundis sais?
Ko *voileippödäs* olla, ni sillist aljeta
ja tiätyst laillselt tavalls se pannan guhnima:

(Poculum necessitatis)

Klaar o, herr kapteen! Jaaha, no, kuingast muuttemeks
teill maistuis lappambemppu ja olutt paindimeks?
Ja sualast sikka — olkkan, go olsitt kotonan,
freistakka joka sortti ja tehkä parhamban!
Ei mar, mutt hamppa ruastu, jousei niit einen gast —
Annetast kannun giärttä — ja sem bääll railakkast:

(Poculum salubritatis)

Kuis sendäm, boja, olis, jos syämsengohinois
pidetäis hiukam baussi, ett selskapeerat vois?
Ei Apollot silp palvell, ett palvo vattatas
eik Dionysos pödäs kelpp yksin guninkkaks.

★

Nii händ, mutt kyll mar sendä mep prassa fyyrkantti
ja jällt teem biäne vendan donnp *pikkulämbimi*.
Ei aut, vaikk heng o altis, ko liha heikko o.
No, lihapullan gimppu, o niitte vooro jo!
— O ihmseq sendän glookui: Pos sialu ruakita,

ni vattan gäy stää katteks: Mnää tahdo makkara!
Jos sialu lendä korkkjall ja nautti musiikist,
ni vatt käy valla villiks tost siäniomeletist.

★

Jaaha, kai tralliteta jäll joku komjas värs!
Ei ruuambaljouttakka näi yhte hyämyñ gärs.
Ja sitt meillt tuadam böyttä *nuart sikavainaja*.
(Pitäkkä huald siit, ettei teit semmseks sanota!)
Ja sillon diättvästengi — se o nys sääkker se —
lyä joku klasis kylkke ja blyygist kröhäse.
Häm bitä komjam buhen — daikk änkä paperist.
Yht lysti — muills se meina kamala hurramist.
Tott helkkris hurrat täyty vuaspäivän gunniaks
ja nostak klasis tiätyst ja otta ryyp taikk kaks!

★

Kyll puhettengin droikas o joskus loppum bääst
— se juakkon glasis tyhjäks, ko äskön droppi sääst!
Ja tiädättäk sitt, mitä mes saadam baistim bääll?
Joo, tundu vallon glookuld, ett ollang laingan dääll,
ko ulkmaalaissi kräämei meill etten ganneta:
viindruuvoi, appelsiinei ja pähknoi anneta.

★

Kas nii — jäll ravistunnu o hamppa jokattell!
Jos juadais toora kaffett ja sem bääll — yks Martell
taikk muut sengaldast troppi, ko heill om botuisas.
Ei hualit nimest — ei se ols sungan gualemaks.
Nääks, ko stää taedoll nautti, käy jämpit ko Eskoll juur:
ett on gom daeva riämuis pyllysäs pyrstö suur...
Nii händ. Sitt voikum byhjet taulvärkkis salvetti
ja pokat isändväell ja sannok kiitoksi.
Ei kädest tarvitt kiittä — mut skoolat passa kyll.

— — —
Nääks helkkris, paistak auring jo taevvaranna yll?!

**Porin Suojeluskunnan Mieskuoron konserteissaan
esittämät laulut:**

Säveltäjä	Laulun nimi	Esitetty
Abt	Aftonklockan	1.5. 20
	Serenad	15.4. 32
Ahlström	Serenaadi	15. 4. 32
Alnaes	Merimiehen viimeinen matka	26.12. 38
(sov. Strähle)		
Backman	Chrysanthemum	28.10. 32
Beethoven	Jumalan kunnia luonnossa	25.3. 31
Bellman	Pohjahan juo	18.2. 27
	Fredmans epistel N:o 14	15.4. 32
Brolen	Vackra sky	11.12. 31
Bull	I ensomme Stunde	5.5. 22
	Dansk folkvisa	28.2. 23
	(Og hör du liden)	
	Kun maan melu haipuu	25.3. 31
Cherubini	Requiem	4.4. 26
Conradi	Solnedgang	14.3. 21
Cronhamn	Ylioppilaslaulu	5.5. 22
Dürner	Myrsky-yö merellä	28.2. 23
Egressy	Szózat	16.12. 21
Faltin	Du har sörjit nu igen	16.12. 21
	Eron hetki	7.12. 23
	Elon taistelussa	12.4. 38
Forsström	Suomalainen kansanlaulu	28.2. 23
	(Tuuti lasta tuonelahan)	
Fougstedt	Tukholmaan läks' Heppenepetep	15.3. 35
Genetz	Metsänhartaus	1.5. 20
	Karjala	14.3. 21
	Minun kultani kaunis on	28.2. 23
	Mieslaulu	15.12. 25
	Suomalainen kansanlaulu	24.10. 26
	(Ii, ii illalla)	
	Herää Suomi	11.12. 31
	Voi, jos ilta joutuisi	15.4. 32

Genetz	Missä kukka, siellä kesä	8.5. 36
Grieg	Den store, hvide Flok	23.3. 34
Haapalainen	Porsaita äidin	28.2. 30
	Haaksirikko	27.11. 30
	Hyvämäen Manta	27.11. 30
	Etsijän retki	25.3. 31
	Hakkapeliittain marssi	15.4. 32
	Laululleni	31.10. 32
	Hiljalleen	31.10. 32
	Kirkossa	3.12. 33
	Paan	23.4. 37
	Auta, oi Jeesus	16.1. 38
	Miserere	16.1. 38
	Oi Kaanaanmaa	16.1. 38
	Nyt hulmu sinivalkoinen	12.4. 38
Hannikainen	Paimenen pyhä	16.1. 38
Hela	Kuinka ihanat on asuntos	25.3. 31
Hermes	Armaasta erotessa	28.2. 23
Järnefelt	Sirkka	1.5. 20
	Mennyt	14.3. 21
	Paimenten ilo	5.5. 22
	Kulkijan huokaus	24.11. 27
	Pois meni merehen päivä	23.4. 37
Kajanus	Suomalainen kansanlaulu	7.12. 23
	(Niin minä neitonen)	
Katila	Pellavan kitkijä	27.11. 24
Kjerulf	Serenaadi	19.10. 28
	(Meill' on kahden sielun)	
Klein	Mun paimen Herra on	25.3. 31
Klemetti	Tullos kevät armahin	1.5. 20
	Milloin Pohjolan nähdä saan	16.12. 21
	Muista maatas	28.2. 23
	Ulos merelle	27.11. 24
	Vilppulan urhojen muistolle	28.2. 30
	Minä olen Ruuski	28.2. 30
	Sen suven suloisuutta	25.3. 31
	Rauhaa kaipaam	25.3. 31
	Vanha sotilaslaulu	4.4. 33

Klemetti	Oi kallis Suomenmaa	15.4. 32
	Kyrie eleison	16.1. 38
Kotilainen	Kolme pyyntöä	1.5. 20
	Ihmisen polku	25.3. 31
Kuula	Yllätä ikuinen yö	14.3. 21
	Virta venhettä vie	5.5. 22
	Kullervon laulu	28.2. 23
	Tanssista palataan	7.12. 23
	Nuijamiesten marssi	27.11. 24
	Polska	18.2. 27
	(Taitava mies oli)	
	Keinulla	24.11. 27
	Kuule nyt meitä	4.4. 33
	Ne tulevat taas	4.4. 33
	Iltatunnelma	23.4. 34
	Kolkkaa kotaa	8.5. 36
Kiianmies	Renkutus	19.10. 28
	(Talvella Talikkalan)	
	Soutelin	11.12. 31
Könni	Eteläpohjalainen kansanlaulu	24.11. 27
	(Tie auki)	
	Pohjolan isännän manaus	28.2. 30
Laethen	Kehtolaulu sydämelleni	5.5. 22
Lagercrantz	Källan	16.12. 21
	Tonerna	8.12. 25
Lindblad	Naturen och hjärtat	8.12. 25
	Laululinnut	28.2. 30
Linnala	Käki	27.11. 30
	Terve sa talveni	23.3. 34
	Soturi	15.4. 32
Linsén	Iltalaulu	28.2. 23
Maasalo	Sulhasen vastaanotto	27.11. 30
	Suksimiesten laulu	11.12. 31
	Joulukellot	16.1. 38
	Oolannin sota (sov.)	4.4. 33
Madetoja	Suvi-illan vieno tuuli	24.10. 26
	Kevät keralla päiväin kuulakkain	24.11. 27
Meder	Kun kuolen	8.5. 36

Meder	Hyvästi synnyinmaa	8.5. 36
Merikanto	Jos tietäisit	28.2. 23
	Heilani on kuin Helluntai	27.11. 24
	Sommar jag in med blicken fäst	18.2. 27
	Lohdutus	24.11. 27
	Annina (sov. Haapalainen)	11.12. 31
Mikkola	Tule häitäni tanssimaan	14.3. 21
	Paimenpoika	5.5. 22
Moring	Syntymistään sureva	14.3. 21
Nyberg	Matkamiehen virsi (sov. Strähle)	26.12. 38
Palestrina	Benedictus	16.1. 38
Palmgren, Allan	Porin Suojeluskunnan marssi	1.5. 20
	Satakunnan marssi	1.5. 20
	Rauman marssi	11.7. 20
	Kevätlaulu	16.12. 21
Palmgren, Selim	Vid havsstranden	5.5. 22
	Sjöfararen vid milan	1.5. 20
	Kesäilta	1.5. 20
	Hiihtäjän virsi	1.5. 20
	Paimenen ilo	14.3. 21
	Venelaulu	5.5. 22
	Tuutulaulu	5.5. 22
	Hiiden orjien laulu	7.12. 23
	Jo tulen kotihin	18.2. 27
	Säv, säv, susa	24.11. 27
	Tärar	19.10. 28
	Taiston tiellä	19.10. 28
	Kallistappas kannuas	28.2. 30
	Friseglarens sång	11.12. 31
	Revontulten leikki	11.12. 31
Mannerheim-marssi	4.4. 33	
Kaatuneille	12.4. 38	
Pesola	Vieri viluvirteni	17.6. 28
	Ryökkinä Suursaarella	17.6. 28
	Niinkuin ennen	19.10. 28
Pohjanmies	Jop' on syöty	16.11. 35
	Syysiltana	31.10. 32
	Hämäläinen kansanlaulu (sov.)	8.5. 36

Ranta	P.S.M.-laulu	8.12. 25	
	Työn laulu	24.11. 27	
	Kuokkavieras	19.10. 28	
	Kunniavahti	28.2. 30	
	Hilu, hilu	11.12. 31	
Reissiger	Sotalaulu	15.4. 32	
	Kansanlaulu kissankellosta	23.3. 34	
	Olav Trygvason	27.11. 24	
Rosenmüller	Meren laulu	15.4. 32	
	Laulajan rukous	16.1. 38	
Sarparanta	Pois maasta matalasta	26.12. 38	
Schäffer	Kehtolaulu	15.3. 35	
Sibelius	Aftonen	27.11. 24	
	Metsämiehen laulu	1.5. 20	
	Työnsä kumpasellakin	28.2. 23	
	Venematka	8.12. 25	
	Sortunut ääni	8.12. 25	
	Sydämeni laulu	8.12. 25	
	Isänmaalle	8.12. 25	
	Fridolins dårskap	18.2. 27	
	Rakastava	8.12. 35	
	Finlandia	26.12. 38	
	Jääkärien marssi	4.4. 33	
	Sipilä	Nuijamiesten marssi	7.12. 23
		Sivori	Kosioretki
	Kyöpelin laulu		15.4. 32
	Strauss	Tonava kaunoinen	27.11. 30
		(An der schönen blauen Donau)	
	Säbelman	Eestimaale	23.4. 37
Söderman	Talonpoikaishäät	16.12. 21	
	Längtan	24.11. 27	
Sörensen	Lemmen muisto	15.4. 32	
Turunen	Sota valosta	8.5. 36	
Törnudd	Loitsu	5.5. 22	
	Kirkonkäynti	7.12. 23	
	Kun mun kultani tulisi	7.12. 23	
	Fridolin dansar	27.11. 24	
	Oli ennen ukko, akka	27.11. 24	

Törnudd	Katso Kiesus karjaistani	15.12. 25
	Kitkat, katkat	23.3. 34
	Tuomittu katti	23.4. 37
Vainio	Suomen vartio	1.5. 20
Weber	Vaeltajan iltarukous	16.1. 38
Wegelius	Kaarina Maununtyttären kehtolaulu	24.10. 26
Wennerberg	Marsch	18.2. 27
	24. psalmi (sov. Haapalainen)	12.4. 38
Witt	I natten	7.12. 23
	Nur im Herten	27.11. 24
	T'indrande stjärna	23.3. 34

Sillan korvassa,
kirkon vieressä on

”Laulajan bensiiniasema”

- STANDARD ja SHELL bensiiniä
- GARGOYLE MOBILOIL öljyjä

T:mi GUNNAR LINDROOS

AUTOHUOLTOLA

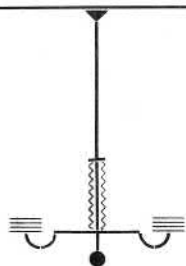
Puhelin 1040

AUG. LIPSANEN OY.

TURUN KULTASEPPÄ OY

Pori - Yhdyspankin talo - Puh. 100

*Kihloja, koruja, lahja- ja
palkintoesineitä.*

PORIN SÄHKÖ

VUORENMAA & K:NI

YRJÖNKATU 11 - PORI

Puhelin 383

SÄHKÖ JA RADIOLIIKE

Kun asusteista on kysymys,

niin matka johtaa

RUUSUVUORELLE

Kauppatorin laitaan.

Siellä on säännöllisesti muodikkaat varastot
naisten ja miesten asusteita

Jo

45

vuotta

ovat

Friitalan Nahkatehtaan Myymälät

Pori - Yrjönkatu 6 - Puhelimet 1105 ja 205

palvelleet satakuntalaisia hyvien kenkien ja muiden jalkineiden, nahkojen, nahkapukujen, hevosvaljaiden y.m. myyjänä.

Kokemusta - Luottamusta

Rakennusmestari

V. Kylä-Tuomola

Pori - Iso linnankatu 19 - Puhelimet 895 ja 439 (työmaa)

Tekee kustannusarvioita, suorittaa kaikenlaisia rakennustöitä urakalla ja laskuun.

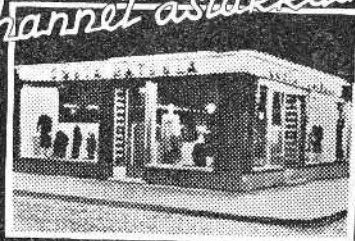
M. RYNNÄS

PORI

Puhelimet 1113 ja 323

Tuhannet asiakkaamme

ovat suosittelijoitamme

Gösta Ratsula

HYVIEN PUKIMIEN SUUR-MYYJÄ PORISSA

WERNER HACKLIN

REPOSAARI, MÄNTYLUOTO JA PORI

● **AHTAUSLIIKE** (Stevedores)

Suomen Lastauttajain liiton jäsen.

Suorittaa lastauttajain alaan kuuluvia tehtäviä Porin satamissa. Hinaajia sekä sukeltaja ja sukellusvälineet aina saatavissa.

Sähköosoite: "WERNERHACKLIN"

Puhelimet: Reposaari 321, Mäntyluoto 211

Pori 302, Konepaja Reposaareissa 362 ja 363

KONE- JA KORJAUSPAJA Reposaareissa suorittaa pikaisesti ja kohtuuhinnoilla laivojen korjauksia sekä kaikkia levysepän alaan kuuluvia töitä.

Vaihdamme ulkomaan rahaa

Ostamme ja myymme päivittäin huomattavat määrät ulkomaan valuuttaa kaikissa sen eri muodoissa: **se-teleissä, vekseleissä, shekeissä, maksumääräyksissä** y.m. — Meillä on vanhat ja taatut liikeyhteydet kaikkien tunnetuimpien pankkien kanssa maapallon eri puolilla. — Suuren vaihtomme nojalla voimme kaupoissa sovelluttaa **yleisöille edullisimmat kurssit.**

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

M A A N S U U R I N P A N K K I

SATAKUNNAN AUTO OSAKEYHTIÖ

Suurin autoalan erikoisliike paikkakunnalla.

Me myymme kaikkialla tunnettuja
CHEVROLET, BUICK ja OPEL
A U T O J A

Meillä on uusittu, ajanmukainen autokorjaamo ja
hyvin suosittu autokoulu.

**Koko Satakunnan ainoa GENERAL MOTORSIN
huoltoasema.**

KUVA

on elävämpi kuin paljas teksti.

Käyttäkää siksi ilmoituksissanne, hintaluetteloissanne ja muissa painotuotteissanne kuvia. Ne antavat niille myyntitehoa lisäävän "sävyksen".

HYVIÄ KUVALAATTOJA

kaikkiin tarkoituksiin valmistaa

SATAKUNNAN *Kuva*

KUVALAATTALAITOS, Pori, Valtakatu 12, puh. 1382

OSTAJALLA TÄYTYY OLLA VALINNAN VARA!

RADION OSTOSSA SE ON TÄRKEÄTÄ

On kuunneltava ja nähtävä rinnan useita erimerkisiä radioita, ennenkuin kauppa päätetään.

Tällainen tilaisuus — eri radiomerkkien vertailu ja koekuuntelu — on Teille aina tarjolla liikkeemme radio-osastolla. Siellä on radioita monta eri merkkiä ja hintaluokkaa.

RADIOHUOLLOSSAMME, jossa on täysin nykyaikaiset koneet, suoritetaan radiokorjaukset huolella ja asiantuntemuksella.

SUOMEN MAANVILJELIJÄIN KAUPPA O.Y.

SÄHKÖOSASTO

ARO & KORPELA OY. Torilinna, puh. 666

Tunnettu ja suosittu
kenkien, matka- ja käsilaukkujen y.m.
myyjä.

M. Salutskij OY.

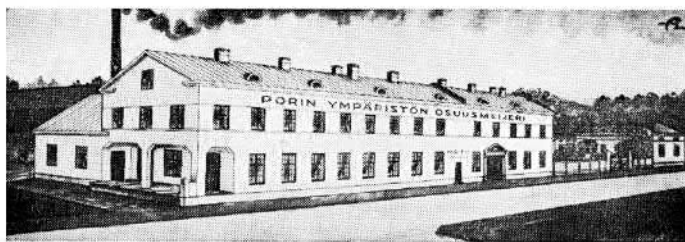
Ei laahaa tahti, kun työ suoritetaan **Burroughs,**
Remington ja **Brunsviga** konttorikoneilla.

OY. PORIN SYSTEMA, Pori, puh. 950.
Konttorivälineiden erikoisliike. — Konekorjaamo.
Konekirjoituskoulu (puh. 1396).

Suorittaa kaikkea kirjansitomo- ja kirja-
painoalan työtä ammattitaidolla ja kilpailu-
kykyisin hinnoin.

Konttoritarvikkeita ja paperikauppatava-
roita runsas ja lajirikas valikoima.

Porin Ymp. Osuusmeijeri

suosittelee tuotteitaan

K. VIINAMÄEN

KULTASEPÄNLIKETTÄ

SUOSITELLAAN

PUH. 274

KANGASKAUPPA *Lauri Mäki*

PORI - Puh. 77.

SUOSITELLAAN

SUOMEN VÄRI
JA VERNISSATEHDAS OY

PORI - Puh. 159, 1222

- VÄREJÄ
- TAPETTEJA
- MATTOJA

Värialan erikoisliike

MATKUSTAJAKOTI

SALO

PORI - YRJONK. 17

PUHELIN 868

- Viihtyisiä huoneita suositellaan

Kevätkankaat

ovat tulleet ihastuttavina

LAINA LATVA

VESALLA

tutustutte uuteen *kevähattuunne*

Hattuvalikoimamme on tänä keväänä erikoisen runsas, paitsi kotimaisia merkkejä, on meillä mitä parhain lajitelma maailmankuuluja "Borsalinoja", "Hückelejä" y. m.

Samalla voitte ostaa muutkin kevätasusteet:

Paidat, käsineet, kaulahuivit y. m.

VAINO VESA Yrjön- ja Valtakadun kulma

S. O. K.

RAUMA – PORI

GUNNAR LINDROOS

PORI

Kangastavarain erikoisliike

Perust. 1900

V. HIETASALO

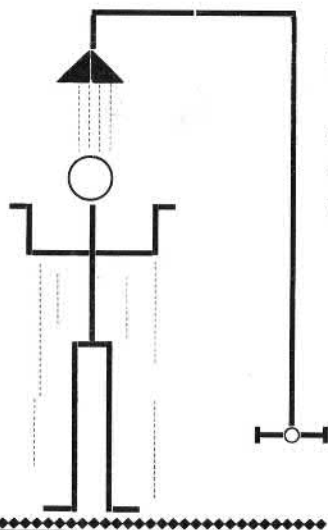
LEIPOMO Puh. 670

KAHVILA Puh. 1313

KELLOJA, SILMÄLASEJA myy edullisesti

KELLONKORJAUKSIA suorittaa huolellisesti

K. TELJO PORI - Torikatu 8
Puhelin 810

VESIJOHTOLIIKE-HUBER

P O R I

Yrjönkatu 2

Puh. 115 ja 1015

Asentaa:

**Vesijohtoja
Keskuslämmitys-
laitoksia**

Talouskauppa J. Pahlman

Yrjönkatu 2 - Puh. 114

*Suosittu hedelmien, siirtomaatavaroiden
y.m. liike.*

PORIN KANSANPUKIMO

Omist. S. LAINE

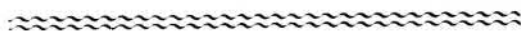
Pori - Yrjönkatu 8, tri Vanhatalon uudessa liiketalossa
Kansallis-Osake-Pankkia vastapäätä

*on saavuttanut mainetta vuosikaiden
pukimien huokeana myyjänä.*

KARHULA-IITTALAN

lasivalmisteet

Kodeissanne todistavat taiteellista ja
käytännöllistä valintakykyänne.

KARHULA-IITTALAN

lasivalmisteet

kulkevat maailman ympäri kilpaillen

Suomalaisen Lasin

VOITOSTA – VOITTOON

PORIN
TAVARATALO

SATAKUNNAN OSUUSKAUPPA r.l.

Puh. sarja

1 4 4 5

Ajanmukainen, eri osastoihin
jaettu suurmyymälä Porissa.

HOTELLI SATAKUNTA

nykyaikainen

- RAVINTOLA
- KAHVILA JA
- HOTELLI

Pori - Torikatu 7

Puh. sarja **1450**

SIEMENKAUPPA on LUOTTAMUSKAUPPAA

Kokenut ja oikein harkitseva maanviljelijä ottaakin juuri tämän seikan huomioon päättäessään kylvösiemenkauppansa

HANKKIJAN
sojimuksiemen

on ostajan siitä saaman
erikoisvakuuden ansiosta

"LUOTTAMUSSIEMEN"
OSUUSKAUPPA

Vanha, tunnettu ja luotettu:

B. J. Perssonin Kukkakauppa

Pohjois-kauppatori 3 - Puhelin 194

Kysykää kauppiaaltanne

Porin Karamellitehtaan
karamellivalmisteita.

Ne ovat hyviä, huokeita ja *satakuntalaisia*

HELSINGIN OSAKEPANKKI

Pääkonttori: Helsinki, Aleksanterinkatu 17

Sähköosoite: HELSINGINPANKKI

● ARVOPAPERIOSASTO

● NOTARIAATTIOSASTO

PORIN KONTTORI: Kauppatorin varrella
Puh. 594 ja 94. AVOINNA 10-14

TALLELOKEROITA vuokrattavana

AUTOKORJAAMO • AUTOKOULU

W. SÖDERLING

Antinkatu 7

Puh. 728 ja 799

Suomen Polkupyörä Oy.

— No 6 —

Pori

Antinkatu 11 - Puhelin 1102

Yrjö Tuulosksen

SIIRTOMAATAVARA KAUPAT.
P O R I.

Liike, johon luotetaan.

Laulu kiertää maailmaa . . .

20 vuotta on PSM laulanut iloksi porilaisille ja muulle maailmalle,

20 vuotta on myös tänä vuonna liikkeemme parhaan kykynsä mukaan Poria ja Satakuntaa sähköistänyt ja radioilla valistushaluisia varustanut, joilla ovat ilman eetteristä laulunkin kuultavakseen napanneet.

Nyt entistä paremmin varustettuina myymme:

VOLVO- ja SABA- ja
MERCEDES-autoja TELEFUNKEN-radioita
Sähkökeittäimiä, valaisimia, sähkö- ja autotarvikkeita y.m.

PORIN SÄHKÖ- JA TELEFOONILIIKE **Urho Tuominen**

Pori - Kauppatorin varrella - Puh. 401 ja 495

KONE JA URHEILU OY.

Pori - Itäpuisto 5 - Puh. 1074

Satakuntalaisten suosima urheilu-, retkeily- ja kalastusvälineiden, radioiden, polkupyörien y.m. myyjä.

POLKUPYÖRÄ- JA KONEKORJAAMO

